Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023 – 2032

Gomunice, 2022

WYKONAWCA:

GRANTS Consulting Sp. z o.o.
Pawlikowice 39
95-200 Pabianice
Tel. +48 884 888 144
Tel. +48 516 765 582

Autor opracowania:

Agnieszka Chylak

Spis treści

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO 5
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU „STRATEGII ROZWOJU GMINY GOMUNICE NA LATA 2023-2032" ORAZ POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI 7
2.1. POWIAZANIE PROJEKTU Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU 13
2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej 13
2.1.2 Dokumenty nadrzędne szczebla krajowego i wojewódzkiego 14
3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA 18
3.1. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE 18
3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia 18
3.1.2 Warunki klimatyczne 21
3.1.3 Hydrografia 22
3.1.4 Ukształtowanie terenu 23
3.1.5 Budowa geologiczna i warunki glebowe 24
3.1.6 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe 26
3.1.7 Istniejące obszary i obiekty objęte ochroną 27
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM. 29
4.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE 29
4.2. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE 31
4.3. OCHRONA PRZECIWPOWODZIOWA 34
4.4. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI 34
4.5. HAŁAS 35
4.6. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE 35
4.7. PODSUMOWANIE 36
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 37
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO 41
6.1. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY 55
6.2. PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ POSZCZEGÓLNYCH CELÓW 59
7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ WYNIKIEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 64
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY 65
9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU 66
10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO 68
11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM 69

Spis rysunków

Rysunek 3.1.1 Lokalizacja gminy Gomunice na tle powiatu radomszczańskiego 18
Rysunek 3.1.2 Układ komunikacyjny gminy Gomunice 20
Rysunek 3.1.2 Liczba mieszkańców Gminy Gomunice 20
Rysunek 3.1.4 Hydrografia Gminy Gomunice 22
Rysunek 3.1.5 Lokalizacja Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 408 - Niecka Miechowska względem gminy Gomunice 23
Rysunek 3.1.6 Lokalizacja surowców naturalnych terenów górniczych na terenie gminy Gomunice 26
Rysunek 3.1.7 Lokalizacja terenów przyrodniczych na tle gminy Gomunice 28
Rysunek 4.1.1 Sieć monitoringu powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2020. 29

Rysunek 4.1.2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi....30
Rysunek 4.2.1 Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jcwp w województwie łódzkim w 2018 roku....32
Rysunek 4.2.2 Klasyfikacja stanu chemicznego jcwp w województwie łódzkim....33
Rysunek 4.3.1 Ocena zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Gomunice....34
Rysunek 6.1 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 1 „Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy”....43
Rysunek 6.2 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 2 „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu”....46

Spis tabel

Tabela 2.1 Wyzwania i cele oraz typy zadań do realizacji w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032”....12
Tabela 2.1.1 Powiązanie celów zapisanych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032” z celami Strategii rozwoju województwa łódzkiego....17
Tabela 3.1.1 Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Gomunice....19
Tabela 4.7.1 Ocena stanu środowiska gminy Gomunice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska....36
Tabela 6.1 Wyzwanie I. Infrastruktura - poprawa stanu gminnej infrastruktury technicznej - budowa, rozbudowa, remonty gminnej infrastruktury technicznej - analiza planowanych działań....41
Tabela 6.2 Wyzwanie II. KLIMAT - adaptacja do zmian klimatycznych – efektywna gospodarka zasobami, zachowanie różnorodności biologicznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych - analiza planowanych działań....45
Tabela 6.3 Wyzwanie III. Przedsiębiorczość - wsparcie lokalnego biznesu, zachęty inwestycyjne - analiza planowanych działań....48
Tabela 6.4 Wyzwanie IV. MIESZKAŃCY – wsparcie lokalnej społeczności, edukacja, zdrowie, sport i rekreacja, przeciwdziałanie wykluczeniu - analiza planowanych działań....49
Tabela 6.5 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska*....52
Tabela 6.1.1 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na Obszary Natura 2000....56
Tabela 6.1.2 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny....56
Tabela 6.1.3 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na ludzi....56
Tabela 6.1.4 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na powierzchnię ziemi i krajobraz....57
Tabela 6.1.5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na klimat....57
Tabela 6.1.6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych....57
Tabela 6.1.7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na zasoby naturalne....58
Tabela 6.1.8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją projektu „Strategii…” na zabytki....58
Tabela 6.1.9 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…” na dobra materialne....58
Tabela 6.2.1 Przewidywane znaczące oddziaływania celów strategicznych (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące aspekty środowiska....60
Tabela 9.1 Przykładowy zestaw wskaźników do monitorowanie realizacji „Strategii…”....67
Tabela 11.1 Ocena stanu środowiska gminy Gomunice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska....69

WSTĘP

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" (zwanej w dalszej części opracowania „Prognozą…") są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" została przygotowana na podstawie umowy zawartej z Gminą Gomunice przez firmę GRANTS Consulting Sp. z o.o. ASTECH Sp. z o.o z Pabianic.

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko postanowień projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (…) powinna:

- zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- zawierać informacje o zastosowanych metodach przy sporządzaniu analiz,
- określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym, znaczącym oddziaływaniem,
- określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogące być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Jednocześnie prognoza zawiera oświadczenie autora, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy.

Treść niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko została także podporządkowana uzgodnieniu Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi nr ŁPWIS.NSOZNS.9022.475.2022.AM z dnia 30

sierpnia 2022 roku oraz zakresowi prognozy uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi dokumentem nr WOOŚ.411.326.2022.AJa.2 z dnia 2 września 2022 roku.

Zgodnie z pismem RDOŚ prognoza powinna dodatkowo zawierać:

- identyfikację i analizę oddziaływań generowanych zapisami projektu dokumentu na zasoby, twory i składniki przyrody, a także na cele ochrony przyrody oraz cele i przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do form ochrony przyrody i otulin,
- zakres informacji zawartych w prognozie powinien uwzględniać szczegółową analizę możliwości negatywnego oddziaływania na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody,
- zakres informacji zawartych w prognozie powinien identyfikować, analizować i oceniać oddziaływania generowane zapisami projektu Strategii na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz obejmować analizę możliwości nieosiągania celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód,
- zakres informacji zawartych w prognozie powinien zawierać analizę odporności ustaleń projekt Strategii na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych , jak i analizę oddziaływania zmieniających się warunków klimatycznych i środowiskowych na ustalenia projektowanego dokumentu.

W celu przeprowadzenia szczegółowej analizy wpływu projektowanego dokumentu na środowisko wykorzystano materiały udostępnione przez Urząd Gminy Gomunice, Starostwo Powiatowe w Radomsku, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego oraz dane pozyskane od instytucji i przedsiębiorstw obsługujących Gminę Gomunice, dane statystyczne umieszczone na stronach internetowych Głównego Urzędu Statycznego, dane literaturowe oraz opracowania własne. Dokumenty te uzupełniono dokumentacją wcześniej wykorzystane w trakcie opracowywania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032".

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTU *„STRATEGII ROZWOJU GMINY GOMUNICE NA LATA 2023-2032” ORAZ* POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032” jest najważniejszym dokumentem programowym gminy, określa obszary priorytetowe i cele, które umożliwią rozwój społeczno – gospodarczy jej obszaru.

Planowanie i zarządzanie strategiczne jest podstawą efektywnego administrowania oraz współpracy samorządowej, ułatwia pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym dotacji przeznaczonych na realizację określonych projektów. Strategia pozwala na koordynowanie działań różnych instytucji działających w sferach społecznych oraz gospodarczych na terenie gminy oraz integruje te podmioty wokół priorytetowych kierunków działań. Dokument określa priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego prowadzonej na terenie gminy.

Strategia rozwoju gminy prezentuje wizję i misję przedstawiając także pożądany scenariusz rozwoju dla danej jednostki samorządu terytorialnego. Dokument określa cele strategiczne, ale również wskazuje konkretne projekty, grupy projektów w określonym przedziale czasowym. Dokument przygotowany dla Gminy Gomunice obejmuje okres obowiązywania nowego budżetu Unii Europejskiej zgodnie z perspektywą finansową na lata 2021 – 2027.

Strukturę i kształt Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023 - 2032 r. określa ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559.).

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032” zawiera wnioski z diagnozy oraz określa w szczególności:

1. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
2. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
3. Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
4. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
5. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
6. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 547), wraz z zakresem planowanych działań;
7. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
8. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
9. Ramy finansowe i źródła finansowania.

Projekt „Strategii…” powstał zgodnie z nowymi przepisami, 12 listopada 2020 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – podstawowego aktu prawnego, który reguluje w Polsce politykę rozwoju. Uchwalona w lipcu 2020 roku nowelizacja nadaje nowy kształt systemowi strategicznego zarządzania krajem i wprowadza nowe instrumenty polityki regionalnej. Na szczeblu lokalnym potwierdzono praktykę opracowywania i uchwalania strategii rozwoju gminy: wiele samorządów terytorialnych przygotowywało dotychczas strategie rozwoju, jednak nie były one osadzone w przepisach prawnych. Punktem wyjścia do prac nad strategią było opracowanie Diagnozy społeczno – gospodarczej i przestrzennej Gminy Gomunice. Jej zadaniem było scharakteryzowanie potencjału społeczno-ekonomicznego gminy w kontekście głównych kierunków jej rozwoju, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania środowiskowo-infrastrukturalne. Diagnoza strategiczna jest kanwą do opracowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i celów operacyjnych.

Podstawowym narzędziem kształtowania polityki przestrzennej w systemie aktów planistycznych w Polsce są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 4 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego następuje ustalenie przeznaczenia terenu, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego oraz określenie sposobów zagospodarowania i warunków zabudowy danego terenu.

Podstawą rozwoju gminy Gomunice zgodnie z zapisami Studium jest wielofunkcyjny rozwój rolnictwa, rozwój przedsiębiorczości i przemysłu wydobywczego, ale także (na terenach o dużych wartościach przyrodniczych) - turystyki i agroturystyki.

Studium przyjmuje zasadę ciągłości planistycznej i kontynuowania kierunków rozwoju wartości przyjętych w dotychczas opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego przez:

- utrzymanie struktury przestrzennej układu sieci osadniczej i adaptacji terenów budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego zagrodowego i letniskowego, wyznaczonych w aktualnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- wyznaczenie nowych terenów aktywności gospodarczej celem stworzenia możliwości rozwoju inwestycji na terenie gminy. Dla terenów tych nakłada się obowiązek opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Studium przyjmuje zasadę poprawy warunków życia mieszkańców przez realizacje zadań określonych w strategii gminy Gomunice, poprawę funkcjonowania komunikacji i realizację pełnego wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej. Struktura osadnicza gminy odpowiada jej funkcjom. Wieś Gomunice pełni rolę wsi gminnej grupującej wszystkie najważniejsze usługi. Pozostałe miejscowości to wsie elementarne[1].

Główne obszary modelu funckjonalno – przestrzennego gminy Gomunice

- Obszary zabudowy mieszkaniowej;
- Obszary przestrzeni usługowej;
- Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- Obszary wyłączone spod zabudowy;
- Obszary o wysokich walorach przyrodniczych, prawnie chronione i wskazane do objęcia ochroną;
- Dolesienia;
- Obszary wyłączone z zalesień.

FILARY, NA KTÓRYCH MOŻNA I NALEŻY OPRZEĆ ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY GMINY GOMUNICE TO:
ochrona walorów przyrodniczych i kulturowych gminy, w tym Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Widawki", rzek, cieków wodnych i dolin
ochrona obszaru GZWP[2]
rolnictwo biodynamiczne i dolesienia
agroturystyka z uwzględnieniem działań proekologicznych
nowi mieszkańcy aktywizujący rozwój gminy ze swoimi możliwościami i potrzebami
rozwój wielofunkcyjnych usług
rozwój edukacyjny młodzieży
rozwój usług związanych z obsługą komunikacji
działania proekologiczne przy powierzchniowej eksploatacji surowców mineralnych
rozbudowa infrastruktury technicznej
poprawa standardów życia mieszkańców gminy Gomunice

[1] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gomunice.
[2] https://www.pgi.gov.pl/psh/psh-2/ochrona-wod-podziemnych.html

Okres do 2032 r. to nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej, ale także czas planowania nowych wyzwań i realizacji nowych zamierzeń inwestycyjnych przez gminę. Gomunice zamierzają efektywnie wykorzystać przewidywane środki zewnętrzne oraz wsparcie z budżetu państwa w ramach przygotowywanych programów rządowych. Opracowana dla potrzeb strategii diagnoza po analizie zgromadzonego materiału, charakterystyki gminy, jej otoczenia społeczno – gospodarczego pozwoliła zdiagnozować problemy i ustalić priorytety na najbliższe lata. Diagnoza zobrazowała sytuację gminy jest kanwą do postawienia celów i określenia zadań do realizacji. Ponadto weryfikacja i podsumowanie wykonania dotychczasowego planu inwestycyjnego w gminie oraz poznanie głównych kierunków dalszych działań przewidzianych przez władze gminy dały podstawę do zdefiniowania wyzwań, celów i zadań, określenia wizji oraz misji gminy.

Wyznaczenie celów zostało poprzedzone nakreśleniem głównych obszarów problemowych w gminie. Na ich podstawie zostały sformułowane wyzwania oraz cele.

Ważnym etapem prac była analiza zasobów wewnętrznych gminy Gomunice oraz jej otoczenia zewnętrznego pod kątem identyfikacji szans i zagrożeń dla dalszego rozwoju. Ocena zarówno wewnętrznych oraz zewnętrznych czynników mogących mieć wpływ na powodzenie planu strategicznego, stanowi użyteczne narzędzie prowadzące do dokonania analizy zasobów i otoczenia gminy oraz określenia priorytetów rozwoju. W celu uzyskania jasnej analizy traktuje się atuty i słabe strony jako czynniki wewnętrzne z punktu widzenia społeczności lokalnej, na które społeczność ma wpływ, a okazje i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, znajdujące się w otoczeniu bliższym i dalszym gminy.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Położenie na miejskim obszarze funkcjonalnym Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów	Zanieczyszczenie środowiska w gminie, brak dbałości o środowisko - wciąż duża popularność nieekologicznych źródeł ciepła
Dobry układ komunikacyjny, w tym: ▪ bliskość autostrady A1 ▪ położenie wzdłuż drogi krajowej nr 91.	Niewykorzystane walory turystyczne nad zbiornikiem wodnym na rzece Widawka w miejscowości Fryszerka
Korzystane warunki do zamieszkania, budownictwa jednorodzinnego	Brak terenów inwestycyjnych
Dobrze rozwinięta infrastruktura handlowo – usługowa	Wymagająca rozbudowy infrastruktura wodna i kanalizacyjna
Sprawna i skuteczna administracja Urzędu Gminy	Wymagający poprawy stan nawierzchni dróg lokalnych
Infrastruktura sportowa – obiekty sportowe, boiska	Wymagająca remontów, modernizacji, doposażenia infrastruktura edukacyjna
Skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych	Wymagająca rozbudowy infrastruktura kulturalna i społeczna
Aktywna działalność organizacji pozarządowych	Wzbogacenie oferty dla seniorów
Poprawiająca się estetyka przestrzeni publicznej, odnowa centrów wsi	Znaczny wzrost wydatków gminy wpływający na gorszą kondycję finansową gminy
Proekologiczne podejście gminy, realizacja inwestycji poprawiających stan środowiska	Braki w komunalnym zasobie mieszkaniowym
Wysoki stopień bezpieczeństwa publicznego	Wciąż niewielka ilość instalacji odnawialnych źródeł energii
Realizacja inwestycji w zakresie ochrony środowiska	Niezbyt rozbudowa sieć gazowa na terenie gminy
Działalność organizacji pozarządowych	Brak mieszkań komunalnych lub socjalnych
Funkcjonowanie klubów sportowych	Wymagająca uzupełnienia oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci
Funkcjonowanie na terenie gminy SP ZOZ	Wymagająca wzbogacenia oferta kulturalna dedykowana różnych grupom wiekowym
Promocja postaw proekologicznych w szkołach, realizacja inwestycji proekologicznych w gminie	Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców dotycząca wiedzy na temat odnawialnych źródeł energii, segregacji odpadów, szkodliwości pokryć azbestowych
Działalność placówek edukacyjnych, w tym zapewniających opiekę dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz nad dziećmi najmłodszymi w wieku 1 – 3	Brak wyraźnej specjalizacji gminy w zakresie rozwoju gospodarczego mała liczba gospodarstw, mała liczba aktywnie działających firm
Ustabilizowana liczba mieszkańców	Wciąż duża liczba obiektów wymagających usunięcia elementów azbestowych
Wspieranie i krzewienie lokalnych tradycji i kultury m.in. poprzez organizację imprez, wydarzeń, działalność kół gospodyń wiejskich	Emigracja młodych, wykształconych mieszkańców

Obecność firm zapewniających zatrudnienie dla mieszkańców gminy	Rosnące koszty utrzymania infrastruktury, zarządzania gminą, w tym przede wszystkim oświaty
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
Nowa perspektywa unijna na lata 2021 - 2027	Niestabilna sytuacja epidemiczna w kraju związana z wirusem
Środki krajowe w ramach rządowego programu Polski Ład	Wysokie koszty stworzenia i utrzymania nowych miejsc pracy
Rozwój budownictwa letniskowego	Zmieniające się przepisy prawa, w tym procedur prawa zamówień publicznych, zagospodarowania przestrzennego, systemu podatkowego
Zagospodarowanie turystyczne nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Fryszerka	Spadające wpływy podatkowe, co powoduje deficyt budżetowy
Wsparcie i rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy	Zmiany w prawie wpływające na wzrost biurokracji
Wzrost liczby mieszkańców i rozwój budownictwa jednorodzinnego	Wysoka inflacja i ryzyko znacznego wzrostu cen
Niższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej na terenach wiejskich	Konkurencja ze strony podmiotów działających poza granicami gminy
Realizacja przez gminę inwestycji poprawiających stan środowiska , w tym współfinasowanych ze środków zewnętrznych	Rosnące ryzyko dla inwestycji prywatnych i dla prowadzenia biznesu
Poprawa i podniesienie jakości życia mieszkańców, dzięki planowanym i trwającym inwestycjom	Depopulacja i pauperyzacja
Wzrost zainteresowania nabywaniem działek rekreacyjnych w rejonach atrakcyjnych krajobrazowo, planowanych do zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego	Rosnące koszty zakupu działek budowlanych i budowy domów skutkujące spadkiem zainteresowania ze strony kupujących
Możliwość rozwoju istniejących firm	Rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej
Integracja gminy i kooperacja w ramach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego	Zagrożenie dla wyplaty środków europejskich w związku z trwających sporem Polski z instytucjami Unii Europejskiej

Źródło: na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" GRANTS Consulting Sp. z o.o., 2022

Zdiagnozowane zagrożenia i wynikające z nich problemy w rozwoju społeczno – gospodarczym gminy Gomunice:

I. Wymagająca uzupełnienia gminna infrastruktura techniczna, w tym infrastruktura drogowa, infrastruktura wodno – kanalizacyjna, w tym oczyszczalnia ścieków, przydomowe oczyszczalnie ścieków, modernizacje i remonty dróg lokalnych;

II. Pogłębiające się zmiany klimatyczne i zanieczyszczenie środowiska tj. niska emisja, gospodarka odpadami, oczyszczalnia ścieków;

III. Wymagająca uzupełnienia infrastruktura kulturalna i społeczna;

IV. Wymagająca aktualizacji polityka zagospodarowania przestrzennego;

V. Braki w gminnym zasobie mieszkaniowym;

VI. Wymagająca wsparcia infrastruktura rekreacyjna i sportowa;

VII. Depopulacja i migracja zarobkowa oraz edukacyjna;

VIII. Pauperyzacja ludności, uzależnienia;

IX. Wykluczenie społeczne i cyfrowe.

Wizja rozwoju Gminy Gomunice rozumiana jest poprzez oczekiwany obraz we wskazanym horyzoncie czasowym. Można to odnieść do opisu wizerunku Gminy Gomunice w ustalonej przestrzeni przy założeniu występowania sprzyjających uwarunkowań w otoczeniu społeczno – gospodarczym wewnętrznym i zewnętrznym. Wizja jest zatem zapisem stanu i sytuacji Gminy w danym punkcie w przyszłości.

Wizja Gminy Gomunice:

Gmina Gomunice – w 2032 r. to Gmina współtworzona przez społeczność lokalną, która aktywnie i merytorycznie włącza się w kształtowanie jej rozwoju. Gmina ma być miejscem atrakcyjnym i przyjaznym do życia, pracy, nauki, prowadzenia biznesu dla mieszkańców, inwestorów, przedsiębiorców. Gmina efektywnie korzysta z funduszy krajowych, unijnych, co przyczynia się do poprawy warunków życia oraz infrastruktury technicznej.

Misja gminy, stanowi uszczegółowiony i doprecyzowany swoisty precyzyjny *manifest* najważniejszych celów, jest zatem jej *credo*. Misja gminy prezentuje jej rolę na rzecz interesariuszy.

Misja Gminy Gomunice:

Misją rozwoju Gminy Gomunice jest jej zrównoważony rozwój, odporność na zmiany, bezpieczeństwo, sprawna administracja, zapewniające wzrost jakości życia mieszkańców, poprawę stanu infrastruktury technicznej, gwarantującą dostęp do jakościowej edukacji, kultury, sportu i rekreacji.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społeczno - gospodarczej, podsumowania wywiadów z władzami gminy, pracownikami Urzędu Gminy Gomunice zostały zdefiniowane główne wyzwania.

Rozwój Gminy Gomunice do 2032 roku ukierunkowany został na zrównoważony rozwój w następujących sferach:

- przestrzennej,
- społecznej
- gospodarczej.

W celu ukazania hierarchii i powiazań łączących poszczególne poziomy planów operacyjnych, opisano je w następującym układzie:

I. Wyzwania (odpowiadające na pytanie: co chcemy osiągnąć?)

II. Cele strategiczne i operacyjne (w jaki sposób to osiągniemy?)

III. Projekty (co zrobimy, żeby to osiągnąć ?)

Tabela 2.1 Wyzwania i cele oraz typy zadań do realizacji w ramach projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032"

Wyzwanie I. **Infrastruktura - budowa, rozbudowa, remonty gminnej infrastruktury technicznej:**	**Wyzwanie II.** **KLIMAT - adaptacja do zmian klimatycznych – efektywna gospodarka zasobami, zachowanie różnorodności biologicznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych**	**Wyzwanie III.** **PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - wsparcie lokalnego biznesu, zachęty inwestycyjne**	**Wyzwanie IV.** **MIESZKAŃCY – wsparcie lokalnej społeczności, edukacja, zdrowie, sport i rekreacja, przeciwdziałanie wykluczeniu**
CELE STRATEGICZNE			
Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy	**Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu**	**Wsparcie lokalnego biznesu, zachęty inwestycyjne**	**Wsparcie i rozwój kapitału społecznego**
ZADANIA			
Cel 1.1. Uporządkowanie gospodarki wodnej – budowa wodociągów; Cel 1.2. Poprawa stanu dróg; Cel 1.3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej; Cel 1.4. Rozbudowa oczyszczalni ścieków; Cel 1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków; Cel 1.6. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; Cel 1.7. Wsparcie rozwoju bazy oświatowej; Cel 1.8. E – usługi publicznej	Cel 2.1. Odnawialne źródła energii; Cel 2.2. Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy; Cel 2.3. Przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne; Cel 2.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest;	Cel 3.1. Promocja przedsiębiorczości; Cel 3.2. Promocja gospodarcza gminy ; Cel 3.3. Polityka przestrzenna gminy - opracowanie nowych MPZP, w tym wydzielenie i przygotowywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne i przemysłowe pod inwestycje komunalne, przemysłowe i usługowe.	Cel 4.1. Podnoszenie świadomości prozdrowotnej, promocja i realizacja działań profilaktycznych; Cel 4.2. Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych, w tym klubów sportowych; Cel 4.3. Zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych poprzez zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych; Cel 4.4. Wsparcie powrotu na rynek pracy kobiet po okresie urlopu macierzyńskiego poprzez organizację opieki dla dzieci do 3 lat; Cel 4.5. Edukacja ekologiczna i promowanie postaw chroniących środowisko; Cel 4.6. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych; Cel 4.7. Współpraca w zakresie wsparcia aktywizacji osób biernych zawodowo, bezrobotnych, przeciwdziałanie wykluczeniu.

Źródło: na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" GRANTS Consulting Sp. z o.o., 2022

W ujęciu przestrzennym projekt „Strategii…" dotyczy Gminy Gomunice w jej granicach administracyjnych. Określone działania są adresowane do wszystkich podmiotów mających realne, prawno-finansowe możliwości ich realizacji.

Projekty planowane są do realizacji przez Gminę Gomunice, oraz podmioty działające na obszarze gminy, a także w niektórych przypadkach przez powiat, przedsiębiorstwa lub mieszkańców.

Podstawowym źródłem finansowania działań zaplanowanych w projekcie „Strategii…" są środki pochodzące z budżetu gminy Gomunice. Jednakże z uwagi na ambitnie wytyczone cele oraz możliwość pozyskania środków z innych źródeł gmina Gomunice będzie ubiegać się o dofinansowanie realizowanych przedsięwzięć z zewnętrznych środków finansowych.

Całość strategicznych celów do zrealizowania do 2032 roku w „Strategii…" zamykają rozdziały dotyczące spójności z europejskimi i regionalnymi dokumentami strategicznymi, a także rekomendacjami wdrożeniowymi zawierającymi ogólny zapis działań, jakie należy podjąć w celu realizacji celów, a następnie ich monitoringiem i ewaluacją.

Projekt "Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" ma dwudzielną strukturę. Rozpoczyna się diagnozą sytuacji, na terenie Gminy Gomunice, podsumowaną analizą SWOT.

Druga cześć "Strategii…" ma charakter prognostyczny – składa się na nią opis wizji Gminy Gomunice oraz cele, dzięki realizacji których wizja ta będzie mogła zostać urzeczywistniona.[3]

2.1. Powiazanie projektu z innymi dokumentami, oraz sposoby, w jakich te cele i problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu

Analizując cele sformułowane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej Gminy.

Projekt „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" został opracowany zgodnie wieloma dokumentami opracowanymi we wcześniejszym czasie na szczeblu krajowym, regionalnym.

Cele i zadania przedstawione w projekcie „Strategii..." wpisują się w cele strategiczne zawarte w poniższych dokumentach:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju,**
- **Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027,**
- **Europejski Zielony Ład (EU Green Deal),**
- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**
- **Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030),**
- **Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.**
- **Polityka energetyczna Polski do 2040 r.**
- **Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.**

2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej

Podpisując Traktat Akcesyjny Polska zgodziła się na respektowanie prawa wspólnotowego zgodnie z przyjętymi w Unii Europejskiej zasadami, a więc z pierwszeństwem przed prawem krajowym oraz z uwzględnieniem bezpośredniego obowiązywania wspólnotowych rozporządzeń.

Ze względu na to, iż w odniesieniu do zagadnień dotyczących ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym nie funkcjonuje jeden nadrzędny akt prawny, który regulowałby te kwestie, prognozie oddziaływania na środowisko w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" uwzględniono między innymi przepisy sprecyzowane w następujących dyrektywach:

a) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,

b) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,

c) Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,

[3] na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" GRANTS Consulting Sp. z o.o., 2022

d) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy,

e) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko,

f) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,

g) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE.

2.1.2 Dokumenty nadrzędne szczebla krajowego i wojewódzkiego

Zadania i cele strategiczne zamieszczone projekcie „Strategii …" w odniesieniu do poszczególnych celów długoterminowych zapisanych w innych dokumentach zostały tak sformułowane, by w sposób bezpośredni nawiązywać do wymogów i wytycznych zawartych w szeregu dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, obejmujących swoją tematyką szeroko rozumiane kwestie ochrony środowiska m.in. w kontekście planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Wspólną cechą wszystkich scharakteryzowanych poniżej dokumentów (która to cecha w sposób bezpośredni została przeniesiona do projektu „Strategii …") jest dążenie do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska oraz wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

Zapisy umieszczone w analizowanym projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" są zgodne z postanowieniami dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym.

Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju

Nowa wizja rozwoju nakreślona w Agendzie koncentruje się na pięciu wielkich zmianach transformacyjnych określonych, jako zasada 5P (People, Planet, Prosperity, Peace, Partnership):

- Ludzie (People)

  Nie pomijanie nikogo, czyli docieranie do grup wykluczonych, tworzenie warunków i możliwości korzystania z powszechnych praw człowieka i osiągnięć gospodarczych przez wszystkich ludzi, zagwarantowania równego dostępu do zasobów ekonomicznych, podstawowych usług, ziemi, zasobów naturalnych, technologii i finansów.

- Planeta (Planet)

  Tworzenie trwałych podstaw zrównoważonego rozwoju poprzez zintegrowanie społecznych, gospodarczych i środowiskowych aspektów rozwoju, zbudowanie modelu rozwoju, który będzie sprzyjał wzrostowi gospodarczemu i większemu włączeniu społecznemu oraz racjonalnie wykorzystywał zasoby środowiska naturalnego, a poprzez to osiąganie lepszej jakości życia oraz rozwiązywanie problemu ubóstwa.

- Dobrobyt (Prosperity)

  Przekształcanie gospodarek sprzyjające tworzeniu miejsc pracy i zapewnieniu inkluzywnego rozwoju, w tym przestawienie się na zrównoważone modele konsumpcji i produkcji, przy wykorzystaniu nowych technologii i potencjału biznesu, zapewnienie dostępu do dobrej edukacji, opieki zdrowotnej, czystej wody, elektryczności, transportu, telekomunikacji, ułatwianie podejmowania działalności gospodarczej, inwestowania, wymiany handlowej; zintensyfikowanie zrównoważonego rozwoju miast.

- Pokój (Peace)

  Budowanie pokoju oraz skutecznych, sprawiedliwych, otwartych i odpowiedzialnych instytucji gwarantujących wzmocnienie roli prawa, włączenie społeczne i współdecydowanie, wzmocnienie roli i odpowiedzialności instytucji, które powinny wspierać rządy prawa, prawo własności, wolność słowa i mediów, wolność polityczną, dostęp do sprawiedliwości, niedyskryminowanie kogokolwiek.

- Partnerstwo (Partnership)

  Nowe globalne partnerstwo polegające na solidarności, współpracy, odpowiedzialności i przejrzystości podejmowanych działań, dotyczy to zarówno partnerstwa pomiędzy rządami, jak i administracją lokalną, regionalną, środowiskami naukowymi, biznesem i wszystkimi zainteresowanymi stronami i grupami.

Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027

W Polityce Spójności zawarto cele i działania, które są zbieżne z założeniami zawartymi w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032", główne z nich zestawiono poniżej:

1. Inteligentniejsza Europa (innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza)
2. Bardziej ekologiczna, niskoemisyjna Europa (w tym transformacja sektora energetycznego, przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, dostosowanie do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem)
3. Bardziej połączona Europa (mobilność i łączność TIK)
4. Bardziej prospołeczna Europa (europejski filar praw socjalnych)
5. Europa bliższa obywatelom (zrównoważony rozwój obszarów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych oraz inicjatywy lokalne.

Cele horyzontalne:

- Budowanie potencjału administracyjnego
- Współpraca między regionami i ponad granicami (osadzenie współpracy w głównym nurcie).

Europejski Zielony Ład (EU Green Deal)

Europejski Zielony Ład (EU Green Deal) to kompleksowa strategia Unii Europejskiej dotycząca ochrony środowiska oraz przeciwdziałaniu zmianom klimatycznym. Tym samym Europa do 2050 r. aspiruje do bycia pierwszym kontynentem neutralnym dla klimatu. Plan ambitny, ale możliwy do zrealizowania, biorąc pod uwagę pełne zaangażowanie wszystkich państw członkowskich w jego realizację. Głównym celem, obok neutralności klimatycznej, jest przede wszystkim ochrona życia ludzkiego oraz zwierząt i roślin, przy jednoczesnym wsparciu transformacji energetycznej na rzecz czystej technologii.

Założenia projektu "Strategii…" obejmują szereg celów długoterminowych dotyczących zaspokojenia potrzeb mieszkańców i trwałego rozwoju Gminy Gomunice przy wykorzystaniu jej wszystkich potencjałów. Cele wyszczególnione w Strategii Europejski Zielony Ład to 10 założeń, z którym zbieżny jest projekt „Strategii dla Gminy Gomunice na lata 2023-2032" „

1. Europa bez zanieczyszczeń - zanieczyszczenie powietrza, wody oraz rozwiązanie problemu zanieczyszczenia przemysłowego;
2. Przejście na gospodarkę cyrkulacyjną - przyjęcie nowego planu działania na rzecz gospodarki o obiegu zamkniętym do marca 2020 r.;
3. Program "Farm to Fork" - cele dotyczące redukcji chemicznych pestycydów (50% do 2030 r.), nawozów i zwiększenie powierzchni upraw organicznych;
4. Zielona Wspólna Polityka Rolna - wysokie ambicje środowiskowe i klimatyczne w ramach reformy Wspólnej Polityki Rolnej;
5. Mechanizm JUST Transition - wsparcie finansowe dla regionalnych planów transformacji energetycznej;
6. Finansowanie transformacji - fundusze na zielone innowacje i inwestycje publiczne;
7. Czysta, przystępna cenowo i bezpieczna energia - ocena ambicji państw członkowskich ujętych w ramach krajowych planów w zakresie energii i klimatu;
8. Osiągnięcie neutralności klimatycznej - propozycja pierwszej ustawy klimatycznej zapisującej cel neutralności klimatycznej do 2050r.;
9. Zrównoważony transport - przyjęcie strategii na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności, a także przegląd dyrektywy w sprawie infrastruktury paliw alternatywnych i rozporządzenia TEN-T;
10. Ochrona europejskiego kapitału naturalnego - propozycja strategii UE na rzecz różnorodności biologicznej do 2030 r.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. SOR przedstawia nowy model rozwoju – rozwój odpowiedzialny oraz społecznie i terytorialnie zrównoważony. Jest on oparty o indywidualny potencjał terytorialny, inwestycje, innowacje, rozwój, eksport oraz wysoko przetworzone produkty. Nowy model rozwoju zakłada odchodzenie od dotychczasowego wspierania wszystkich sektorów/branż na rzecz wspierania sektorów strategicznych, mogących stać się motorami polskiej gospodarki. Jego fundamentalnym wyzwaniem jest przebudowanie modelu gospodarczego tak, żeby służył on całemu społeczeństwu.

W „Strategii na rzecz odpowiedzialnego rozwoju…" zawarto cele i działania, które są zbieżne z założeniami zawartymi w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032", główne z nich zestawiono poniżej:

I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna);

II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie);

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów Strategii: Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030)

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Odegra on w nadchodzących latach ważną rolę w procesie programowania środków publicznych, w tym funduszy UE.

Główne cele Krajowej Strategii to:

1. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczanie zagrożeń dla środowiska,
2. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych,
3. Rozwój i wsparcie kapitału ludzkiego i społecznego,
4. Wzrost produktywności i innowacyjności regionalnych gospodarek,
5. Rozwój infrastruktury podnoszącej konkurencyjność, atrakcyjność inwestycyjną i warunki życia w regionach,
6. Zwiększenie efektywności zarządzania rozwojem (w tym finansowania działań rozwojowych) oraz współpracy między samorządami terytorialnymi i między sektorami,
7. Przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym i przestrzennej koncentracji problemów rozwojowych oraz niwelowanie sytuacji kryzysowych na obszarach zdegradowanych.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Głównym celem krajowej polityki transportowej przedstawionej w strategii jest zwiększenie dostępności transportowej kraju oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego przez utworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego na poziomie krajowym, europejskim i globalnym. Osiągnięcie tego celu pozwoli na rozwijanie dogodnych warunków, sprzyjających stabilnemu rozwojowi gospodarczemu kraju.

Realizacja celu głównego w perspektywie do 2030 r. wymaga podjęcia następujących działań:

budowy zintegrowanej i wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce,

- poprawy sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym,
- zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności (chodzi m.in. o promocję transportu zbiorowego),
- poprawy bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów,
- ograniczania negatywnego wpływu transportu na środowisko,
- poprawy efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Polityka energetyczna Polski do 2040 r.

W PEP2040 podejmowane są strategiczne decyzje inwestycyjne, mające na celu wykorzystanie krajowego potencjału gospodarczego, surowcowego, technologicznego i kadrowego oraz stworzenie poprzez sektor energii dźwigni rozwoju gospodarki, sprzyjającej sprawiedliwej transformacji.

Główne filary strategii:

1. Sprawiedliwa transformacja,
2. Zeroemisyjny system energetyczny,
3. Dobra jakość powietrza.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Głównym celem Strategii jest poprawa konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy jednoczesnym respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Najważniejsze kierunki rozwoju regionu łódzkiego zidentyfikowano w trzech strategicznych dla województwa sferach: gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

- Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
- Obywatelskie społeczeństwo równych szans,
- Atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Tabela 2.1.1 Powiązanie celów zapisanych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" z celami Strategii rozwoju województwa łódzkiego

Cele Strategii rozwoju Gminy Gomunice	Cele Strategii rozwoju województwa łódzkiego
Cel strategiczny: Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy	• ochrona i kształtowanie krajobrazu • zwiększenie dostępności transportowej • nowoczesna energetyka w województwie
Cel strategiczny: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu	• adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska
Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności lokalnej gospodarki	• zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego • wsparcie rozwoju MŚP • wsparcie sektora rolnego i jego konkurencyjności
Cel strategiczny: Wsparcie i rozwój kapitału społecznego	• podnoszenie jakości kapitału ludzkiego • rozwój kapitału społecznego • poprawa stanu zdrowia mieszkańców • ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

Źródło: na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" GRANTS Consulting Sp. z o.o., 2022

3. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

3.1. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz problemów w tym zakresie

Analiza stanu środowiska gminy Gomunice dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego gminy, m.in. w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Gomunice na lata 2020-25" oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gomunice (studium z 2014 roku oraz zmiany z 2016 roku)".

W związku z tym niniejsza „Prognoza…" omawia wybrane zagadnienia dotyczące środowiska przyrodniczego mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w harmonogramie zamieszczonym w projekcie „Strategii…".

Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane zamieszczone w projekcie „Strategii…", przekazane przez Gminę Gomunice oraz zgromadzone samodzielnie przez Wykonawcę, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania, raporty i analizy.

3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Gmina Gomunice położona jest w południowej części województwa łódzkiego, Gmina Gomunice jest jedną z 14 gmin powiatu radomszczańskiego, który zlokalizowany jest na południu województwa, wytyczając cześć jego południowej granicy. Gmina Gomunice jest położona w północnej części powiatu, graniczy z następującymi jednostkami:

- od północy – z gminą Kamieńsk należącą do powiatu radomszczańskiego,
- od północnego-wschodu – z gminą Gorzkowice do powiatu piotrkowskiego,
- od południowego - wschodu - z gminą Kodrąb należącą do powiatu radomszczańskiego,
- od południa – z gminą Radomsko należącą do powiatu radomszczańskiego,
- od zachodu – gmina Dobryszyce należącą do powiatu radomszczańskiego.

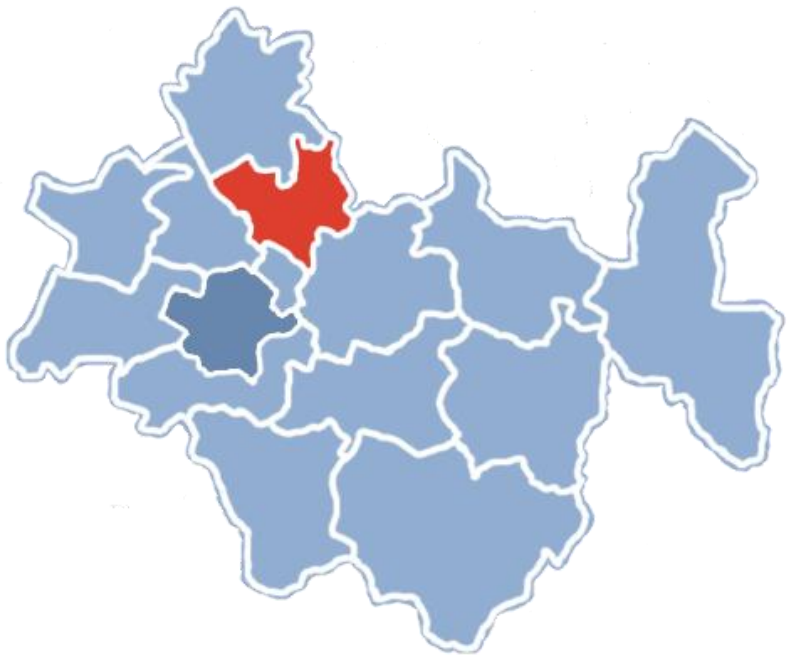

Rysunek 3.1.1 Lokalizacja gminy Gomunice na tle powiatu radomszczańskiego
Źródło: https://pl.wikipedia.org (dostęp 26.08.2022r.)

Przeważającą cześć terenu gminy zajmują użytki rolne ok. 59% i lasy ok. 35%.

Na całkowitą powierzchnię gminy przypada 6239 ha użytków rolnych, z czego większość 2439 ha stanowią grunty orne.

Tabela 3.1.1 Struktura zagospodarowania gruntów Gminy Gomunice[4]

Wyszczególnienie	J. m	Stan na dzień 31.12.2021 r.
Użytki rolne w tym :	ha	6239
Grunty orne	ha	2439,00
Sady	ha	26,00
Łąki i Pastwiska	ha	926,00
Pozostałe	ha	285,00
Lasy i grunty leśne	ha	2203,00
Pozostałe grunty i nieużytki	ha	360,00
Razem	ha	6239,00
Powierzchnia Gminy Ogółem	km2	62,39

Źródło: Diagnoza społeczno-gospodarcza i przestrzenna Gminy Gomunice, Diagnoza została przygotowana na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023 - 2032

Gmina Gomunice położona jest w odległości ok. 10 km od Radomska, 27 km od Bełchatowa, 33 km od Piotrkowa Trybunalskiego, 47 km od Częstochowy oraz 79 km od Łodzi.

Gmina Gomunice podzielona jest na 23 miejscowości, które zebrane są w 11 sołectw, należą do nich:

- Chruścin
- Chrzanowice,
- Gertrudów,
- Gomunice,
- Karkoszki,
- Kletnia,
- Kocierzowy,
- Piaszczyce,
- Słostowice,
- Wąglin,
- Wojciechów.

Gmina Gomunice ma dobrze zorganizowany układ komunikacyjny oparty na przebiegających z północy na południe drogach: autostrada A 1 i dk nr 91. Sieć tą uzupełniają ważne drogi powiatowe: Kletnia – Kodrąb, Słostowice – Dobryszyce, Gomunice – – Chrzanowice, Fryszerka - do drogi 3925E, Radomsko – Płoszów – do drogi 3929E. Pozostałe drogi mają charakter lokalny. Należy zaznaczyć, że stan dróg jest dobry i corocznie ulega zasadniczej poprawie. Przez obszar gminy Gomunice przebiega magistrala kolejowa relacji Koluszki-Zawiercie. Na terenie gminy w miejscowości Gomunice zlokalizowana jest stacja PKP na linii Warszawa Zachodnia – Katowice. Na stacji zatrzymują się tylko pociągi osobowe. Obsługiwane są połączenia z: Radomskiem, Piotrkowem Trybunalskim, Częstochową, Łodzią, Koluszkami. Gomunice posiadają również czynną bocznicę kolejową, co sprzyja łatwemu transportowi towarów masowych.

Gmina objęta jest siecią publicznej komunikacji autobusowej realizowanej przez PKS Radomsko, MPK Radomsko oraz prywatnych przewoźników.

[4] Dane Urząd Gminy Gomunice, Gospodarka Nieruchomościami.

Rysunek 3.1.2 Układ komunikacyjny gminy Gomunice
Źródło: https://gomunice.pl (dostęp 26.08.2022 r.)

Powierzchnia gminy wynosi 62,45 km2 co stanowi ponad 74,3% powierzchni powiatu.

Na terenie gminy w grudniu 2021 roku zamieszkiwało 5.762 osób, w tym 2.777 mężczyzn oraz 2.985 kobiet (stan na dzień 31.12.2021 r.). Gęstość zaludnienia na 1 km2 wynosi 92 osoby.

Największym sołectwem są Gomunice, którego mieszkańcy stanowią 31% ogółu mieszkańców Gminy. Najmniejszymi sołectwami pod względem liczby mieszkańców na dzień 31.12.2021 r. są Chruścin, Gertrudów i Wąglin – mieszkańcy stanowią niespełna po 2% ogółu zamieszkującego teren gminy Gomunice. Przy ogólnej charakterystyce potencjału demograficznego gminy wskazać należy na jego następujące, wybrane wyróżniki:

- tendencję spadkową w liczbie ludności w wieku przedprodukcyjnym,
- systematyczny wzrost w ww. liczbie osób w wieku poprodukcyjnym.

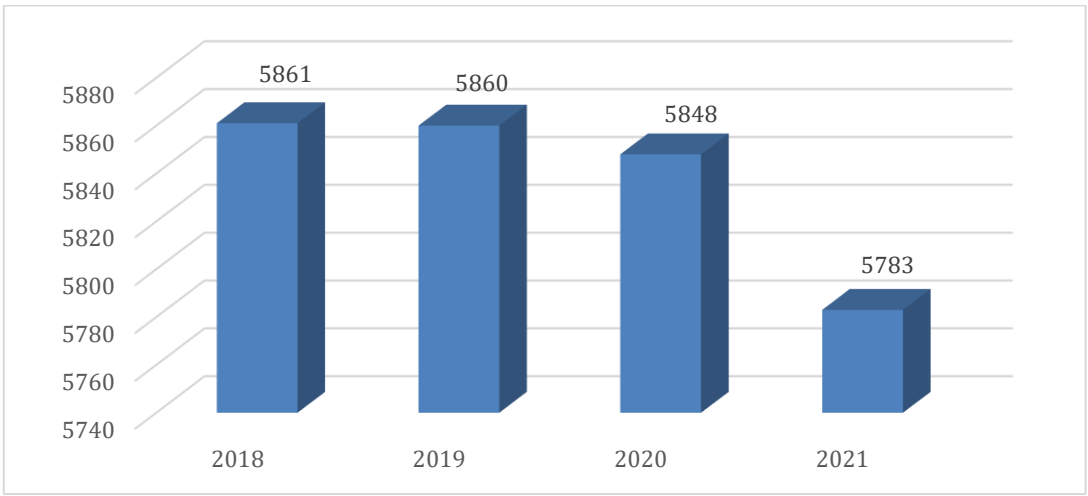

Rysunek 3.1.3 Liczba mieszkańców Gminy Gomunice
Źródło: opracowanie własne na postawie danych GUS

Gmina posiada charakter rolniczo-przemysłowy. Zgodnie z Centralną Ewidencją i Informacją o Działalności Gospodarczej (CEIDG), według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. ilość zarejestrowanych podmiotów gospodarczych, które mają miejsce prowadzenia działalności na terenie gminy Gomunice obejmowała 471 pozycji. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie Gminy to przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa. Obok tradycyjnie rolniczych zajęć aktywność zawodowa w gminie Gomunice koncertuje się wokół handlu i usług. Do wiodących branż w Gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych.[5] Ponadto ze

[5] **Raport o stanie gminy Gomunice za 2021 rok**

względu na bliskość Radomska część mieszkańców znajduje tam zatrudnienie w sektorze prywatnym i publicznym. Stopa bezrobocia na terenie gminy na koniec października 2021 r. wyniosła 4,70 %, czyli poniżej bezrobocia rejestrowanego w Polsce, które za ten sam okres wyniosło 5,50 %, a w województwie łódzkim 5,80 %[6].

Ze względu na sieć dróg i dobre uzbrojenie terenu Gmina Gomunice posiada tereny możliwe do wykorzystania pod inwestycje. Do najbardziej oczekiwanych branż należą: agroturystyka, przetwórstwo rolne, przemysł lekki, przemysł drzewny.

Istnienie dobrego stanu środowiska przyrodniczego, niezdegradowanego przez uciążliwy przemysł oraz kompleksów leśnych z połączeniem ze zbiornikiem wód otwartych stwarzają możliwości rozwoju gminy w oparciu o różnorodne formy działalności gospdoarczo - usługowej gospodarki.

Na obszarze gminy przeważającą formą prowadzenia działalności gospodarczej są osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, często o charakterze rodzinnym. W gminie dominuje handel, usługi, drobna produkcja. Według danych Urzędu Gminy stan na 9 lutego 2022 r. na terenie gminy zarejestrowanych jest 409 podmiotów gospodarczych, z czego 310 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Na terenie Gminy Gomunice znajdują się następujące placówki oświatowe:

- Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Gomunicach ul. Słowackiego 12;
- Publiczne Przedszkole w Gomunicach ul. Wolności 1.

Zespół Szkolno-Przedszkolny w Chrzanowicach w skład którego wchodzą:

- Szkoła Podstawowa im. Bolesława Prusa w Chrzanowicach ul. Włodzimierza Łuckiego 16;
- Przedszkole w Chrzanowicach, ul. Włodzimierza Łuckiego 16.

3.1.2 Warunki klimatyczne

Obszar gminy, podobnie jak województwa i całego kraju umiarkowanego ciepłego przejściowego. Suma rocznych opadów atmosferycznych wynosi ok. 600 mm rocznie, przeważają wiatry zachodnie. Średnie roczne temperatury powietrza wynoszą od 7,6o do 8,0oC. Okres wegetacji roślin trwa na obszarze województwa 210 dni. Od kilku lat widoczny jest stały wzrost temperatury powietrza, co można wiązać z ocieplaniem klimatu w skali globu.

Charakterystyka klimatu:

- średnia temperatura dla stycznia -3,0°C,
- średnia temperatura dla lipca 17,6°C,
- średnia temperatura roczna 7,6°C,
- średnie zachmurzenie w skali od 0 do 8,7,
- średnia prędkość wiatru w m/s 2,5 (na omawianym terenie dominują wiatry z kierunku
- zachodniego),
- okres wegetacyjny trwa 200 - 210 dni.

Pod względem mikroklimatycznym obszar jest zróżnicowany zależnie od rzeźby terenu, zalesienia, układu dolin i zabudowy. Szczególnie korzystne warunki występują w obrębie kompleksów leśnych. Najmniej korzystne w dolinach cieków wodnych. Panują tu złe warunki wilgotnościowe oraz częste inwersje termiczne, złe przewietrzanie i zaleganie mgieł. Pozostałe tereny posiadają korzystne warunki bioklimatyczne. Szczególnie odnosi się to do ekspozycji południowej. Tereny te są najbardziej preferowane pod lokalizację budownictwa mieszkaniowego oraz uprawę roślin.[7]

Elementem wywierającym duży wpływ na warunki termiczne jest zachmurzenie. Największe średnie miesięczne zachmurzenie występuje najczęściej w listopadzie i grudniu, a najmniejsze we wrześniu.

Roczna suma godzin ze słońcem z ostatniego dziesięciolecia jest równa 1 534,4, przy czym wg danych ze stacji Rogowiec w 2008 r. wynosiła 1 404,8 h. Najwięcej godzin ze słońcem notowano w 2008 r. w czerwcu i lipcu, a najmniej w grudniu.

Opady atmosferyczne są bardzo zmiennym czynnikiem pogodotwórczym, zarówno w czasie jak i przestrzeni. Dla w miarę pełnego poznania przebiegu tego zjawiska, które jest bardzo istotne do charakterystyki warunków klimatycznych, ale także w procesach odwadniania Kopalni, duże znaczenie ma odpowiednio gęsta i równomierna sieć punktów pomiarowych.

Średnia suma opadów z wielolecia 1999-2008 dla stacji w Rogowcu wynosiła 609,4 mm. W roku 2008 najmniej opadów było w grudniu, a najwięcej w sierpniu, styczniu i maju.

[6] **https://radomsko.praca.gov.pl/stopa-i-poziom-bezrobocia**

[7] na podstawie danych zamieszczonych w „Programie ochrony środowiska dla Gminy Gomunice na lata 2020-2025"

3.1.3 Hydrografia

Wody powierzchniowe

Przez teren gminy przepływa rzeka Widawka oraz Kamionka i Świętojanka. W dolinie Widawki znajdują się liczne stawy – Stawy Kocierzewskie. Dolina rzeki Widawki wchodzi skład krajowej sieci ekologicznej ECONET – POLSKA charakteryzującej się wysokim stopniem różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz korzystnymi uwarunkowaniami dla zachowania siedlisk i ostoi gatunków o znaczeniu krajowym i europejskim, powiązanych korytarzami ekologicznymi.

Rzeka Widawka ma 95,8 km długości, uchodzi do Warty w okolicy wsi Zamoście. Dolina Widawki to obszar cenny przyrodniczo, charakteryzujący się znacznym zalesieniem. Dolina Widawki to korytarz ekologiczny łączący dolinę Warty z doliną Pilicy. Na 80 km rzeki Widawki zlokalizowany jest zbiornik Fryszerka, przeznaczony do retencji wody i rekreacji.

Na terenie gminy Gomunice znajdują się następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- Widawka do Kręcicy RW600016182139,
- Jeziorka RW600016182169.

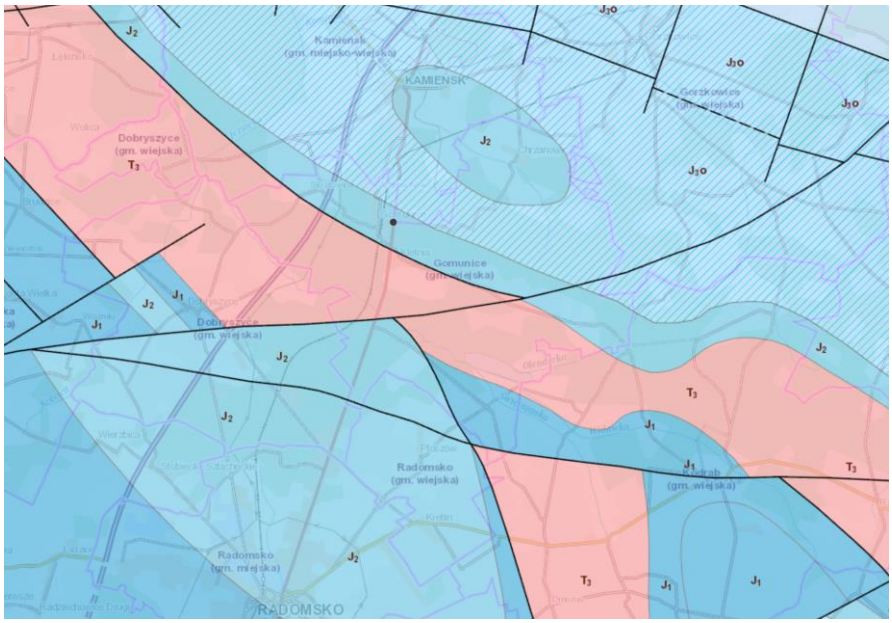

Rysunek 3.1.4 Hydrografia Gminy Gomunice

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imapkzgw/?gpmap=gpPGW (dostęp 30.08.2022)

Wody podziemne

Obszar gminy Gomunice wchodzi w obręb głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 408·– Niecka Miechowska. Jest to górnokredowy zbiornik typu szczelinowo-porowego o zmiennym zawodnieniu. Średnia głębokość ujęć wynosi od 20 - do 60m. Występują tu wody czyste i bardzo czyste przeznaczone do użytku bez uzdatniania (klasa Ia i Ib), generalnie jakość wód podziemnych jest dobra. Pogorszenie się jej może być wywołane zmianami jakości wód opadowych, lokalnie może być także związane z oddziaływaniem składowisk odpadów w Jadwinówce gm. Radomsko. Poziom wodonośny zasilany jest poprzez infiltrację przez utwory czwartorzędu, jak również wodami z warstw wodonośnych czwartorzędu. Poziom kredy górnej jest intensywnie drenowany przez studnie odwodnieniowe KWB „Bełchatów".

Wynikiem tego był lej depresyjny obejmujący swym zasięgiem znaczne obszary gminy Gomunice. Zasięg powierzchniowy leja depresji ustalony jest wyłącznie na podstawie depresji zmierzonej w czwartorzędowym poziomie wodonośnym według zasady, iż stwierdzenie obniżenia lustra wody w którejkolwiek warstwie wodonośnej czwartorzędu kwalifikuje dany obszar jako objęty lejem depresji.

Gmina Gomunice występuje w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 83, 84, 99 (na podstawie podziału obszaru Polski na 172 części wód podziemnych).

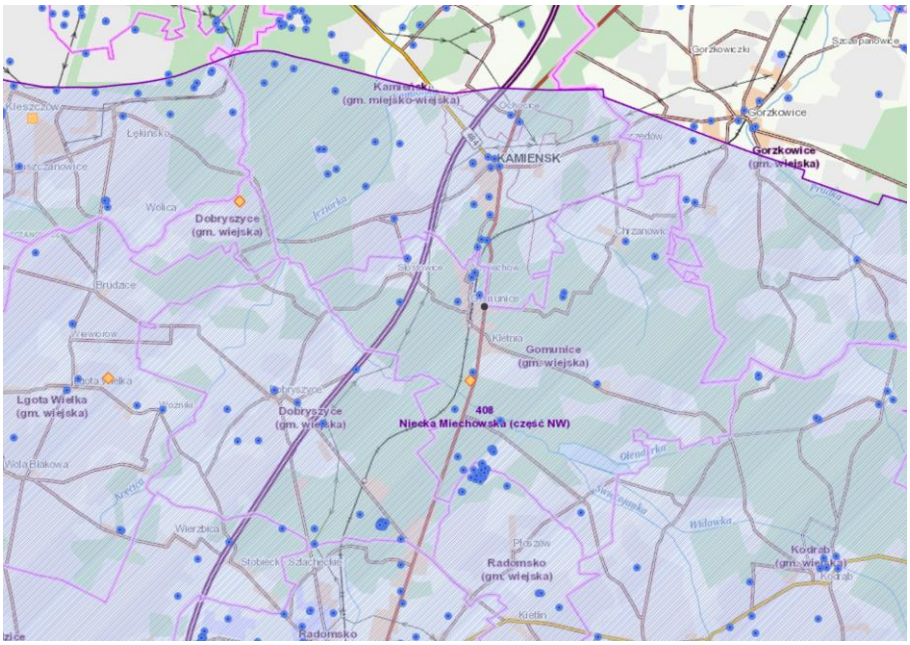

Rysunek 3.1.5 Lokalizacja Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 408 - Niecka Miechowska względem gminy Gomunice
Źródło: https://geologia.pgi.gov.pl/wodypodziemne/ (dostęp 30.08.2022)

Na szczeblu krajowym monitoringiem wód podziemnych zajmuje się GIOŚ, natomiast na szczeblu regionalnym WIOŚ, uzupełniając pomiary prowadzone w skali kraju.

Podstawę oceny stanowi rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 85). Klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych:

Klasa I – wody bardzo dobrej jakości, w których:

a) wartości elementów fizykochemicznych są kształtowane wyłącznie w efekcie naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych i mieszczą się w zakresie wartości stężeń charakterystycznych dla badanych wód podziemnych (tła hydrogeochemicznego),
b) wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka.

Klasa II – wody dobrej jakości, w których:

a. wartości niektórych elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych,
b. wartości elementów fizykochemicznych nie wskazują na wpływ działalności człowieka albo jest to wpływ bardzo słaby.

Klasa III – wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub słabego wpływu działalności człowieka.

Klasa IV – wody niezadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych oraz wyraźnego wpływu działalności człowieka.

Klasa V – wody złej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych potwierdzają znaczący wpływ działalności człowieka.

3.1.4 Ukształtowanie terenu

Wg podziału fizyczno –geograficznego Polski (Kondracki 2001r.), gmina Gomunice położona jest w obrębie dwóch podprowincji: Niżu Środkowoeurpoejskiego i Wyżyn Polskich. Do prowincji Nizin Środkowopolskiego, należy podprowincja Niziny Środkowopolskie, w jej obrębie makroregiony: Wzniesienia Południowo-mazowieckie (mezoregion Wysoczyzna Bełchatowska) i Nizina Południowowielkoplska (mezoregion Kotlina Szczercowska). Południowa cześć gminy przynależy do podprowincji Wyżyny Małopolskiej (Prowincja Wyżyny Polskie) i wchodzi w skład makroregionu Wyżyny Przedborskiej i mezoregionu Wzgórz Radomszczańskich.

Wysoczyzna Bełchatowska położona jest na obszarze wododziału między dorzeczem Warty i Pilicy, objęta była zasięgiem stadiału mazowiecko-podlaskiego. Jest to obszar urozmaicony morfologicznie, zbudowany z osadów

lodowcowych, wykształconych w postaci pagórków, związanych z maksymalnym zasięgiem zlodowacenia warciańskiego.

Wzgórza Radomszczańskie są przedłużeniem struktur mezozoicznych obrzeżenia Gór Świętokrzyskich na zachód od Pilicy. Budują je piaskowce kredowe i wapienie jurajskie przykryte na znacznym obszarze piaskami i glinami czwartorzędowymi. W obniżeniach występują zabagnienia, piaski i wydmy.

Kotlina Szczercowska jest równiną o charakterze misy końcowej lodowca warciańskiego, wyścielaną iłami wstęgowymi i piaskami, częściowo uformowanymi w wydmy. Dno doliny jest podmokłe i zalesione. Kotlina ulegała i nadal ulega znacznym przekształceniom antropogenicznym wskutek eksploatacji złóż węgla brunatnego. Budowa odkrywkowej kopalni „Bełchatów" wymagała zmiany biegu Widawki, spowodowała powstanie wielkiego leja depresyjnego i zanik wody w okolicznych studniach. Znaczna część gminy Gomunice znalazła się w zasięgu tego leja depresyjnego. Jednak według stanu na dzień 31 marca 2017 r. lej depresyjny nie obejmuje już gminy Gomunice.8

Klimat i rzeźba terenu gminy są bardzo korzystne dla rozwoju rolnictwa. Najlepsze tereny rolnicze znajdują się w miejscowościach: Wąglin, Piaszczyce, Chrzanowice, Kletnia, gdzie funkcjonują małe i średnie gospodarstwa rolne nastawione na produkcję zbóż, ziemniaków oraz hodowlę trzody chlewnej i bydła mlecznego. W miejscowości Kocierzowy zlokalizowane są: Stacja Unasieniania Loch oraz wiodąca w Europie Pasieka Zarodowa. Należą one do Mazowieckiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Łowiczu i zapewniają materiał zarodowy dla całego regionu.

Obok terenów rolniczych występują tu obszary, gdzie eksploatowane są złoża surowców naturalnych. Na obszarze gminy występują istotne ze względów gospodarczych tereny kopalin użytecznych oraz złoże ropy naftowej znajdujące się w utworach dolomitu.

3.1.5 Budowa geologiczna i warunki glebowe

Rzeźba gminy jest wynikiem działalności lądolodu stadiału zlodowaceń północnopolskich, południowopolskich i środkowopolskich.

Obszar pd.-zach. gminy położony jest w południowej części synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego, leży w obrębie elewacji radomszczańskiej, natomiast część południowa tego obszaru zaliczana jest do niecki miechowskiej. Najstarszymi utworami są osady górnopaleozoiczne reprezentowane przez piaskowce oraz iłowce karbonu, na których zalegają osady permskie (anhydryty, dolomity, wapienie i sole kamienne). Jura dolna i środkowa reprezentowana jest przez osady piaskowcowo-mułowcowo–ilaste. W jurze górnej deponowane były wapienie i margle. Na utworach górno jurajskich leżą niezgodnie piaski oraz piaskowce kredy dolnej, które w miarę pogłębiania się zbiornika w kredzie górnej przechodzą w margle, opoki, wapienie, gezy. W dolnym trzeciorzędzie panowały warunki lądowe. Powstały wtedy gliny zwietrzelinowe i rumosze. Górny trzeciorzęd reprezentowany jest przez utwory piaszczysto – mułowcowo - ilaste, które powstały w warunkach jeziornych.

Utwory czwartorzędowe lodowcowe, pokrywają niemal całą powierzchnię obszaru pd.-zach. gminy. Są to piaski i żwiry lodowcowe oraz wodnolodowcowe, iły i mułki zastoiskowe, gliny zwałowe, piaski i żwiry ozów, kemów oraz moren czołowych.

Najstarszymi utworami na terenie pn.-zach. gminy są osady dolnojurajskie, piaskowce, mułowce i łupki oraz środkowo jurajskie piaskowce, iłowce wapienie piaszczyste.

W morfologii terenu pn.-zach. gminy dominują różne formy pochodzenia wodnolodowcowego i antropogenicznego. Najniżej położone są obszary w dolinie Widawki, mają wysokość około 180 m n.p. m. Najwyższe wzniesienia naturalne to ostańcowe wzgórza moren czołowych o wysokościach ponad 267 m n. p. m.. Największe powierzchnie zajmują równiny przykryte glinami zwałowymi i osadami wodno lodowcowymi o rzędnych 205-210 m n.p.m. Osady trzeciorzędu występują pod 10-300 m nadkładem utworów czwartorzędowych, związanych ze zlodowaceniami: południowopolskimi i środkowopolskim. Osady związane z okresami zlodowaceń reprezentowane są przez: piaski, iły i mułki zastoiskowe, piaski wodnolodowcowe i gliny zwałowe. Najmłodszymi utworami czwartorzędowymi (holocen) są piaski rzeczne rozprzestrzenione w dolinie Widawki torfy i namuły torfiaste w dolinach rzek, cieków i lokalnych zagłębieniach.

Najstarszymi utworami na obszarze pn.-wsch. gminy są zlepieńce karbońskie, występujące na głębokości około 4000 - 4100 m. Nad nimi zalegają zlepieńce czerwonego spągowca oraz zlepieńce, anhydryty, wapienie, dolomity, sole kamienne i iły cechu cechsztynu o kilkusetmetrowej miąższości. Utwory triasu między innymi: piaskowce, mułowce, iłowce, ,margle i dolomity pstrego piaskowca, mułowce kajpru, osiągają miąższość około 2000 m. Nad nimi zalegają piaskowce iłowce i mułowce, margle jury dolnej, środkowej, górnej. Miąższość tych utworów jest zmienna – 1400-1500 m.

[8] **Prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Gomunice, 2017**

Osady kredy reprezentowane są przez klasyczne skały albu i węglanowe skały górnej kredy o miąższości od kilkunastu do około 90 m. Osady trzeciorzędowe wykształcone są jako utwory zwietrzelinowe związane z erozją i denudacją w paleogenie oraz utwory związane z akumulacją w śródlądowym zbiorniku wodnym jakim był rów Bełchatowa.

Osady czwartorzędowe pokrywają prawie całą powierzchnię pn.-wsch. gminy. W okolicach Huciska miąższość utworów czwartorzędu waha się od 8,0 – 9,0 m. Są to mułki i iły zastoiskowe, gliny zwałowe zlodowacenia Warty, piaski ze żwirami lodowcowe i wodnolodowcowe, piaski i gliny moren czołowych mułki zastoiskowe zlodowaceń Odry i Warty. Odsady holocenu to: piaski rzeczne, humusowe i mułki tarasów zalewowych, piaski i namuły zagłębień bezodpływowych oraz torfy i namuły torfiaste.

Teren pd.-wsch. gminy leży na obszarze będącym wypiętrzeniem utworów jurajskich oddzielających Nieckę Łódzką od Niecki Miechowskiej. Najstarszymi utworami są osady cechsztynu, wykształcone jako iłowce, anhydryty, wapienie i dolomity. Utwory triasu środkowego, górnego występują na całym obszarze tego arkusza, wykształcone są w postaci wapieni margli, dolomitów z przewarstwieniami iłowców, mułowców, piaskowców. Miąższości tych osadów jest zróżnicowana i zmienna od 40 do 800 m. Nad tym osadami są utwory jury dolnej środkowej, górnej. Utwory kredy dolnej wykształcone są w postaci piaskowców, piasków glaukonitowych i gez. Kreda górna wykształcona jest w postaci margli, wapieni,

opok, wapieni marglistych i gez. Trzeciorzęd reprezentowany jest iły, mułki, piaski rumosze zwietrzelinowe, występuje lokalnie w obniżeniach i lejach krasowych pod grubym nakładem osadów czwartorzędowych.

Osady czwartorzędowe pokrywają około 90% powierzchni. Plejstocen wykształcony jest w postaci glin zwałowych, piasków i żwirów lodowcowych, wodnolodowcowych, ozów, kemów, piasków rzecznych i eolicznych. Holocen reprezentowany jest przez piaski humusowe, mady, torfy i namuły torfiaste. Utwory te występują w większości dolin rzecznych. Największe torfowiska niskie rozwinęły się w dolinie Widawki.[9]

Gleby występujące na obszarze gminy typologicznie to:

gleby brunatne, pseudobielicowe oraz czarne ziemie, zaliczane do kompleksów uprawnych pszennych o klasach bonitacyjnych IIIa i IIIb,

- gleby bielicowe, pseudobielicowe i rzadziej brunatne, wytworzone z piasków, glin piaszczystych i iłów - zaliczane do kompleksów uprawnych żytnich dobrych i fragmentami bardzo dobrych oraz kompeksu zbożowo-pastewnego mocnego, w klasach bonitacyjnych IVb i IVa,
- gleby bielicowe i pseudobielicowe wytworzone na ogół w piaskach słabostrukturalnych,
- naglinowych i naiłowych, zaliczane do kompleksu żytniego słabego lub zbożowo-pastewnego, w klasach bonitacyjnych IVb,
- gleby bielicowe, pseudobielicowe, murszowe i fragmentami torfiaste, wytworzone z piasków luźnych, żwirów i piasków nawapiennych, zaliczane do kompleksów żytnio-łubinowego i żytniego słabego i rzadziej do kompleksu zbożowo-pastewnego słabego o bonitacjach niższych od kl. IV.

Udział poszczególnych klas gruntów ornych wg klas bonitacyjnych przedstawia się na terenie Gminy Gomunice następująco:

- Klasa IIIa i IIIb – 51 ha
- Klasa IVa i IVb – 65 ha,
- Klasa V – 719 ha,
- Klasa VI – 833 ha,
- Klasa VIz – 172 ha.

Gospodarka rolna ma charakter ekstensywny, w produkcji roślinnej przeważają zboża i ziemniaki, na niższym poziomie jest także produkcja zwierzęca. Gospodarstwa indywidualne są znacznie rozdrobnione, największy jest udział gospodarstw do 5,0 ha.

Gospodarstwa mające od 1,0 -2,0 ha stanowią 41,28% wszystkich gospodarstw w gminie. Do najczęściej uprawianych roślin zaliczyć można: żyto, pszenicę, jęczmień, ziemniaki, rzepak. W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Najbardziej korzystne obszary rolnicze występują Piaszczycach, Wąglinie, Chrzanowicach, Koloni Kletnia. Większe kompleksy gleb chronionych kl. III bonitacyjnej są we wsi Kolonia Piaszczyce i Kolonia Chrzanowice.

Gleby na terenie gminy Gomunice można określić jako mało zdegradowane. Wynika to przede wszystkim z charakteru zagospodarowania przestrzennego. Największą powierzchnię zajmują tereny użytkowane rolniczo (grunty orne, łąki, pastwiska, sady). Lasy i grunty leśne zajmują około 34%. Tereny pozostałe, w tym zurbanizowane, przemysłowe i komunikacyjne zajmują łącznie poniżej 10% powierzchni gminy.

9 Program ochrony środowiska dla Gminy Gomunice na lata 2020-2025

Odczyn pH gleb na terenie gminy jest w przeważającej części obszaru zbyt niski – przeważają gleby o odczynie bardzo kwaśnym (pH do 4,5) i kwaśnym (pH 4,6-5,5). Szacuje się, że wapnowanie jest konieczne prawie na połowie użytków rolnych regionu.

Na terenie gminy Gomunice występują złoża kruszyw naturalnych w związku z tym wyznaczono następujący teren górniczy „Piaszczyce I" ustanowiony został w koncesji Starosty Powiatu Radomszczańskiego z dnia 28.04.2011 r., znak PŚ.I.6522.1.1.2011 na okres wydobywania kruszywa naturalnego – piasku do dnia 30.03.2021 r., dla którego został utworzony obszar górniczy o powierzchni 19 896,25 m² oraz teren górniczy o powierzchni 24 791,5 m², położony na powierzchni części działek nr 419 i 420 w miejscowości Piaszczyce.

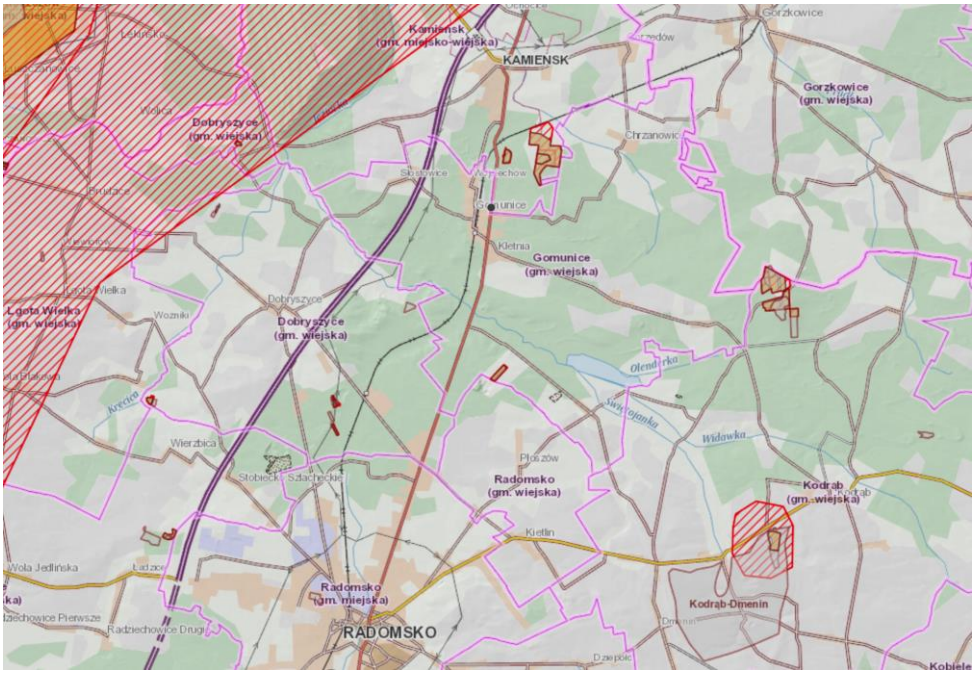

Rysunek 3.1.6 Lokalizacja surowców naturalnych terenów górniczych na terenie gminy Gomunice
Źródło: https://geologia.pgi.gov.pl/wodypodziemne/ (dostęp 30.08.2022)

3.1.6 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

Przez różnorodność biologiczną (bioróżnorodność), zgodnie z art. 2 Konwencji ONZ o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r., należy rozumieć zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów pochodzących m.in. z ekosystemów lądowych, morskich i innych wodnych ekosystemów oraz zespołów ekologicznych, których są one częścią. Dotyczy ona różnorodności w obrębie gatunku (różnorodność genetyczna), pomiędzy gatunkami oraz pomiędzy ekosystemami.

W Europie głównym narzędziem ochrony różnorodności biologicznej są obszary Natura 2000, ale ochrona ta realizowana jest również poprzez ochronę gatunków i siedlisk poza obszarami Natura 2000, a w Polsce również poprzez inne przestrzenne formy ochrony przyrody oraz regulacje środowiskowe.

Za odpowiedni obszar analizy dotyczącej bioróżnorodności, z punktu widzenia projektowanej zmiany studium, uznaje się zatem obszar całej gminy.

Gmina Gomunice zalicza się do średniozalesionych. Powierzchnia lasów gruntów leśnych w gminie wynosi 2 130 ha (21,30 km²), tj.33,5%, w większości zarządzanych przez Administrację Lasów Państwowych – Nadleśnictwa Radomsko.

Głównym gatunkiem tworzącym drzewostany jest sosna. Jej udział w lasach wynosi ok. 86%. Gleby i siedliska na terenie nadleśnictwa Radomsko (lasy gminy wchodzą w skład nadleśnictwa Radomsko) zaliczane są do żyznych. (wg "Planu urządzania lasów dla nadleśnictwa Radomsko na lata 2010-2016, Wa-wa 2010 r.).

Zadrzewień śródpolnych w regionie jest dosyć dużo. To dobrze, bowiem pełnią one bardzo ważne funkcje ochronne. Zasięg zadrzewień powoduje ograniczenie transpiracji roślin uprawnych oraz zmniejszenie parowania gleby, co w konsekwencji przyczynia się do zwiększenia zapasów wody w glebie, a tym samym do wzrostu plonów rozmaitych roślin. Są one ponadto oazą dla dziko żyjących, drobnych zwierząt, ptaków i owadów, które pełnią pożyteczną rolę wobec ochrony naturalności ekosystemów biocenotycznych.

Na obszarze gminy Gomunice na szczególną uwagę zasługuje teren "Torfowiska Wójcik" proponowany w latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku do objęcia ochroną rezerwatową. Zgodnie z przygotowaną w roku 1988 dokumentacją dokumentową rezerwatu "Torfowiska Wójcik" jako przedmiot ochrony proponowano występujące stanowiska rzadkich gatunków roślin, takich jak: turzycy strunowej, turzycy błotnej, turzycy pchlej i ponikła skąpokwiatowego.

Występowanie fauny na obszarze gminy związane jest z rozmieszczeniem podstawowych siedlisk o charakterze naturalnym lub półnaturalnym i obecnym stanem środowiska przyrodniczego. Występuje fauna polna, leśna, łąkowo-zaroślowa i wodno-błotna. Stwierdzono występowanie ciekawszych gatunków, takich jak: bóbr europejski Castor fiberi, wydra Lutra lutra. W obrębie terenów leśnych występuje także gruba zwierzyna reprezentowana przez dzika Sus scrofa, jelenia Cervus elaphus, sarnę Capreolus capreolusi lisa Vulpes vulpes. Na terenach polnych i łąkowych grupa zwierząt kręgowych posiada równie ż swoich przedstawicieli, np.: zające Lepus europaeus i kuropatwy Perdix perdix.

Na obszarze gminy spotykamy między innymi następujące gatunki ptaków objęte ochroną: bąk Botaurus stellaris, bocian biały Ciconia ciconia, dzięcioł czarny Dryocopus martius, lerka Lullula arborea, gąsiorek Lanius collurio,

W starorzeczach i potorfiach występują różne gatunki płazów, na uwagę zasługuje występowanie ropuchy zwyczajnej Bufo bufo i rzekotki drzewnej Hyla arborea.

3.1.7 Istniejące obszary i obiekty objęte ochroną

Na terenie gminy Gomunice zlokalizowane są następujące obszary chronione:

obszar chronionego krajobrazu,

Nazwa: Doliny Widawki

Data wyznaczenia: 1998-01-01

Opis wartości przyrodniczej i krajobrazowej: Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Widawki obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcję korytarzy ekologicznych.

użytki ekologiczne.

- Gertrudów, działka nr 11/1, obecnie 99 o powierzchni 0,35 ha – rodzajem użytku ekologicznego jest bagno,
- Gertrudów, działka nr 11/2, obecnie 161 o powierzchni 0,48 ha – rodzajem użytku ekologicznego jest bagno.

pomniki przyrody,

- Dąb szypułkowy - Quercus robur, pierśnica 353 cm., wysokość 26m., wiek 170 lat, okrągławy pokrój, stan zdrowotny bdb, nie wymaga zabiegów konserwacyjnych. Miejscowość Słostowice nr 106, nr ewid gruntu 98, gm. Gomunice
- Dąb szypułkowy - Quercus robur, pierśnica 377 cm., wysokość 31,5m., wiek 170 lat, okrągławy pokrój, stan zdrowotny dobry, wymaga zabiegów konserwacyjnych wycinki kilku suchych konarów. Miejscowość FRYSZERKA, nr ewid gruntu 691 obręb Kol. Kletnia, gm. Gomunice, woj. łódzkie.

Obszary niezabudowane, doliny rzek, lasy i parki stanowią zasadniczy element systemu połączeń przyrodniczych, który umożliwia prawidłowe nawietrzanie terenów, oddziałuje na poprawę warunków bioklimatycznych i stwarza warunki do migracji fauny i flory. Istotne ze względu na ciągłość systemu ochrony przyrody są korytarze ekologiczne. Są to pasy terenu, wyróżniające się od otaczającego tła, najczęściej przyjmują postać cieku wodnego, bądź pasa zieleni. Korytarze ekologiczne na terenie gminy Gomunice oparte są głównie o duże kompleksy leśne i doliny cieków wodnych wraz z podmokłymi obniżeniami.

Wyznaczone korytarze ekologiczne o randze krajowej na terenie gminy, związane z dolinami rzek to: Dolina Widawki – korytarz stanowiący powiązanie doliny Warty z doliną Pilicy.

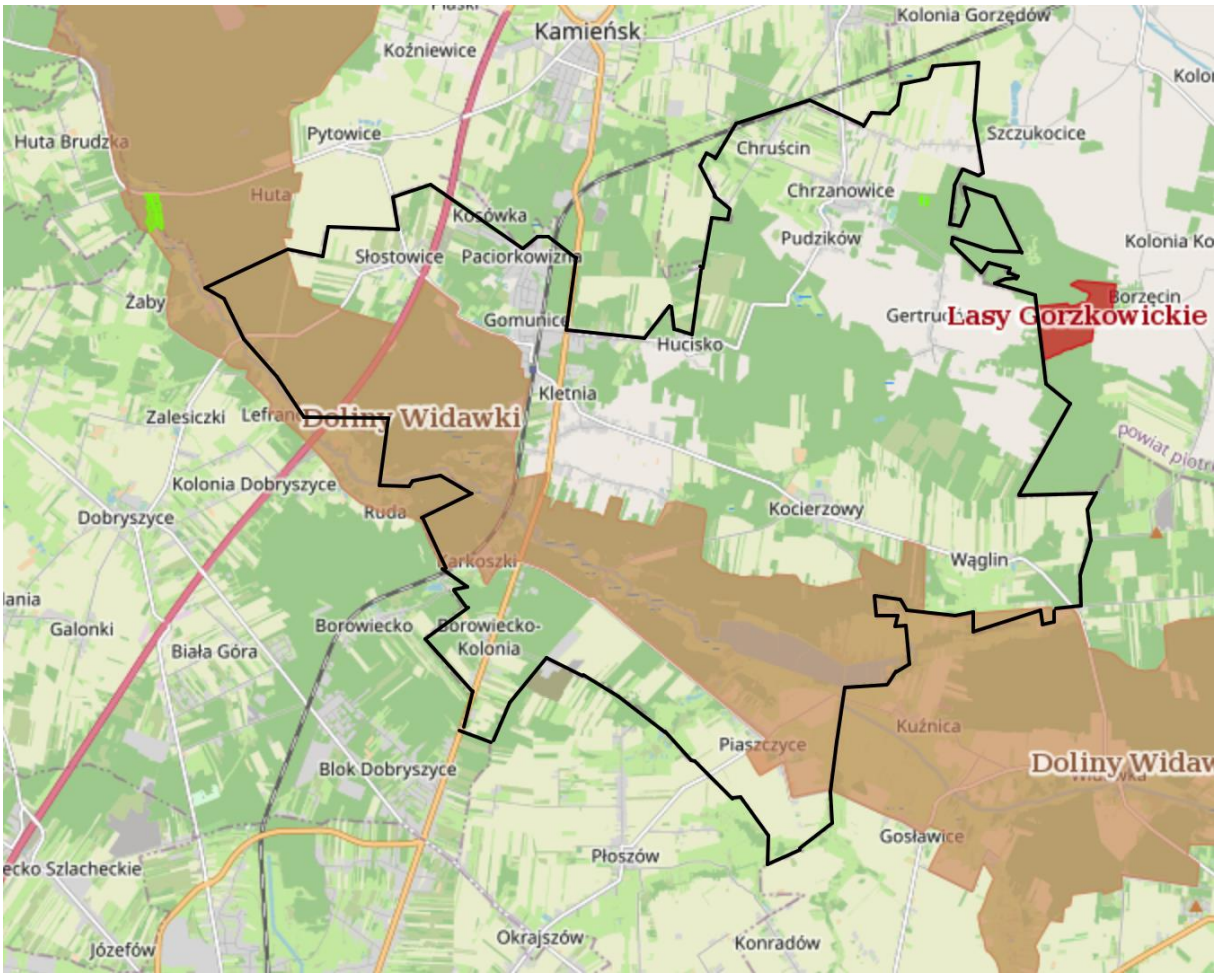

Rysunek 3.1.7 Lokalizacja terenów przyrodniczych na tle gminy Gomunice
Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/ (dostęp 1.09.2022r.)

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

4.1. Powietrze atmosferyczne

Gmina Gomunice położona jest w strefie łódzkiej. Na obszarze gminy Gomunice nie ma punktów pomiarowych w związku z tym stan powietrza na obszarze gminy zostanie przedstawiony na podstawie danych ze strefy łódzkiej.

W 2020 r. w skład systemu pomiarowego wchodziły 2 sieci pomiarowe: sieć pomiarów ciągłych (66 stanowisk pomiarów automatycznych) i sieć pomiarów manualnych (63 stanowisk pomiarowych manualnych).

System pomiarowy nie ulega większym zmianom w ciągu jednego roku. Podobnie było w roku 2020 - w styczniu uruchomiono stanowisko pomiarów pyłu PM2,5 w Radomsku na istniejącej stacji przy ul. Rolnej 2 oraz stanowisko pomiarów ozonu w Zgierzu przy ul. Mielczarskiego 1. Oba stanowiska zostały przeniesione ze stacji w Łodzi przy ul. Gdańskiej 16. W tym samym miesiącu uruchomiono pomiary manualne pyłu PM10 i benzo(a)pirenu na stacji mobilnej w Kutnie przy ul. 1 Maja 7.

Jesienią 2020 r. uruchomiono automatyczną stację mobilną w Łasku przy ul. Narutowicza 28, zwiększając tym samym minimalnie liczbę stanowisk pomiarowych w strefie łódzkiej. Wyniki z tej stacji nie zostały jednak wykorzystane w bieżącej Ocenie Rocznej ze względu na zbyt małą kompletność serii.

Spośród istniejących w 2020 r. 26 stacji pomiarowych, do niniejszej oceny zakwalifikowano 25 stacji pomiarowych (w tym 98 stanowisk pomiarowych)

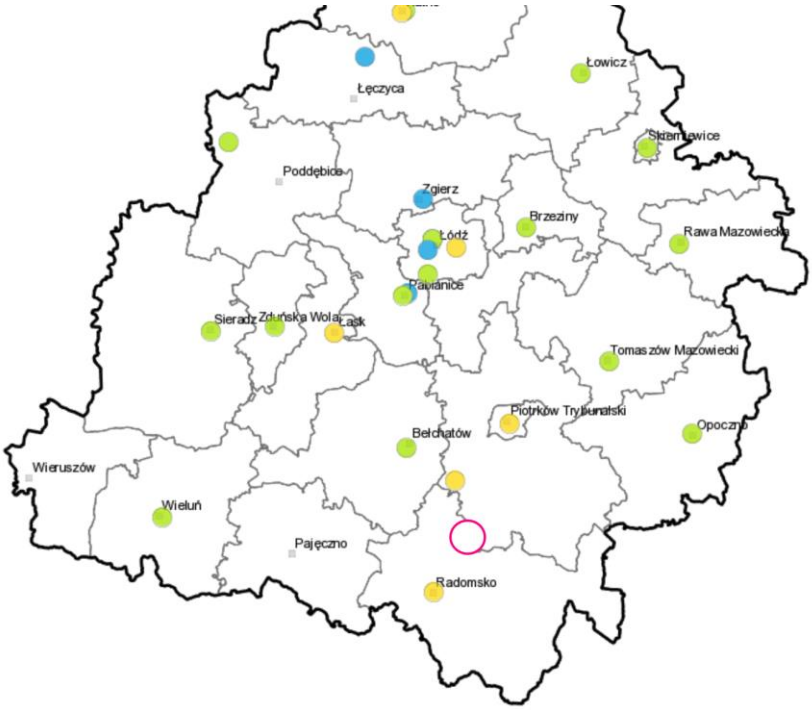

Rysunek 4.1.1 Sieć monitoringu powietrza na terenie województwa łódzkiego w 2020.
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2020 roku, WIOS Łódź

Charakter gminy Gomunice wraz z brakiem przemysłu są powodem, że na opisywanym obszarze nie występują zanieczyszczenia technologiczne. Zatem głównym rodzajem zanieczyszczeń w zakresie powietrza atmosferycznego są zanieczyszczenia energetyczne, pochodzące z systemu ogrzewania mieszkań. Drugim źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego w gminie są pojazdy mechaniczne. Stan czystości powietrza atmosferycznego gminy Gomunice należy uznać za stosunkowo dobry. Jednak biorąc pod uwagę zwiększoną emisję głównie w okresie jesienno – zimowym (sezon grzewczy) mogą wystąpić lokalne uciążliwości.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- **klasa A** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- **klasa B** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczały poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,

- **klasa C** - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- **klasa D1** - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie łódzkim jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa – w tym głównie pył zawieszony PM10, PM2,5 i benzo(a)piren), z komunikacji (emisja liniowa – w tym głównie tlenki azotu) oraz z energetyki zawodowej (emisja punktowa – w tym głównie tlenki siarki, tlenki azotu). Znaczący udział w stężeniach substancji na obszarze województwa ma również napływ zanieczyszczeń z pozostałego obszaru Polski.

W skali kraju województwo łódzkie ma istotny udział w emisji SOx (14,7%) i NOx (10,4%). Udziały pozostałych bilansowanych zanieczyszczeń wynoszą po ok. 7%.

Wyniki pomiarów SO_2 w 2020 roku wskazywały, iż na żadnym z nich nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych (1-godz. i 24-godz.).

Wyniki pomiarów NO_2 w 2020 roku wskazywały, iż na żadnym z nich nie stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych (1-godz. i średniej rocznej).

Wyniki pomiarów CO z 2020 roku wskazywały, iż na żadnym z nich nie stwierdzono przekroczenia poziomu dopuszczalnego (S8max).

Wyniki pomiarów ozonu z 2020 roku wskazywały, iż na żadnym ze stanowisk nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego. W przypadku poziomu celu długoterminowego stwierdzono przekroczenie na 6 stanowiskach pomiarowych. Obszar przekroczeń objął niemal całe województwo, poza wybranymi terenami położonymi głownie w części wschodniej i południowej województwa.

Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM10 z 2020 roku wskazywały, iż na żadnym ze stanowisk nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości średniej rocznej. W przypadku dopuszczalnej wartości średniej dobowej, przekroczenie stwierdzono łącznie na 7 stanowiskach pomiarowych w obu strefach oceny. Stężenie średnie roczne PM10 uległo zmniejszeniu o 1µg/ m^3 na stanowiskach: Łódź ul. Rudzka 60 (z 30µg/ m^3 na 29µg/ m^3), Zgierz ul. Mielczarskiego 1 (z 33µg/ m^3 na 32µg/ m^3) i Zduńska Wola ul. Królewska 10 (z 29µg/ m^3 na 28µg/ m^3), co również nie wpłynęło na wyniki oceny (klasyfikację stref).

W roku 2020 doszło do przekroczenia wartości 24-godzinowej D_{24h}=50µg/m^3 pyłu PM10 na 7 stanowiskach spośród 25 wziętych do Oceny. Nie doszło do przekroczenia dopuszczalnej wartości średniej rocznej D_a=40µg/ m^3. Najwyższe stężenia wystąpiły na terenie aglomeracji łódzkiej, Piotrkowa Trybunalskiego, Radomska i Zduńskiej Woli.

W porównaniu z latami poprzednimi widoczna jest poprawa jakości powietrza pod kątem ww. zanieczyszczenia.

W roku 2020, jak i w latach ubiegłych, stwierdzono na obszarze województwa łódzkiego przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Tylko na 1 spośród 19 stanowisk pomiarowych nie odnotowano wartości przekraczającej D_{dc}=1ng/ m^3. Najwyższe zmierzone stężenia średnie roczne wyniosły 4ng/ m^3 (Radomsko, Brzeziny, Skierniewice). Na pozostałych stanowiskach pomiarowych w województwie było to 2-3ng/ m^3.

Na rysunk poniżej zestawiono klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi.[10]

Rysunek 4.1.2 Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Kod strefy	Nazwa strefy	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3	PM10
PL1001	Aglomeracja Łódzka	A	A	A	A	A[1)]	C
PL1002	strefa łódzka	A	A	A	A	A[1)]	C

Kod strefy	Nazwa strefy	Pb(PM10)	As(PM10)	Cd(PM10)	Ni(PM10)	BaP(PM10)	PM2.5
PL1001	Aglomeracja Łódzka	A	A	A	A	C	C1[2)]
PL1002	strefa łódzka	A	A	A	A	C	C1[2)]

[1)] Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2
[2)] Dla pyłu PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefy uzyskały klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2020 roku, WIOS Łódź

[10] Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim w 2020 roku, WIOS Łódź

Najbardziej negatywny wpływ na stan jakości powietrza w Gminy ma ilość wprowadzanych do powietrza (środowiska) substancji pyłowo-gazowych pochodzących z kotłów opalanych węglem, co szczególnie jest odczuwalne w sezonie grzewczym.

Część węglowych kotłów ciepłowniczych, kotłów c.o. i pieców w gospodarstwach domowych to urządzenia w złym stanie technicznym i niskiej sprawności cieplnej zwiększających koszty ogrzewania. W dużej mierze wynika to z faktu, że są to urządzenia przestarzałe, wyeksploatowane oraz w niewłaściwy sposób eksploatowane. Równocześnie należy zwrócić uwagę na fakt spalania w tych kotłach paliw głównie węgla kamiennego o złej jakości tj. zasiarczonego, o dużej zawartości popiołu i niskokalorycznych miałów węglowych i odpadów. Wyłączając emisję ze środków transportu, są to podstawowe czynniki powstawania tzw. niskiej emisji, którą można zauważyć w obszarach zwartej Program ochrony środowiska dla Gminy Gomunice na lata 2020-2025 zabudowy jednorodzinnej. Ponadto należy zaznaczyć iż, nierzadko w urządzeniach tych spalane jest paliwo nieprzeznaczone do tego typu kotłów, jak np. drewno, którego spalanie wymaga innego rodzaju urządzenia. Dlatego w gospodarstwach domowych stosujących paliwa stałe duże znaczenie ma stopniowo odbywająca się wymiana starych kotłów węglowych, na nowoczesne jednostki np. kotły gazowe lub olejowe.

Na emisję liniową składa się głównie emisja komunikacyjna, pochodzącą przede wszystkim z transportu samochodowego. Z uwagi na stale rosnącą liczbę pojazdów poruszających się po drogach emisja liniowa ma coraz większy wpływ na jakość powietrza. W wyniku spalania paliw w silnikach do atmosfery przedostają się zanieczyszczenia gazowe takie jak tlenki azotu, tlenek węgla, dwutlenek węgla i węglowodory (szczególnie benzen) oraz pyły zawierające m.in. związki ołowiu, kadmu, niklu i miedzi. Transport drogowy zwiększa również emisje pyłów PM 10 i PM 2,5 oraz przyczynia się do tworzenia ozonu przyziemnego. Największa emisja zlokalizowana jest wzdłuż autostrady A1 oraz drogi krajowej nr 91 na terenie Gminy Gomunice.

Priorytetem jest wprowadzenie mechanizmów stymulujących zarówno oszczędność energii, jak i promujących rozwój odnawialnych źródeł energii, te dwie metody bowiem w najbardziej radykalny sposób zmniejszają emisję wszelkich zanieczyszczeń do środowiska, jak też są efektywne kosztowo i akceptowane społecznie.

4.2. Wody powierzchniowe i podziemne

Zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych powodują przede wszystkim następujące punktowe i obszarowe źródła zanieczyszczeń:

- zrzuty ścieków z jednostek wiejskich, gdzie budowa wodociągów wyprzedziła budowę sieci kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków – stopień zwodociągowania gminy jest wysoki, brak natomiast wystarczającej ilości sieci kanalizacyjnych i obiektów oczyszczania ścieków;
- ścieki deszczowe spływające z terenów komunikacyjnych, placów utwardzonych i stacji paliw;
- spływy z terenów rolniczych (stosowane w nadmiarze nawozy sztuczne, środki ochrony roślin, nawozy naturalne – obornik, gnojowica);
- nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości płynne, nielegalne wykorzystywanie nie eksploatowanych studni jako szamb powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie całych poziomów wodonośnych.

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach państwowego monitoringu środowiska (pmś) wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 88 z poźn. zm.). Zgodnie z ust. 3 tego artykułu, badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych, chemicznych (w tym substancji priorytetowych w matrycy będącej wodą) należą do kompetencji właściwego organu inspekcji ochrony środowiska.

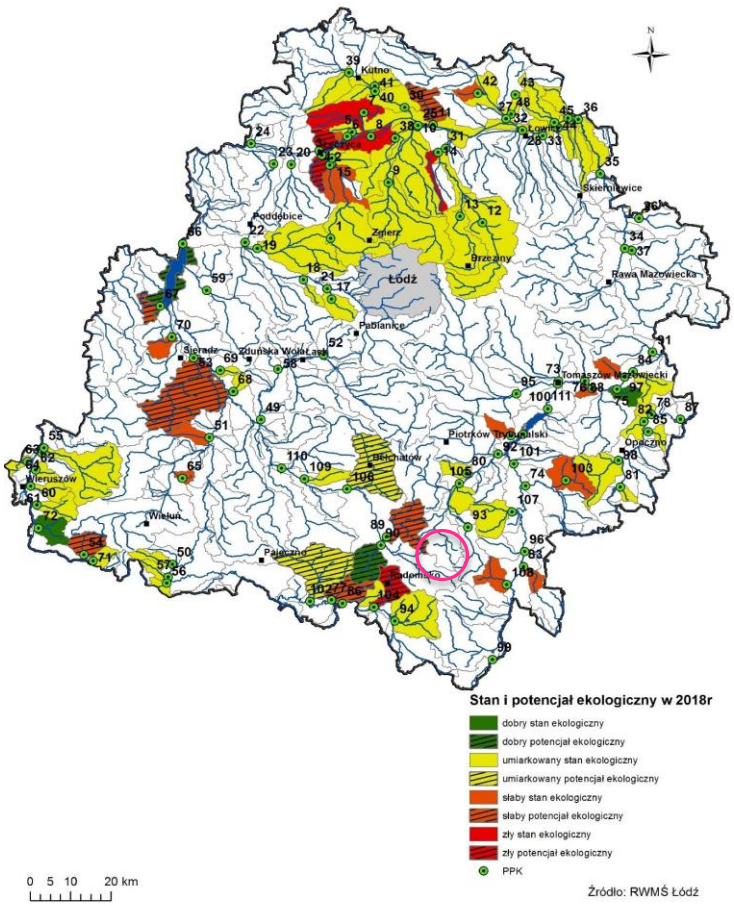

Rysunek 4.2.1 Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jcwp w województwie łódzkim w 2018 roku.
Źródło: Stan środowiska w województwie łódzkim w 2020 roku, WIOS Łódź

Badania przeprowadzono w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych w 112 reprezentatywnych punktach pomiarowo – kontrolnych, z czego 110 ppk zlokalizowanych było na rzekach, natomiast 2 ppk na zbiornikach zaporowych.

Informacje o stanie/potencjale ekologicznym, jak również klasie stanu chemicznego uzyskano dla 111 jcwp (89 – naturalne, 22 – sztuczne lub silnie zmienione jednolite części wód powierzchniowych). Na podstawie badań prowadzonych w 2018 roku na 112 jednolitych częściach wód powierzchniowych w województwie łódzkim oceniono łącznie 100 jcwp. Dla 12 jednolitych części wód powierzchniowych na podstawie badań prowadzonych w ramach programów monitoringowych nie uzyskano wyniku końcowej klasyfikacji.

Stan ekologiczny oraz potencjał ekologiczny w zdecydowanej większości jcwp jest niezadowalający. Poniżej stanu i potencjału ekologicznego dobrego znajduje się blisko 95% przebadanych jednolitych części wód powierzchniowych. Podsumowując ocenę stanu oraz potencjału ekologicznego, więcej ocen pozytywnych otrzymały wody dorzecza Odry.

Na podstawie badań monitoringowych zrealizowanych w roku 2018 stan chemiczny ustalono dla 87 jednolitych części wód powierzchniowych. Badania w ramach monitoringu diagnostycznego i/lub operacyjnego przeprowadzone zostały w reprezentatywnych punktach pomiarowo – kontrolnych. Wśród ocenionych pod kątem chemicznym 7 jcwp osiągnęło stan chemiczny dobry, natomiast dla 80 jcwp ustalono stan chemiczny poniżej dobrego.

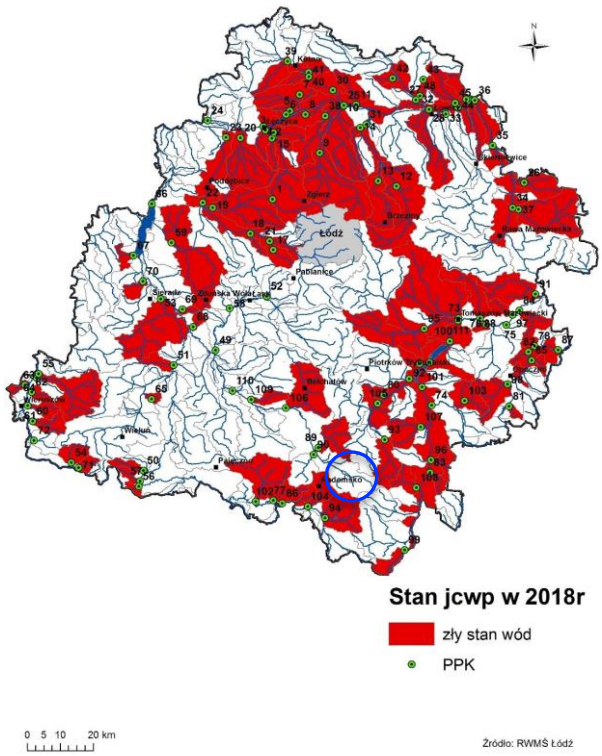

Rysunek 4.2.2 Klasyfikacja stanu chemicznego jcwp w województwie łódzkim
Źródło: Stan środowiska w województwie łódzkim w 2020 roku, WIOS Łódź

W ujęciu dorzeczy ogólna klasyfikacja stanu wód w 2018 roku dla jednolitych części wód powierzchniowych, w których badania zostały zrealizowane przedstawia się następująco: sytuacja wód w obu dorzeczach, zarówno w dorzeczu Wisły, jak również w dorzeczu Odry jest zła, ponieważ w żadnej ocenianej jednolitej części wód powierzchniowych nie stwierdzono dobrego stanu wód. Na 112 monitorowanych jcwp w 4 jcwp stwierdzono dobry stan / potencjał ekologiczny, a w 7 jcwp dobry stan chemiczny, lecz ze względu na brak oceny chemicznej, bądź nieokreślenie stanu/ potencjału ekologicznego nie było możliwe określenie stanu wód dla tych jednolitych części wód powierzchniowych.

O złej ocenie jednolitych części wód powierzchniowych w większości przypadków zadecydowała ocena stanu / potencjału ekologicznego, a w dużej mierze – ocena elementów biologicznych. Reakcja organizmów w sposób kompleksowy oddała wpływ oddziałujących na jcwp zakłóceń oraz interakcji. Niekorzystne warunki tlenowe oraz występowanie dużych stężeń substancji biogennych powodowały eutrofizację, negatywnie oddziałują na organizmy żywe i skutkują obniżeniem oceny stanu / potencjału ekologicznego. Ocena chemiczna potwierdziła zły stan wód badanych jcwp. W województwie łódzkim przeważa presja komunalna i rolnicza, natomiast w ośrodkach przemysłowych wyraźnie zaznacza się presja zakładów produkcyjnych, związana ze zrzutem ścieków i poborem wody. Analizując przyczyny złego stanu jcwp, należy podejść do każdej jednolitej części wód powierzchniowych indywidualnie oraz rozpatrywać specyficzny dla niej rozkład presji i zdolności samooczyszczania się wód.

Spośród 100 ocenionych w 2018 roku jednolitych części wód powierzchniowych 82 stanowiły naturalne jcwp, natomiast 18 – sztuczne lub silnie zmienione. Dla żadnej jednolitej części wód powierzchniowych zarówno naturalnej, jak i sztucznej bądź silnie zmienionej nie udało się określić dobrego stanu ogólnego, we wszystkich jcwp został nadany zły stan wód.

Na terenie gminy Gomunice wody powierzchniowe badano w dwóch punktach:

- Widawka do Kręcicy RW600016182139 - badania wykazały potencjał ekologiczny umiarkowany, a ogólny stan oceniono jako zły
- Jeziorka RW600016182169 - badania wykazały potencjał ekologiczny słaby, a ogólny stan oceniono jako zły

Obszar gminy Gomunice wchodzi w obręb głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) nr 408·– Niecka Miechowska. Jest to górnokredowy zbiornik typu szczelinowo-porowego o zmiennym zawodnieniu. Średnia głębokość ujęć wynosi od 20 - do 60m. Występują tu wody czyste i bardzo czyste przeznaczone do użytku bez uzdatniania (klasa Ia i Ib), generalnie jakość wód podziemnych jest dobra.

Sieć kanalizacyjna w gminie Gomunice jest słabo rozwinięta. W roku 2018 długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy wynosiła zaledwie 10,8 km.

Ścieki nieobjęte systemem kanalizacyjnym i gromadzone w zbiornikach przydomowych wywożone są taborem asenizacyjnym do oczyszczalni ścieków. W 2018 r. było zewidencjonowanych na terenie Gminy 1 161 bezodpływowych zbiorników oraz 124 przydomowych oczyszczalni ścieków.

W ostatnich latach na terenie Gminy zauważyć można wzrost liczby zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni na terenie Gminy.[11]

4.3. Ochrona przeciwpowodziowa

Na terenie Gminy nie występuje zagrożenie powodziowe.

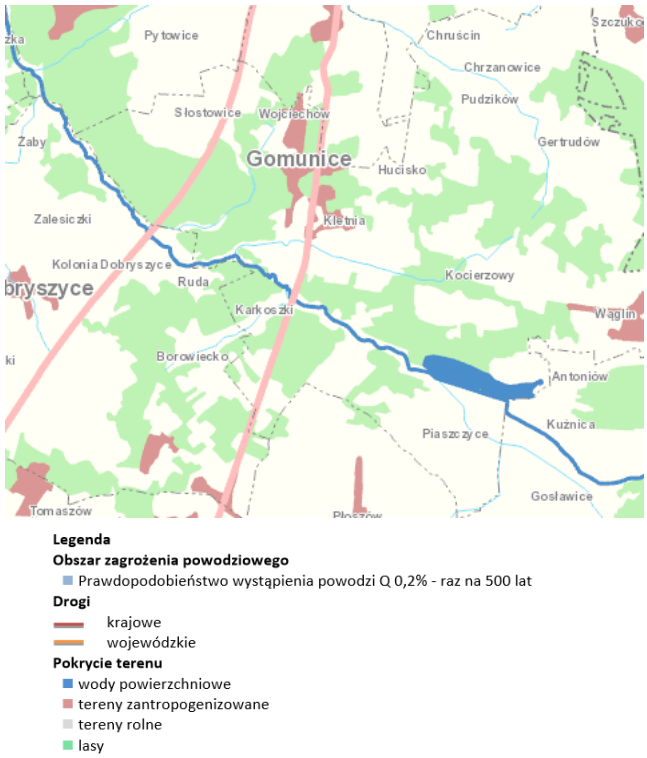

Rysunek 4.3.1 Ocena zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Gomunice.
Źródło: mapy.isok.gov.pl.

4.4. Ochrona powierzchni ziemi

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, powiat radomszczański według rejonizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej - to obszar oznaczony symbolem III o mało korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa, charakteryzujący się gorszymi warunkami środowiska przyrodniczego, z przewagą gleb słabej jakości.

Gospodarka rolna ma charakter ekstensywny, w produkcji roślinnej przeważają zboża i ziemniaki, na niższym poziomie jest także produkcja zwierzęca. Gospodarstwa indywidualne są znacznie rozdrobnione, największy jest udział gospodarstw do 5,0 ha.

Gospodarstwa mające od 1,0 -2,0 ha stanowią 41,28% wszystkich gospodarstw w gminie. Do najczęściej uprawianych roślin zaliczyć można: żyto, pszenicę, jęczmień, ziemniaki, rzepak. W produkcji zwierzęcej dominuje chów trzody chlewnej i bydła. Najbardziej korzystne obszary rolnicze występują Piaszczycach, Wąglinie, Chrzanowicach, Koloni Kletnia. Większe kompleksy gleb chronionych kl. III bonitacyjnej są we wsi Kolonia Piaszczyce i Kolonia Chrzanowice.

Gleby na terenie gminy Gomunice można określić jako mało zdegradowane. Wynika to przede wszystkim z charakteru zagospodarowania przestrzennego. Największą powierzchnię zajmują tereny użytkowane rolniczo (grunty orne, łąki, pastwiska, sady). Lasy i grunty leśne zajmują około 34%. Tereny pozostałe, w tym zurbanizowane, przemysłowe i komunikacyjne zajmują łącznie poniżej 10% powierzchni gminy.

[11] *Program ochrony środowiska dla Gminy Gomunice na lata 2020-2025*

Odczyn pH gleb na terenie gminy jest w przeważającej części obszaru zbyt niski – przeważają gleby o odczynie bardzo kwaśnym (pH do 4,5) i kwaśnym (pH 4,6-5,5). Szacuje się, że wapnowanie jest konieczne prawie na połowie użytków rolnych regionu.

Południowo-wschodnia część gminy podatna jest na degradację antropogeniczną uwarunkowaną występującymi utworami powierzchniowymi, a także trwającą i planowaną eksploatacją surowców (przemysł wydobywczy). Występujące na znacznej powierzchni gminy gleby wytworzone z piasków podatne są na infiltrację zanieczyszczeń do wód gruntowych. Zagrożenie to jest uzależnione od wielkości zanieczyszczeń atmosferycznych i komunikacyjnych, a także zanieczyszczeń pochodzenia antropogenicznego.

Na terenie Gminy nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego w ramach prowadzonego Monitoringu chemizmu gleb ornych Polski.

4.5. Hałas

Zanieczyszczenie środowiska naturalnego człowieka hałasem uzależnione przede wszystkim od ruchu drogowego i jest on głównym źródłem zakłóceń klimatu akustycznego środowiska. Poziom hałasu wywoływanego ruchem pojazdów na przestrzeni ostatnich lat nasila się, z uwagi na coraz większą liczbę użytkowników dróg, w tym tranzytu.

Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45 do 56 dB.

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Na terenie Gminy Gomunice najbardziej uciążliwym źródłem hałasu jest komunikacja drogowa. Wartości ponadnormatywne hałasu mogą występować wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu samochodowego — głównie wzdłuż autostrady A1 oraz drogi krajowej nr 91.

W ostatnich latach na terenie Gminy nie prowadzono badań hałasu komunikacyjnego.

Hałas pochodzący z zakładów przemysłowych, urządzeń oraz zakładów handlowych ma zasięg lokalny i dotyczy w większości przypadków tylko pojedyncze domostwa.

Udział hałasu przemysłowego na terenie Gminy Gomunice jest marginalny.

Hałas generowany przez ruch kolejowy na terenie Gminy Gomunice nie jest zbyt uciążliwy dla mieszkańców gminy z uwagi na niewielkie jego nasilenie, w związku z tym nie jest konieczne podejmowanie działań w kierunku jego ograniczenia.

Problem zagrożenia emisją hałasu powinien być istotnym elementem planowania przestrzennego w opracowywaniu lub wprowadzaniu zmian do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

4.6. Promieniowanie elektromagnetyczne

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Na terenie gminy Gomunice zlokalizowane są trzy stacje bazowe telefonii komórkowej w miejscowości Hucisko, Słostowice oraz Kletnia

Na przestrzeni lat na terenie Gminy Gomunice nie prowadzono badań w zakresie promieniowania elektromagnetycznego.

W ostatnich latach w żadnym z monitorowanych punktów na terenie województwa łódzkiego nie stwierdzono przekroczeń normy promieniowania elektromagnetycznego wynoszącej – 7 V/m. Najwyższe średnie nasilenie pola odnotowano w Łodzi przy Dworcu Fabrycznym – 2,00 V/m.

W związku z powyższym na terenie Gminy Gomunice jak i na terenie całego województwa brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

4.7. Podsumowanie

Po analizie istniejącego stanu środowiska możliwe jest wskazanie problemów środowiskowych występujących w poszczególnych sektorach. Zidentyfikowane problemy zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4.7.1 Ocena stanu środowiska gminy Gomunice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Ochrona ziemi i gleb, gospodarka odpadami oraz inne problemy	Wody powierzchniowe i podziemne
na stan powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Gomunice niewątpliwie ma wpływ lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych kotłowni lokalnych, emisja komunikacyjna związana z przebiegiem autostrady A1 i drogi krajowej przez teren Gminy, zły stan nawierzchni niektórych dróg, mieszkańcy z powodu braku środków finansowych nie modernizują budynków i kotłowni, w okresie letnim występuje emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe, niskie parametry techniczne niektórych dróg zwiększają emisje zanieczyszczeń, niewystarczająca ilość ciągów pieszo – rowerowych, niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym, stały wzrost liczby samochodów na terenie Gminy. zagrożenia hałasem na wskutek przebiegu drogi krajowej przebiegającej przez teren Gminy, wzrost urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na terenie Gminy Gomunice.	źródłem emisji hałasu są także środki transportu, emisja taka koncentruje się w sąsiedztwie głównych dróg, niewystarczające oświetlenie uliczne – co powoduje zwiększające się niebezpieczeństwa na drogach, niezadowalający stan świadomości ekologicznej, występowanie dzikich wysypisk.	sąsiedztwo dróg głównych jest także źródłem zanieczyszczenia wód i gleb, słabe klasy jakości wód powierzchniowych, degradację wód powierzchniowych i gruntowych powodują niekontrolowane zrzuty ścieków i nieszczelne szamba (co spowodowane jest brakami w kanalizacji na terenie gminy), niski stopień oczyszczania ścieków, na terenie Gminy na obszarach nieobjętych kanalizacją, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię komunalną. Stan techniczny szamb nie jest znany, można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego, brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi, wśród źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych można wyliczyć szczególnie: komunalne: „dzikie wysypiska", ścieki, zrzut ścieków, ujęcia wód podziemnych oraz rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie projektu „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" GRANTS Consulting Sp. z o.o., 2022

5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Przewiduje się, że brak realizacji postanowień projektu *„Strategii…”* spowodowałby następujące skutki:

- pozytywne dla środowiska i mieszkańców:
  - zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów krajobrazowych i przyrodniczych polegającego na zagospodarowywaniu oraz penetracji terenów cennych przyrodniczo,
  - niepodejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury oraz aktywizacji gospodarczej miałoby pozytywne konsekwencje w postaci nie zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód.
- negatywne dla środowiska i mieszkańców:
  - brak poprawy efektywności energetycznej wynikający z braku działań w zakresie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej i oświatowych,
  - brak zwiększenia sprawności i wydajności oczyszczalni ścieków, brak poprawy stanu wód powierzchniowych z powodu braku rozbudowy oczyszczalni ścieków w Gomunicach,
  - niska jakość dróg na terenie gminy przez co większy hałas i pylenie z powodu braku działań modernizacyjnych na drogach gminnych,
  - słabo dostępna siec kanalizacji sanitarnej, zrzuty ścieków do rowów i potoków z powodu braku rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej,
  - brak zmniejszania się ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gomunice z powodu braku dofinansowań dla mieszkańców,
  - spalanie niskiej jakości nieekologicznych paliw w budynkach prywatnych z powodu braku programów dotacyjnych dla mieszkańców,
  - brak wykorzystania OZE w budynkach mieszkańców z powodu braku programów dotacyjnych dla mieszkańców,
  - brak wykorzystania OZE w budynkach użyteczności publicznej z powodu braku pozyskanych i własnych środków finansowych,
  - brak sprawnie działającej infrastruktury edukacyjnej z powodu braku doposażenia placówek w odpowiedni sprzęt i pomoce naukowe,
  - brak rozwoju sportowo rekreacyjnego mieszkańców gminy z powodu braku placów zabaw, torów do jazdy na rolkach czy łyżworolkach, boisk i siłowni zewnętrznych,
  - brak promocji gminy i brak poszerzenia informacyjno-edukacyjnych działań z powodu braku zapewnienia obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych, usprawnienia przepływu informacji oraz promowania komunikacji elektronicznej między obywatelem, a administracją publiczną
  - brak podniesienia atrakcyjności gminy i wzrostu jej potencjału rozwojowego poprzez brak zagospodarowania turystycznego nad zbiornikiem wodnym we Fryszerce oraz brak klastra energii przyrody „Folwark Fryszerka”
  - brak zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3, brak żłobków i klubów malucha,
  - brak programów profilaktycznych w zakresie opieki zdrowotnej, oraz brak minimalizacji skutków bezrobocia na terenie gminy
  - brak ciekawych zajęć pozalekcyjnych dla młodzieży szkolnej,
  - brak zabezpieczenia i ochrony środowiska na terenie gminy w tym brak wykorzystania OZE, brak doskonalenia gospodarki odpadami, brak termomodernizacji budynków,
  - brak sprawnych narzędzi do zarządzania gminą w tym brak szkoleń pracowników gminy.

Analiza powyższych skutków braku realizacji projektu *„Strategii…”* prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne.

Niemniej na dwadzieścia głównych i ogólnie sformułowanych skutków wymienionych powyżej, tylko dwa są pozytywne.

Brak realizacji celów zapisanych z projekcie analizowanego dokumentu pozytywnie wpłynie na walory środowiskowe głównie w trakcie realizacji inwestycji. Niemniej jednak należy rozpatrywać temat w szerszym spektrum działań, ze względu na to, iż

jeśli gmina Gomunice zaniecha realizacji inwestycji takich jak termomodernizacja czy kanalizacja nie będzie w trakcie budowy niekorzystnych oddziaływań, ale po roku okaże się iż ilość spalanych paliw do ogrzania budynku corocznie się zwiększa zanieczyszczając przy tym powietrza oraz mieszkańcy produkując ścieki, które poprzez brak sieci kanalizacji sanitarnej przedostają się do wód powierzchniowych i gleb powodując wiele większe szkody niż w trakcie realizacji inwestycji.

Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze społecznej.

Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do społeczności gminy Gomunice (brak promocji gminy, brak stworzenia opieki dla dzieci, brak zajęć pozalekcyjnych, brak boisk, siłowni zewnętrznych i ścieżek rowerowych) może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw uboższych, gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, grabieże), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Również brak realizacji wyznaczonych w projekcie „Strategii…" działań dotyczących budowy infrastruktury technicznej może spowodować negatywne skutki dla środowiska objawiające się wzrostem zanieczyszczenia wód (brak sieci kanalizacji sanitarnej) i powietrza (niski stopień wykorzystania energii odnawialnej, wysoki wskaźnik zużycia energii, brak działań termomodernizacyjnych, zły stan dróg, niemodernizowana infrastruktura drogowa, brak ścieżek rowerowych) oraz brak sposobów spędzania wolnego czasu (brak ścieżek, rowerowych, boisk, siłowni zewnętrznych czy zagospodarowania turystycznego nad zbiornikiem wodnym we Fryszerce), a także zagrożenie mieszkańców wynikające z braku oświetlenia dróg i placów.

Można przypuszczać, iż zaniechanie realizacji działań związanych z:

- poprawą jakości infrastruktury drogowej gminy Gomunice,
- wymianą źródeł ciepła w budynkach mieszkańców,
- rozbudowa oczyszczalni ścieków, rozbudową sieci wodociągowe i kanalizacyjnej, a także budową przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach zabudowy rozproszonej,
- brakiem stosowania odnawialnych źródeł energii,
- brakiem działań termomodernizacyjnych,
- brakiem możliwości rozwoju przedsiębiorczości,
- rozwojem turystyki i możliwości aktywnego spędzania wolnego czasu

przyczyni się do zmniejszenia atrakcyjności gminy Gomunice zarówno dla mieszkańców, przedsiębiorców jak i dla turystów - amatorów pieszych, i rowerowych wycieczek i wypoczynku na łonie przyrody w ciszy i spokoju z dala od zgiełku miast.

Działania negatywne występować będą w pierwszym etapie w czasie realizacji inwestycji (rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków kanalizacja, inwestycje drogowe), będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływania będą pozytywne w postaci poprawy skuteczności i wydajności oczyszczalni ścieków, zmniejszenia zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszenia zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek spalania lepszej jakości paliwa do ogrzewania budynków oraz płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych.

W zakresie inwestycji planowanych zapisami projektu *„Strategii…"* są także działania związane z podniesieniem atrakcyjności turystycznej gminy Gomunice.

Działania te polegać będą na rozwoju rozwoju turystyki rekreacyjno - sportowej w oparciu o zagospodarowanie turystycznego nad zbiornikiem wodnym we Fryszerce. Planowany projekt ma charakter prywatny i jego inwestorem jest osoba prywatna. Inwestycja ma ważne znaczenia dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy i po realizacji przyczyni się do podniesienia atrakcyjności gminy i wzrostu jej potencjału rozwojowego.

Działania te polegać będą na:

- rewitalizacji zbiornika z budową małej elektrowni wodne,
- budowie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej wraz ze strefą rekreacji,
- rozbudowie bazy noclegowej i rozrywkowej.

Dodatkowo jeśli będzie takie zainteresowanie po stronie prywatnych inwestorów, Gmina będzie także stwarzała przestrzeń i udogodnienia dla prywatnych inwestorów.

Gmina zamierza kontynuować i rozwijać aktywność w obszarze promocji, organizacji wydarzeń, festynów. Są one ukierunkowane na promocję gminy, integrację mieszkańców i gości odwiedzających gminę. Promocja gminy obejmuje

także szeroki katalog możliwych działań wśród nich można wymienić organizację festynów, pikników i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym. Udział gminy w wydarzeniach o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim.

Jednocześnie w dobie zmian klimatycznych, zwiększającego się zanieczyszczenia środowiska, zjawiska niskiej emisji, rosnących ilości odpadów ważne jest edukowanie społeczności lokalnych w zakresie potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego. Na bazie infrastruktury edukacyjnej zbiornika planowane są działania podnoszące świadomość ekologiczną dotyczącą odnawianych źródeł energii, segregacji odpadów, smogu. Przewiduje się prelekcje, warsztaty, zajęcia, inne wydarzenia ekologiczne dla dzieci np. rajdy piesze, rowerowe, wędrówki, młodzieży oraz wszystkich zainteresowanych.

Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej będzie realizowana także jako:

- doposażenie szkół w sprzęt sportowy,
- budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych,
- doposażenie istniejących boisk,
- poprawa oświetlenia ulicznego.

Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszych planowana jest w miejscowości Gomunice wzdłuż istniejących ciągów pieszych lub drogowych. Działanie to realizowane będzie jako:

- poprawa istniejących ciągów pieszych (naprawy i remonty),
- oznakowanie ścieżek rowerowych,
- utworzenie przejść dla pieszych.

Zadanie to ma szeroki i otwarty katalog możliwości, które będą się w miarę realizacji postanowień niniejszej *„Strategii…”* tworzyć i kreować w miarę upływu lat i istnienia potrzeb społecznych. Niemniej jednak działania te planowane będą w miejscu już istniejącej infrastruktury jako jej uzupełnienie i unowocześnienie.

Brak realizacji postanowień projektu *„Strategii…”* w zakresie rozwoju potencjału ludzkiego, zmniejszenia bezrobocia i stworzenia korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej przyczyni się do „odpływu” młodych ludzi w poszukiwaniu ciekawych kierunków kształcenia zawodowego, co związane jest z późniejszym osiedlaniem się młodych ludzi poza terenem gminy Gomunice.

Niskiej jakości oferta kulturalna dla mieszkańców i nieatrakcyjna infrastruktura turystyczna i rekreacyjna nie przyciągnie zainteresowania mieszkańców gminy Gomunice, ani turystów, co w konsekwencji będzie powodowało zubożenie kulturalne, sportowe i turystyczne terenu.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów strategicznych zapisanych w projekcie *„Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032”*.

Istotnym elementem jest również presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce, która nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia.

Należy zatem opracowywać i aktualizować Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gomunice, w którym zawarte zostaną ustalenia o przeznaczenia terenów pod poszczególne rodzaje działalności rolniczą, produkcyjną, mieszkaniowa czy turystyczną. Opracowane zrównoważone plany działań w kwestii uzbrajania nowych terenów inwestycyjnych, budowy sieci kanalizacyjnej, czy rozwoju infrastruktury turystycznej, umożliwią rozwój gospodarczy gminy Gomunice przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej.

Istotnym elementem (co jeszcze nie zostało wykonane) jest wyznaczenie dogodnych lokalizacji planowanych inwestycji, zarówno pod względem środowiskowym, przyrodniczym i społecznym, ma to ogromne znaczenie przede wszystkim dla inwestycji w zakresie rozwoju infrastruktury turystycznej na terenach o cennych walorach przyrodniczych i kulturowych. Wszystkie aktualnie planowane działania będą w miejscu już istniejącej infrastruktury jako jej uzupełnienie i unowocześnienie.

Wśród aspektów niosących realne zagrożenia wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, należy podkreślić spodziewane, bardzo wysokie korzyści poza przyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do walorów ekologicznych gminy, takich jak budowa sieci kanalizacji, rozbudowa oczyszczani ścieków, termomodernizacje budynków, wymiany nieekologicznych źródeł ciepła w budynkach mieszkańców, modernizacji dróg budowy ścieżek rowerowych może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego i obniżenia komfortu i jakości życia i zdrowia mieszkańców gminy.

Oddziaływania te ochronią walory przyrodnicze, nie mniej jednak przyczynią się do zubożenia gminy jako odwiedzanej przez turystów, czy zasiedlanej przez nowych mieszkańców. Brak sieci kanalizacji, brak sprawnie działającej gospodarki wodnej czy niskiej jakości infrastruktura drogowa przyczynią się do zmniejszenia atrakcyjności terenu turystycznego i mieszkaniowego.

Poprawie jakości wód powierzchniowych i podziemnych służyć będą inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (rozbudowa zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej gminnej, modernizacja oczyszczalni ścieków, usprawnienie gospodarki odpadami czy budowa przydomowych oczyszczalni ścieków). Pozytywny wpływ na zasoby wód powierzchniowych i podziemnych oraz stan ekologiczny wód będą miały także działania nastawione na racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochronę wód podziemnych.

Działania przyczyniające się do rozwoju turystyki i wypoczynku mogą wpływać w sposób pośredni i bezpośredni na stan ekologiczny wód oraz powierzchni ziemi, a także stan obszarów ekologicznych i przyrodniczych w tym użytków ekologicznych.

Istotne są postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna mająca na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji pogłębia patologiczne zachowania.

Działania negatywne występować będą głównie w czasie realizacji inwestycji, będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe, nie pozostawiające po sobie długotrwałych efektów. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływanie będą pozytywne w postaci braku zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszeniem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych, a także zmniejszenie ilości i poprawa jakości spalanych paliw. Z drugiej strony istotnym jest poprawa dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska, co będzie warunkować rozwój gospodarczy.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów zapisanych w projekcie *„Strategii…”*.

W wyniku realizacji zdecydowanej większości zadań zaproponowanych z projekcie *„Strategii…”* podkreśla się realne bardzo wysokie korzyści przede wszystkim ekologiczne, a także poza-przyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych w projekcie *„Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032”.*

Realizacja niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych przy niewłaściwych lokalizacjach i nieskorelowanych działaniach może spowodować oddziaływania obszary cenne przyrodniczo, na środowisko, a w szczególności na: ludzi, różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zasoby naturalne, a także zabytki i dobra materialne.

Stopień i zakres oddziaływania zależeć będzie przede wszystkim od zakresu, skali, lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, obszarach użytkowanych rolniczo lub cennych przyrodniczo, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w projekcie *„Strategii…”* przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne.

Biorąc pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach projektu *„Strategii…”* wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

W przypadkach, kiedy działania inwestycyjne będą realizowane na istniejących lokalizacjach tak jak rozbudowa oczyszczalni ścieków, modernizacja drogi, termomodernizacja istniejącego budynku, modernizacja drogi wraz z urządzeniem ścieżki rowerowej, modernizacja i remont placu zabaw czy budowa siłowni nie ma ryzyka zwiększenia istniejącego oddziaływania na środowisko.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tę dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 5 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień projektu *„Strategii…”,* a także z analizy wariantowej zawartej w rozdziale 7 (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstąpienie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze, szczególnie pod względem społecznymi i gospodarczym, niż wystąpienie ewentualnych oddziaływań środowiskowych.

Mając powyższe na uwadze, w odniesieniu do zadań (sformułowanych w zakresie poszczególnych celów strategicznych) wymienionych w projekcie *„Strategii…”,* scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją zadań mogących mieć wpływ na środowisko zadań.

Poniżej przeprowadzono analizę pod kątem przyrodniczym wszystkich zadań zapisanych w projekcie „Strategii…” wraz z podaniem ich prawdopodobnej lokalizacji.

Tabela 6.1 Wyzwanie I. Infrastruktura - poprawa stanu gminnej infrastruktury technicznej - budowa, rozbudowa, remonty gminnej infrastruktury technicznej - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
Cel strategiczny: Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy			
1.	Cel 1.1. Uporządkowanie gospodarki wodnej – budowa wodociągów	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W ramach planowanych inwestycji Gmina Gomunice planuje rozbudowę sieci wodociągowej.

	Nazwa zadania: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej		Sieć wodociągowa przyczyni się do zapewnienia dostaw dobrej jakości wody do picia mieszkańcom gminy. W czasie prac nastąpią czasowe utrudnienia, ruch ciężkiego sprzętu, hałas, pylenie oraz przemieszczanie mas ziemi. Uciążliwości te będą czasowe i nie przyczynią się do pogorszenia stanu środowiska. Lokalizacja: cała gmina – większe miejscowości.
2.	Cel 1.2. Poprawa stanu dróg **Nazwa zadania: Modernizacja dróg lokalnych**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W ramach planowanego zadania realizowane będą bieżące prace modernizacyjne obejmujące poprawę nawierzchni istniejących dróg lokalnych, w zależności od potrzeb. Układ drogowy na terenie gminy jest przeciążony poprzez zwiększające się z roku na rok natężenie ruchu, co sprawia, że stan nawierzchni dróg lokalnych wymaga ciągłych modernizacji i remontów. Ponadto ważnym aspektem jest poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Lokalizacja: cała gmina – większe miejscowości.
3.	Cel 1.3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej **Nazwa zadania: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W ramach planowanych inwestycji Gmina Gomunice planuje rozbudowę systemu kanalizacji sanitarnej w formie sieci zbiorczej, w tym planowane jest dalsza rozbudowa sieci kanalizacji tam gdzie jej nie ma. Sieć kanalizacji sanitarnej przyczyni się do zmniejszenia zrzuty surowych ścieków do rowów i potoków, a przez to zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, podziemnych i gleb zanieczyszczeniami biogennymi. W czasie prac nastąpią czasowe utrudnienia, ruch ciężkiego sprzętu, hałas, pylenie oraz przemieszczanie mas ziemi. Uciążliwości te będą czasowe i nie przyczynią się do pogorszenia stanu środowiska. Lokalizacja: cała gmina – większe miejscowości.
4.	Cel 1.4. Rozbudowa oczyszczalni ścieków **Nazwa zadania: Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gomunicach w systemie zaprojektuj i wybuduj - poprawa życia mieszkańców**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** Planowane przedsięwzięcie polega na wykonaniu robót budowlano-montażowych związanych z rozbudową i przebudową istniejącej oczyszczalni w zakresie procesu oczyszczania mechanicznego i biologicznego, co umożliwi prawidłowe funkcjonowanie obiektu oczyszczalni ścieków. Zasadniczym warunkiem rozbudowy jest zapewnienie wysokich standardów jakości ścieków oczyszczonych, zgodnym z aktualnym stanem prawnym. Lokalizacja: Gomunice.
5.	Cel 1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków **Nazwa zadania: Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W planach Gminy Gomunice jest rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej, ale przy zabudowie rozproszonej rozważana jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków. Lokalizacja: cała gmina – tereny, gdzie nie planuje się sieci.
6.	Cel 1.6. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej **Nazwa zadania: Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej** **Nazwa zadania: Nowoczesny klaster czystej energii i przyrody „Folwark Fryszerka”**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W zakresie planowanych działań przewidziana jest budowa ścieżek/ciągów pieszo - rowerowych, które będą łączyć miejscowości gminne, w tym rejony atrakcyjnie turystycznie. Ścieżki prowadzić będą po obszarze gminy. Zadanie to będzie polegało na poprawie istniejących ciągów pieszych (naprawy i remonty), oznakowanie, budowie przejść dla pieszych. Zadanie, które planowane jest w ramach tego celu polegało będzie na uporządkowaniu i zagospodarowaniu istniejącej przestrzeni rekreacyjnej. W ramach działań utworzone zostaną miejsca do odpoczynku i rekreacji, w tym plac zabaw, siłownia plenerowa, boisko do siatkówki plażowej i badmintona. Planowany projekt ma charakter prywatny i jego inwestorem jest osoba prywatna. Inwestycja ma ważne znaczenia dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy i po realizacji przyczyni się do podniesienia atrakcyjności gminy i wzrostu jej potencjału rozwojowego. Przedsięwzięcie będzie polegać na budowie zagospodarowania turystycznego nad zbiornikiem wodnym we Fryszerce. Planowane działania obejmą: ETAP I – prace wstępne, ETAP II – rewitalizacja zbiornika z budową małej elektrowni wodne, ETAP III – budowa infrastruktury technicznej i komunikacyjnej wraz ze strefą rekreacji, ETAP IV – budowa ośrodka wczasowego, ETAP V – rozbudowa bazy noclegowej i rozrywkowej.

			Lokalizacja: cała gmina oraz miejscowość Fryszerka.
7.	Cel 1.7. Wsparcie rozwoju bazy oświatowej **Nazwa zadania: Doposażenie placówek oświatowych**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** Planowane działania polegały będą na doposażeniu szkół w sprzęt sportowy, budowie placów zabaw i siłowni zewnętrznych budowę toru do jazdy na rolkach, lyżworolkach, a także doposażeniu istniejącego stadionu sportowego i istniejących boisk. W ramach działania zostanie zmodernizowane i uzupełnione oświetlenie na stadionie. Lokalizacja: cała gmina.
8.	Cel 1.8. E – usługi publiczne **Nazwa zadania: E – usługi publiczne**	2023-2032	**Zadanie nie inwestycyjne** Planowane działania mają się przyczynić do rozbudowy technologii informacyjno- komunikacyjnych świadczonych przez Urząd Gminy oraz jednostki podległe. Założeniem jest zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych poprzez zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych, usprawnienie przepływu informacji oraz promowanie komunikacji elektronicznej między obywatelem, a administracją publiczną. Kluczowym elementem będzie wdrożenie szeregu usług elektronicznych. Lokalizacja: cała gmina.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii…" oraz danych Gminy Gomunice

Na mapie poglądowej Gminy Gomunice zaznaczono orientacyjne punkty lokalizacyjne planowanych inwestycji.

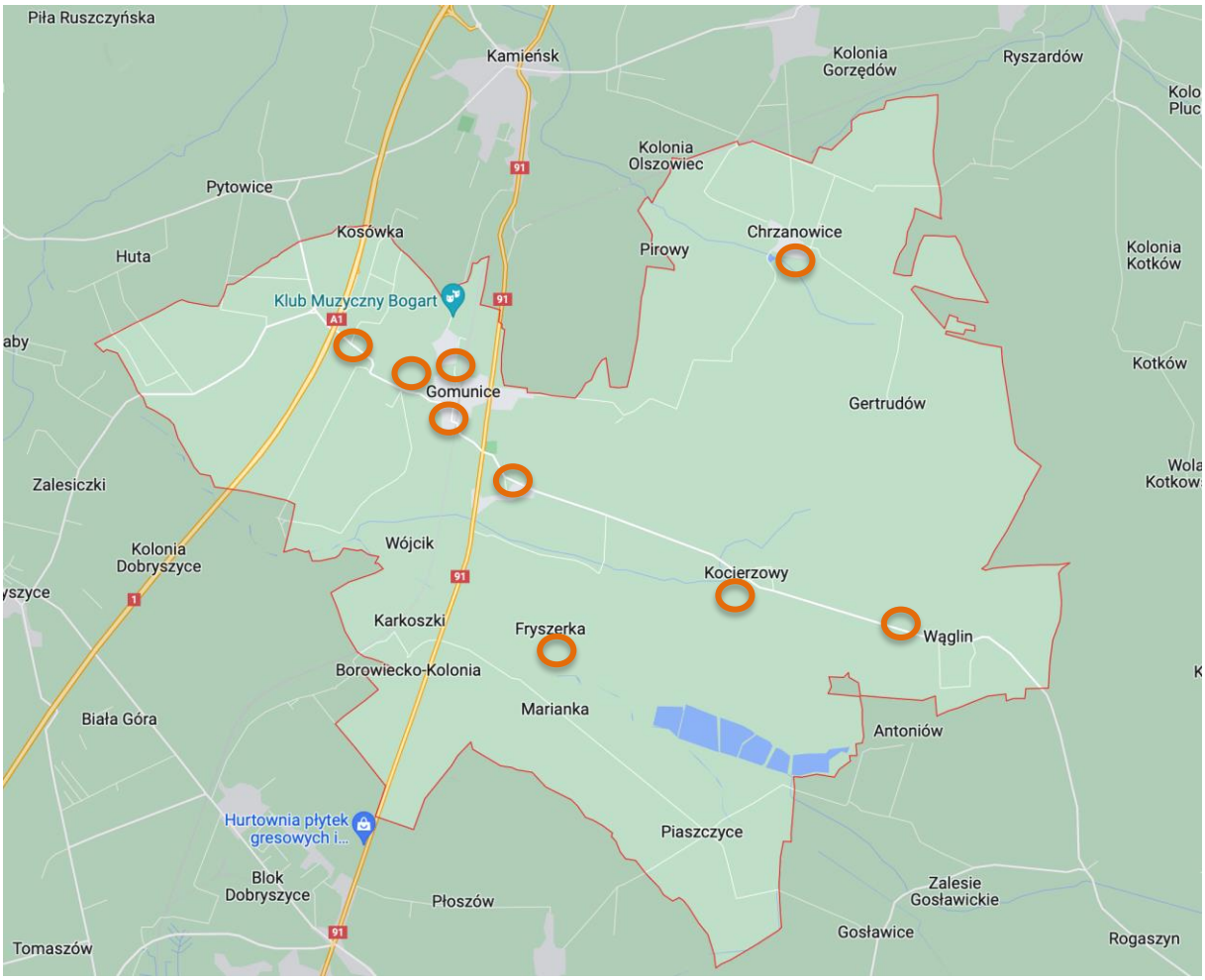

Rysunek 6.1 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 1 „Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy"

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na www.google.pl oraz danych zamieszczonych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032"

Realizacja ***Celu strategicznego nr 1: „Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy”*** to cel w ramach którego realizowane będą działania w zakresie rozwoju infrastruktury, w celu zachęcenia mieszkańców do zamieszkania, podejmowania pracy na terenie gminy lub aktywnego wypoczynku.

Cel 1.1 Uporządkowanie gospodarki wodnej – budowa wodociągów oraz Cel 1.3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej, Cel 1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków a także Cel 1.4. Rozbudowa oczyszczalni ścieków przyczynią się do uporządkowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej na obszarze gminy. Realizacja projektu będzie oddziaływać pozytywnie na korzyści społeczno – ekonomiczne takie jak: poprawa stanu uporządkowania gospodarki wodno - ściekowej, zmniejszenie marginalizacji terenów wiejskich, poprawa standardu życia mieszkańców obszarów wiejskich oraz poprawa stanu infrastruktury technicznej.

W celu uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej na obszarze województwa łódzkiego, konieczne będzie przeprowadzenie prac obejmujących rozbudowę i modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Realizowane projekty przyczynią się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Realizacja działania przyczyni się do zwiększenia odsetka ludności korzystającej z systemu oczyszczania ścieków zgodnego z dyrektywą dotyczącą ścieków komunalnych oraz do podniesienia jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego.

Planowana rozbudowa oczyszczalni polega na wykonaniu robót budowlano-montażowych związanych z rozbudową i przebudową istniejącej oczyszczalni w zakresie procesu oczyszczania mechanicznego i biologicznego, co umożliwi prawidłowe funkcjonowanie obiektu oczyszczalni ścieków. Zasadniczym warunkiem rozbudowy jest zapewnienie wysokich standardów jakości ścieków oczyszczonych, zgodnym z aktualnym stanem prawnym.

Cel 1.2. Poprawa stanu dróg a także Cel 1.6. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa kierujących, rowerzystów i pieszych na drogach, a także poprawy komfortu jazdy zarówno dla kierujących pojazdami samochodowymi i rowerami. Aktualnie układ drogowy na terenie gminy jest przeciążony poprzez zwiększające się z roku na rok natężenie ruchu, co sprawia, że stan nawierzchni dróg lokalnych wymaga ciągłych modernizacji i remontów. Jednocześnie zwiększający się ruch pojazdów zwiększa zagrożenie dla rowerzystów. Gmina Gomunice planuje inwestycje związane z infrastrukturą drogową i rowerową polegające na modernizacji istniejących ciągów komunikacyjnych. Prace modernizacyjne planowane będą na bieżąco i będą obejmować poprawę nawierzchni dróg lokalnych, w zależności od potrzeb. Jazda na rowerze jest popularnym środkiem przemieszczania się po gminie, ale także coraz bardziej popularną formą rekreacji. Dlatego gmina powinna realizować inwestycje w budowę ciągów pieszo - rowerowych, które zwiększą bezpieczeństwo użytkowników ruchu drogowego, wpłyną na większą atrakcyjność gminy.

W trakcie modernizacji istniejących dróg gminnych także mogą wystąpić utrudnienia zarówno dla mieszkańców, jak i dla przyrody zlokalizowanej na terenach przydrożnych, niemniej jednak będą to czasowe utrudnienia w postaci hałasu, pylenia, ruchu ciężkiego sprzętu oraz odorów. Uciążliwości te nie będą długotrwałe i po zakończeniu realizacji zadań się skończą. Po zakończeniu działań teren inwestycji zostanie uprzątnięty i doprowadzony do stanu sprzed inwestycji.

Po zakończeniu modernizacji dróg gminnych istnieje prawdopodobieństwo, iż pojazdy omijając niezmodernizowane odcinki dróg będą w większym stopniu korzystać z tych już zmodernizowanych, w związku z tym przewiduje się zwiększenie ruchu pojazdów na drogach gminnych po przeprowadzeniu ich remontów i modernizacji. Nie jest to jednak na tyle negatywne zjawisko aby wpływało niekorzystnie na powietrze, wody, gleby i przyrodę. Ruch na tych drogach będzie płynniejszy, zmniejszy się ilość startów i hamowania, co wpływanie na zmniejszenie ilości spalanych paliw. Z realizacją nowego oświetlenia wiąże się zmniejszony pobór energii elektrycznej w wyniku zastosowania i efektywniejszego oświetlenia lepszej jakości. Nie bez znaczenia jest poprawa bezpieczeństwa pieszych i kierujących pojazdami.

Cel 1.6. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz Cel 1.7. Wsparcie rozwoju bazy oświatowej związane będą z poprawą istniejącej infrastruktury zwiazanej z aktywnym wypoczynkiem na terenie gminy w tym także w okolicach zbiornika wodnego we Fryszerce. Planowany projekt nowoczesnego klastra energii i przyrody ma charakter prywatny i jego inwestorem jest osoba prywatna. Inwestycja ma ważne znaczenia dla rozwoju społeczno – gospodarczego gminy i po realizacji przyczyni się do podniesienia atrakcyjności gminy i wzrostu jej potencjału rozwojowego.

Zadanie dotyczące doposażenia szkół a także rozwoju infrastruktury rekreacyjnej ma szeroki i otwarty katalog możliwości, wśród nich należy wymienić prace związane przede wszystkim, z doposażeniem szkół i przedszkoli, boisk i stadionu sportowego w sprzęt sportowy, a także stworzenie na terenie gminy (także na terenach przyszkolnych) placów zabaw, torów do jazdy na rolkach, łyżworolkach, skatepark, pumptrack, rozbudowa boisk, budowa siłowni zewnętrznych.

Nowa infrastruktura w postaci placów zabaw, siłowni zewnętrznych oraz torów rolkowych i łyżworolkowych zostanie ulokowana zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego na terenie, który jest przeznaczony do uprawiania turystyki, rekreacji i sportu. W trakcie prac budowlanych z pewnością wystąpią lokalne uciążliwości w postaci zwiększonej emisji hałasu, wzmożonego ruchu pojazdów ciężarowych, czy pylenia które mogą czasowo

w negatywny sposób wpływać na środowisko. W trakcie prac mogą zostać zniszczone siedliska roślin oraz spłoszone zwierzęta. Niemniej jednak będą to uciążliwości czasowe i po zakończeniu realizacji prac budowlanych w trakcie funkcjonowania obiektów nie przewiduje się ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze, leśne i wodne.

Sport i rekreacja na terenie gminy Gomunice wśród jej mieszkańców są ważnymi aspektami życia, dlatego w coraz większym stopniu mieszkańcy przywiązują wagę do aktywnego spędzania wolnego czasu, dlatego zaplanowano także uporządkowanie i zagospodarowanie istniejącej przestrzeni rekreacyjnej w okolicach zbiornika wodnego we Fryszerce.

Działania te przyczynią się do zwiększenia zainteresowania kulturą fizyczną, sportem i aktywnymi formami spędzania czasu wolnego. Zagospodarowanie zbiornika wpłynie korzystnie na rozwój lokalnej przedsiębiorczości.

W ramach tego działania przeprowadzona zostanie rewitalizacja zbiornika z budową małej elektrowni wodnej, w dalszym czasie zostanie wykonana infrastruktura techniczna i komunikacyjna wraz ze strefą rekreacji, zostanie wybudowany ośrodek wczasowe, a także stworzona baza noclegowa i rozrywkowa.

W ramach tego działania nie planowana jest nowa infrastrukturą na terenach cennych przyrodniczo, działania polegały będą na adaptacji istniejącej infrastruktury oraz rozbudowie, modernizacji i unowocześnieniu istniejących urządzeń i terenów, a dodatkowo zostanie zbudowana elektrownia wodna, ośrodek wczasowy oraz baza noclegowa i rozrywkowa.

Urzeczywistnienie tych planów spowoduje większe zadowolenie mieszkańców i turystów uatrakcyjnieniem oferty spędzania czasu. Realizacja tych działań zostanie zaprojektowana w taki sposób aby nie przyczyniła się do negatywnego oddziaływania na środowiska przyrodnicze i leśne.

Reasumując w wyniku realizacji postanowień celu strategicznego nr 1 zdecydowanie poprawi się komfort życia i warunków zamieszkania ludzi na terenie gminy Gomunice. Po zakończeniu planowanych działań oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, wodne, glebowe oraz leśne będzie mniejsze z powodu:

- mniejszego zrzutu surowych ścieków do potoków i rowów,
- poprawy infrastruktury drogowej,
- zwiększenia możliwości aktywnego spędzania czasu wolnego.

Tabela 6.2 Wyzwanie II. KLIMAT - adaptacja do zmian klimatycznych – efektywna gospodarka zasobami, zachowanie różnorodności biologicznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
Cel strategiczny: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu			
1.	Cel 2.1. Odnawialne źródła energii **Nazwa zadania: Odnawialne źródła energii w Gminie Gomunice - kolejne etapy**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** W ramach planowanego zadania zaplanowano działania w budynkach gminnych oraz budynkach prywatnych polegające na realizacji projektów mających na celu montaż instalacji wykorzystujących OZE. Będą to instalacje dedykowane do produkcji energii elektrycznej i cieplnej na własne potrzeby obejmujące pompy ciepła, solary, fotowoltaikę. Lokalizacja: cała gmina.
2.	Cel 2.2. Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy **Nazwa zadania: Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminny Gomunice**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** Planowane projekty obejmować będzie głęboką termomodernizację budynków użyteczności publicznej, w tym docieplenie ścian zewnętrznych, fundamentów i dachów, wymianę stolarki okiennej, drzwiowej, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne, zgodnie z zaleceniami wynikającymi z audytów energetycznych. Planowane prace będą dotyczyć także budynków prywatnych, szczególnie w zakresie wymiany źródła ciepła jeśli dostępne fundusze będą przewidywać takie wsparcie. Jeśli dostępne finansowanie nie obejmie jednostek samorządowych w zakresie poszukiwania dofinansowania dla mieszkańców to mieszkańcy będą realizować przedmiotowe inwestycje we własnym zakresie i poszukując zewnętrznego dofinansowania samodzielnie. Lokalizacja: cała gmina.
3.	Cel 2.3. Przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne **Nazwa zadania: Wymiana**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** Projekt będzie polegał na wymianie starych nieekologicznych źródeł ciepła w budynkach jednorodzinnych na terenie gminy. Realizacja tego zadania przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, poprawy efektywności energetycznej obiektów i tym samym oszczędności w funkcjonowaniu oraz pozytywnego wpływu na ochronę powietrza i środowiska

	źródeł ciepła na ekologiczne		naturalnego. Ważnym aspektem jest fakt, że dzięki projektowi zmniejszy się także emisja szkodliwych gazów cieplarnianych. Lokalizacja: cała gmina.
4.	Cel 2.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest **Nazwa zadania: Usuwanie wyrobów zawierających azbest**	2023-2032	**Zadanie inwestycyjne** Planowane działanie polega na sukcesywnym usuwaniu wyrobów azbestowych z budynków prywatnych na terenie gminy poprzez demontaż, transport i składowanie na składowisku przystosowanym do przyjmowania tego rodzaju odpadów. Dzięki temu możliwe będzie usuniecie wszystkich składowanie i usunięcie wyrobów azbestowych. Lokalizacja: cała gmina.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii…" oraz danych Gminy Gomunice

Na mapie poglądowej Gminy Gomunice zaznaczono orientacyjne punkty lokalizacyjne planowanych inwestycji.

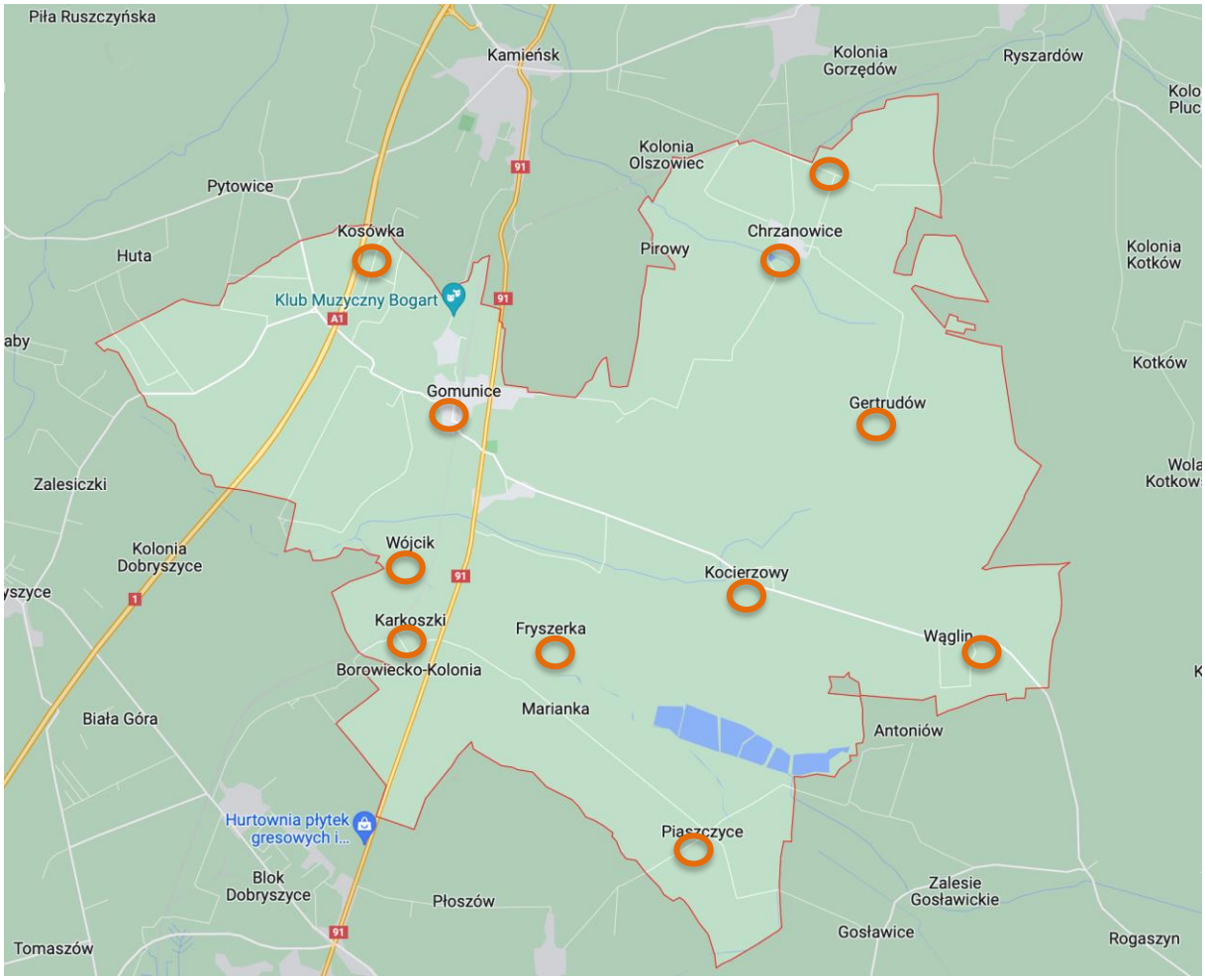

Rysunek 6.2 Lokalizacja planowanych przedsięwzięć zapisanych w ramach celu strategicznego nr 2 „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu"

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zamieszczonej na www.google.pl oraz danych zamieszczonych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032"

Realizacja ***Celu strategicznego nr 2: „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu"*** przyczyni się do zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zwiększenia ilości instalacji fotowoltaicznych na terenie gminy oraz zmniejszenie zjawiska niskiej emisji poprzez termomodernizacje obiektów użyteczności publicznej oraz wymianę nie ekologicznych źródeł ciepła w budynkach mieszkańców.

Realizacja tego celu wpłynie także na zmniejszenie ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy oraz poprawę gospodarki odpadami komunalnymi poprzez zmniejszenie ilości i docelowo całkowite wyeliminowanie wyrobów zawierających azbest.

Cel 2.1. Odnawialne źródła energii i zadania w tym zakresie polegające na termomodernizacji budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkalnych. Planowane projekty obejmować będą:

- projekty polegające instalacjach OZE dedykowanych produkcji energii elektrycznej i cieplnej na własne potrzeby obejmujące pompy ciepła, solary, fotowoltaikę.
- głęboką termomodernizację w tym docieplenie ścian, dachów, stropodachów oraz fundamentów, wymianę stolarki okiennej, drzwiowej, wymianę źródeł ciepła na ekologiczne.

Planowane są działania w stosunku do budynków gminnych, budynków użyteczności publicznej oraz budynków prywatnych.

Działania te poprzedzone zostaną analizą w formie audytów energetycznych i będą z nich wynikać. Poprawa jakości powietrza, ochrona atmosfery to kluczowe obszary wymagające szybkiej interwencji w naszym kraju.

Na poziomie gminy ważniejsze jest promowanie ekologicznych źródeł ciepła, stosowanie odnawialnych źródeł energii. Jest to konieczne do przeciwdziałania mającemu bardzo negatywny wpływ na nasze zdrowie zjawisku niskiej emisji.

Przed rozpoczęciem działań, szczególnie w starych budynkach, tam gdzie zachodzi podejrzenie gniazdowania ptaków lub nietoperzy niezbędna będzie ekspertyza ornitologiczno-hiperologiczna, która określi plan działania, przeniesienia lub ochrony terenów lęgowych.

W trakcie działań inwestycyjnych mogą pojawić się czasowe uciążliwości w postaci hałasu, pylenia czy pracy maszyn. Niemniej jednak po zakończeniu działań inwestycyjnych oddziaływania będą znaczono korzystne w postaci zmniejszenia zużycia paliw, ograniczenia zużycia energii oraz poprawy atrakcyjności budynków oraz komfortu mieszkańców.

Cel 2.2. Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminy i cel 2.3. to przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne. Aktualnie wiele budynków na terenie gminy Gomunice wymaga wymiany źródła ciepła oraz termomodernizacji, ich przeprowadzenie przyczyni się do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, poprawy efektywności energetycznej obiektów i tym samym oszczędności w funkcjonowaniu oraz pozytywnego wpływu na ochronę powietrza i środowiska naturalnego. Ważnym aspektem jest fakt, że dzięki projektowi zmniejszy się także emisja szkodliwych gazów cieplarnianych. Projekt stanowi odpowiedź na problem związany z potrzebą minimalizacji niskiej emisji na ternie gminy – zanieczyszczeń pochodzących z sektora prywatnego.

Na etapie realizacji tych działań oddziaływania, które wystąpią będą dotyczyły tylko danej kotłowni i nie będą wychodził poza obręb budynku.

Natomiast po zakończeniu wymiany źródeł ciepła nie będzie już żadnych negatywnych oddziaływań na środowisko, mieszkańców, przyrodę i krajobraz. Wszystkie oddziaływania będą zdecydowanie pozytywne.

W zakresie Celu 2.4 Usuwanie wyrobów zawierających azbest zaplanowano zadanie polegające na usunięciu powłok azbestowych w postaci pokryć dachów lub elewacji płytami zawierającymi w swoim składzie azbest poprzez zdjęcie, składowanie i usunięcie wyrobów azbestowych. Działanie to realizowane będzie na istniejących starych budynkach.

W budynkach starych, w których planowane są działania modernizacyjne należy pamiętać o możliwości gniazdowania tam ptaków chronionych lub występowania siedlisk nietoperzy mieszczące się pod dachami, w zagłębieniach krokwi i na poddaszach.

Przy pracach związanych z remontami należy również uwzględnić przepisy Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity w Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późniejszymi zmianami) oraz rozporządzenia wykonawcze do w/w Ustawy (w tym m.in. rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28.09.2004 r w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną – Dz. U. z 2016 poz. 2183).

Przed przystąpieniem do prac przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże powyższy problem. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust. 2 pkt. 2 ustawy o ochronie przyrody na odstępstwo od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust. 1 pkt 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków. Opinię/ekspertyzę z przeprowadzonych oględzin należy dołączyć do zgłoszenia do RDOŚ.

Ekspertyza ornitologiczna powinna objąć dwie części. Pierwszą jest wykonanie inwentaryzacji obiektu pod kątem występowania potencjalnych siedlisk i miejsc niebezpiecznych dla ptaków, a także stwierdzenie miejsc zajętych przez ptaki, określenie gatunków i ich liczebności. Drugą częścią jest zaproponowanie możliwych rozwiązań pod kątem zachowania siedlisk, kompensacji oraz terminarza wykonania tych prac w powiązaniu z harmonogramem i technikami wykonania prac. Końcowym etapem jest wystąpienie do RDOŚ z wnioskiem o wydanie zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków w związku z planowanymi pracami remontowymi.

Reasumując w wyniku realizacji postanowień celu strategicznego nr 2 zdecydowanie poprawi się komfort życia i warunków zamieszkania ludzi na terenie gminy Gomunice. Po zakończeniu planowanych działań oddziaływanie na środowisko przyrodnicze, wodne, glebowe oraz leśne będzie mniejsze z powodu:

- zmniejszenia zużycia energii i paliwa,
- poprawy estetyki budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych – po termomodernizacji,
- poprawy estetyki budynków – po usunięciu azbestu,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców.

Tabela 6.3 Wyzwanie III. Przedsiębiorczość - wsparcie lokalnego biznesu, zachęty inwestycyjne - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności lokalnej gospodarki			
1.	Cel 3.1. Promocja przedsiębiorczości	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjnie** Działanie polegało będzie na promowaniu Gminy Gomunice jako terenu atrakcyjnego i przyjaznego inwestorom. Jednocześnie możliwe będzie wprowadzanie ulg dla nowych przedsiębiorców, co przyczyni się do rozwoju Gminy Gomunice jako ternu ciekawego zarówno dla przedsiębiorców jak i dla mieszkańców. Lokalizacja: cała gmina.
2.	Cel 3.2. Promocja gospodarcza gminy	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjnie** W ramach tego zadanie planuje się stworzenie terenów dla inwestorów zainteresowanych inwestycjami na obszarze gminy Gomunice. Gmina zamierza kontynuować i rozwijać aktywność w obszarze promocji, organizacji wydarzeń, festynów. Są one ukierunkowane na promocję gminy, integrację mieszkańców i gości odwiedzających gminę. Zadanie przewiduje szeroki katalog możliwych działań wśród nich można wymienić organizację festynów, pikników i innych wydarzeń o charakterze kulturalnym i rozrywkowym. Udział gminy w wydarzeniach o charakterze wojewódzkim i ogólnopolskim. Działania te będą zgodne z wojewódzkim i miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Lokalizacja: cała gmina.
3.	Cel 3.3. Polityka przestrzenna gminy - opracowanie nowych MPZP, w tym wydzielenie i przygotowywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne i przemysłowe pod inwestycje komunalne, przemysłowe i usługowe	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjnie** Działanie to ma na celu wyznaczenie w trakcie aktualizacji miejscowego PZP terenów pod działalność gospodarczą, przyczyni się to do rozwoju gminy Gomunice jako ciekawej oferty dla nowych przedsiębiorców i inwestorów. Lokalizacja: cała gmina.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii…" oraz danych Gminy Gomunice

Zadania w ramach ***Celu nr 3 „Wsparcie rozwoju i konkurencyjności lokalnej gospodarki"*** to projekty miękkie polegające na stworzeniu zachęt, dla inwestorów w postaci stworzenia terenów dla inwestorów zainteresowanych działalnością na obszarze gminy Gomunice, prowadzone będą działania promocyjne Gminy Gomunice jako terenu atrakcyjnego i przyjaznego inwestorom. W ramach zadania planowane jest także wyznaczenie terenów pod działalność gospodarczą i mieszkaniową, co przyczyni się to do rozwoju gminy Gomunice jako ciekawej oferty dla nowych mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów.

Działania takie nie przyczyniają się bezpośrednio do negatywnych oddziaływań na środowisko.

Odrębnym aspektem jest skutek - wynik promocji gminy i stworzenie warunków do uprawiania sportów i turystyki, jaki w kolejnych latach będzie się nasilał. W wyniku prawidłowo przeprowadzonych planowanych działań zwiększy się ilość przyjeżdżających turystów na teren gminy, zwiększy się ilość samochodów na lokalnych drogach, zwiększy się ilość zużywanej wody oraz produkowanych ścieków i odpadów przez turystów w miejscach noclegowych, w rowach i zagajnikach oraz na szlakach turystycznych zwiększy się ilość podrzucanych odpadów.

Nie mniej jednak zwiększy się zainteresowanie gminą oraz zamożność mieszkańców. W związku z tym, ważnym elementem dbałości władz gminy o minimalizację tychże skutków niezbędnym jest edukacja ekologiczna, która

przyczyni się do oszczędzania wody oraz lokowania odpadów w koszach. W zakresie edukacji ekologicznej powinno się stosować między innymi tablice informacyjne i edukacyjne dla turystów. W tym zakresie także ważnym jest dostosowanie niezbędnej infrastruktury drogowej do potrzeb zwiększonej liczby pojazdów.

Tabela 6.4 Wyzwanie IV. MIESZKAŃCY – wsparcie lokalnej społeczności, edukacja, zdrowie, sport i rekreacja, przeciwdziałanie wykluczeniu - analiza planowanych działań

L.p.	Zadanie	Planowany termin realizacji	Opis planowanego zadania
Cel strategiczny: Wsparcie i rozwój kapitału społecznego			
1.	Cel 4.1. Podnoszenie świadomości prozdrowotnej, promocja i realizacja działań profilaktycznych **Nazwa zadania: Rozwój kompetencji pracowników administracji samorządowej i jednostek podległych**	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** W ramach zadania planowane są szkolenia będą organizowane dla pracowników urzędu i jednostek podległych na podstawie bieżących potrzeb po analizie i rozpoznaniu potrzeb szkoleniowych. Szkolenia będą dotyczyć zarówno aspektów miękkich, kompetencyjnych oraz tych związanych z wykonywaniem obowiązków dotyczące prawa zamówień publicznych, prawa budowalnego, gospodarki odpadami, funduszy unijnych. Zakres i tematyka szkoleń będzie na bieżąco ustalana w oparciu o bieżące potrzeby po analizie zapotrzebowania i rozpoznaniu potrzeb szkoleniowych pracowników. Lokalizacja: cała gmina.
2.	Cel 4.2. Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych, w tym klubów sportowych **Nazwa zadania: Przyjazna szkoła - doposażenie, organizacja zajęć dodatkowych**	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** W ramach planowanego działania zakładane jest doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt komputerowy, pomoce dydaktyczne do nauki języków obcych i pozostałych kompetencji kluczowych, w tym sprzęt do nauczania eksperymentalnego, doświadczalnego. Ponadto planuje się organizację dodatkowych zajęć z zakresu kształtowania kompetencji kluczowych wśród uczniów. Kompetencja jest kombinacją wiedzy, umiejętności i przyjmowanej postawy. Kompetencje kluczowe to kompetencje, które wspierają rozwój osobisty, włączanie w życie społeczne, aktywne obywatelstwo i możliwość znalezienia zatrudnienia. W ramach planowanego działania planowane jest doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt komputerowych, sprzęt do nauczania eksperymentalnego, doświadczalnego. Ponadto planuje się organizację dodatkowych zajęć z zakresu kształtowania kompetencji kluczowych wśród uczniów. Lokalizacja: cała gmina.
3.	Cel 4.3. Zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych poprzez zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych **Nazwa zadania: Cyfrowa gmina**	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** W ramach planowanego działania placówki użyteczności publicznej zostaną dostosowane do załatwiania większości spraw on line. Planowane działania mają się przyczynić do rozbudowy technologii informacyjno-komunikacyjnych świadczonych przez Urząd Gminy oraz jednostki podległe. Założeniem jest zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych poprzez zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych, usprawnienie przepływu informacji oraz promowanie komunikacji elektronicznej między obywatelem, a administracją publiczną. Kluczowym elementem będzie wdrożenie szeregu usług elektronicznych. Dodatkowo jeśli programy pomocowe stworzą taką możliwość to umożliwią planuje się także wsparcie zakupu urządzeń elektronicznych dla mieszkańców, którzy sami nie są w stanie ponieść takiego wydatku. Celem zadania jest podniesienie dostępności cyfrowej mieszkańców Gminy Gomunice poprzez wyposażenie ich w urządzenia cyfrowe, komputery, oprogramowanie, co podniesie także jakość usług elektronicznych oferowanych mieszkańcom. Lokalizacja: cała gmina.
4.	Cel 4.4. Wsparcie powrotu na rynek pracy kobiet po okresie urlopu macierzyńskiego poprzez organizację opieki dla dzieci do 3 lat **Nazwa zadania: Wsparcie opieki dla dzieci do 3 lat**	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne i inwestycyjne** W ramach przewiedzianych działań gmina zakłada w przypadku dużego zainteresowanie zapewnienie większej ilości miejsc w żłobku lub stworzenie klubu dziecięcego. Stworzenie możliwości poprawnego i troskliwego zaopiekowania się małymi dziećmi jest kluczowym aspektem powrotu matek po okresie urlopu macierzyńskiego. Ważnym aspektem powrotu matek po okresie urlopu macierzyńskiego jest zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3. Taką formą opieki w postaci żłobków, klubów malucha, jest zainteresowanych coraz więcej rodziców. Lokalizacja: cała gmina.

5.	Cel 4.5. Edukacja ekologiczna i promowanie postaw chroniących środowisko **Nazwa zadania: Edukacja ekologiczna**	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** W ramach przedmiotowego działania planowane są działania podnoszące świadomość ekologiczną dotyczącą odnawianych źródeł energii, segregacji odpadów, smogu. W dobie zmian klimatycznych, zwiększającego się zanieczyszczenia środowiska, zjawiska niskiej emisji, rosnących ilości odpadów ważne jest edukowanie społeczności lokalnych w zakresie potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego. Gmina przewiduje organizację prelekcji, warsztatów, zajęć edukacyjnych i innych wydarzeń ekologicznych dla dzieci takich jak: rajdy piesze, rowerowe, wędrówki, młodzieży oraz wszystkich zainteresowanych. Lokalizacja: cała gmina.
6.	Cel 4.6. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** Planowane zadanie przewiduje między innymi organizację festynów, pikników i innych wydarzeń o charakterze sportowym, kulturalnym i rozrywkowym. Działania te będą ukierunkowane na promocję gminy, integrację mieszkańców i gości odwiedzających gminę. Lokalizacja: cała gmina.
7.	Cel 4.7. Współpraca w zakresie wsparcia aktywizacji osób biernych zawodowo, bezrobotnych, przeciwdziałanie wykluczeniu	2023-2032	**Zadanie nieinwestycyjne** Planowane działania będą polegały na organizacji rehabilitacji zdrowotnej dla mieszkańców gminy i dotyczyć będą likwidacji przyczyn dezaktywizacji zawodowej mieszkańców Gminy Gomunice. Wsparcie może być kierowane przede wszystkim na grupy docelowe najbardziej narażone na opuszczenie rynku pracy z powodu czynników zdrowotnych lub najbardziej bliskie powrotowi na rynek pracy. Lokalizacja: cała gmina.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w projekcie „Strategii…" oraz danych Gminy Gomunice

Realizacja ***Celu strategicznego nr 4: „Wsparcie i rozwój kapitału społecznego"*** nie przyczyni się do negatywnego oddziaływania na środowisko. Działania realizowane w ramach tego celu będą miały charakter organizacyjny mający na celu podniesienie jakości kształcenia, usprawnienia działania Urzędu Gminy i administracji publicznej, poprawy kompetencji pracowników administracji, sprawniejszej obsługi mieszkańców i petentów oraz zdrowia i cyfryzacji mieszkańców.

Poprawa jakości kształcenia ogólnego w zakresie wsparcia kompetencji uczniów jest ważna z punktu widzenia rozwoju dzieci i młodzieży: porozumiewania się w językach obcych; kompetencji matematycznych i podstawowych kompetencji naukowo-technicznych; kompetencji informatycznych; umiejętności uczenia się; kompetencji społecznych i obywatelskich; inicjatywności i przedsiębiorczości; świadomości i ekspresji kulturalnej. Wymienione kompetencje kluczowe uważane są za jednakowo ważne, ponieważ każda z nich może przyczynić się do samorealizacji i udanego życia w społeczeństwie wiedzy. Zakupione środki trwałe będą odpowiadać na potrzeby nauczania w dziedzinach kluczowych, dzięki temu uczniowie będą mogli w łatwiejszy i efektywniejszy sposób zrozumieć i zapamiętać otrzymywaną wiedzę.

Jednocześnie wzrost aktywności fizycznej u dzieci i młodzieży jest bardzo ważny, ponieważ z badań wynika, że polskie dzieci tyją najszybciej w Europie i w ciągu ostatniej dekady liczba osób z nadwagą podwoiła się.

Dodatkowym działaniem planowanym w ramach tego celu jest dokształcanie nauczycieli i pracowników administracji publicznej gdyż nieustannie zachodzące zmiany we wszystkich sferach życia, wymuszają na jednostkach konieczność stałego podnoszenia poziomu wykształcenia, ciągłego poszerzania swoich kompetencji, w celu przystosowania się do zmiennej i nieprzewidywalnej rzeczywistości, a także sprawnego wykorzystywania wielu możliwości, jakich dostarczają nowoczesne technologie.

Działania związane z cyfryzacją placówek użyteczności publicznej zostały zaplanowane w związku z pandemia, która spowodowała, iż koniecznym stało się wprowadzenie licznych udogodnień i możliwości załatwiania spraw urzędowych w formie elektronicznej. Obszar zwłaszcza w gminach wiejskich wymaga doinwestowania i poszerzenia katalogu oferowanych usług.

Jako, że cyfryzacja życia jest faktem i nie da się już dziś funkcjonować w wielu obszarach bez dostępu do Internetu część społeczeństwa nadal czuje się wykluczona cyfrowo.

W dobie zmian klimatycznych, zwiększającego się zanieczyszczenia środowiska, zjawiska niskiej emisji, rosnących ilości odpadów ważne jest edukowanie społeczności lokalnych w zakresie potrzeby ochrony środowiska przyrodniczego, w tym celu Gmina zamierza rozwijać aktywność w obszarze promocji ekologii, organizacji wydarzeń, festynów. Będą one ukierunkowane między innymi na promocję gminy, integrację mieszkańców i gości odwiedzających gminę.

Wszystkie powyższe działania mają charakter projektów miękkich, które nie przyczyniają się do żadnych negatywnych oddziaływań na środowisko, mają na celu poniesienie wiedzy, kwalifikacji oraz usprawnienie obsługi mieszkańców,

a także poprawy funkcjonowania mieszkańców (szczególnie starszych) w gąszczu usług on-line i korzystanie z cyfryzacji placowej użyteczności publicznej.

Analiza skutków realizacji projektu *"Strategii…"* wskazuje na możliwe oddziaływania pozytywne i negatywne na ekosystemy i komponenty środowiska o różnym stopniu nasilenia. Analizując projekt *"Strategii…"* z punktu widzenia wpływu jego realizacji na środowisko trzeba podkreślić, że określenie podstawowych celów i kierunków rozwoju gminy Gomunice w *"Strategii…"* stanowi podstawę do szczegółowego zaplanowania inwestycji służących rozwojowi, jednak dopiero na etapie projektowania inwestycji możliwa będzie pełna i pogłębiona ocena wpływu ich realizacji na środowisko.

Inwestycjami, które mogą oddziaływać na środowisko są działania polegające na:

- rozbudowa istniejącej infrastruktury w okolicy zbiornika w miejscowości Fryszerka zlokalizowana będzie na terenach przyrodniczych, w związku z tym będzie trzeba (po określeniu szczegółowego zakresu inwestycji) w największym stopniu zmniejszyć oddziaływanie na środowisko oraz w razie potrzeby przeprowadzić procedurę oceny oddziaływania na środowisko. Z pewnością oddziaływania negatywne będzie występować w trakcie budowy, ale będą one czasowe,
- przebudowa i modernizacja układu drogowego w postaci remontów i modernizacji istniejących dróg gminnych wraz z budową ścieżek rowerowych poza obszarem terenów przyrodniczych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- modernizacja i termomodernizacja budynków użyteczności i oświatowych – w trakcie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na miejsca lęgowe ptaków i siedliska nietoperzy,
- rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków – realizowana w istniejącej oczyszczalni jako modernizacja – w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji, i przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowana będzie na terenach zurbanizowanych w związku z tym oddziaływania negatywne będzie występować tylko w trakcie budowy,
- usuwanie powłok azbestowych połączone z modernizacją budynków w trakcie realizacji może wystąpić negatywne oddziaływanie na miejsca lęgowe ptaków i siedliska nietoperzy,
- wymiana źródeł ciepła – w istniejących budynkach negatywne oddziaływanie tylko w ramach danego budynku i tylko czasowe.

Realizacja tych zadań przyczyni się do usystematyzowania działań ochronnych na powietrze, wodę, gleby i przyrodę, dla mieszkańców oraz przedsiębiorców. W wyniku realizacji powyższych działań nie przewiduje się nowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Natomiast oddziaływania istniejące zostaną zminimalizowane w wyniku rozbudowy i poprawy funkcjonalności istniejącej infrastruktury.

Tabela 6.5 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska*

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Wyzwanie I. INFRASTRUKTRURA - poprawa stanu gminnej infrastruktury technicznej - budowa, rozbudowa, remonty gminnej infrastruktury technicznej														
Cel strategiczny: Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy														
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gomunicach w systemie zaprojektuj i wybuduj - poprawa życia mieszkańców	2023-2032	+	+/-	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+/-	+	+
Budowa systemu kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej	2023-2032	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Budowa systemu kanalizacji sanitarnej (przydomowe oczyszczalnie)	2023-2032	+	+/-	+	+	+	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Poprawa stanu dróg	2023-2032	+	+/-	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
E – usługi publiczne	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	2023-2032	+	+/-	+	+	+	+	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Nowoczesny klaster czystej energii i przyrody „Folwark Fryszerka"	2023-2032	+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+/-	+	+
Doposażenie placówek oświatowych	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wyzwanie II. KLIMAT - adaptacja do zmian klimatycznych – efektywna gospodarka zasobami, zachowanie różnorodności biologicznej, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych														
Cel strategiczny: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu														
Odnawialne źródła energii w Gminie Gomunice - kolejne etapy	2023-2032	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Poprawa efektywności energetycznej na terenie gminny Gomunice	2023-2032	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	2023-2032	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wyzwanie III. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ - wsparcie lokalnego biznesu, zachęty inwestycyjne														
Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności lokalnej gospodarki														
Cel 3.1. Promocja przedsiębiorczości	2023-2032	+	+	+	+	+	+	**+**	**+**	**+**	**+**	**+**	**+**	**+**
Cel 3.2. Promocja gospodarcza gminy	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 3.3. Polityka przestrzenna gminy - opracowanie nowych MPZP, w tym wydzielenie i przygotowywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne i przemysłowe pod inwestycje komunalne, przemysłowe i usługowe	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wyzwanie IV. MIESZKAŃCY – wsparcie lokalnej społeczności, edukacja, zdrowie, sport i rekreacja, przeciwdziałanie wykluczeniu														
Cel strategiczny: Wsparcie i rozwój kapitału społecznego														
Cel 4.6. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Przyjazna szkoła - doposażenie, organizacja zajęć dodatkowych	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Zadania zapisane w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" wraz z terminem realizacji		Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
		obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Rozwój kompetencji pracowników administracji samorządowej i jednostek podległych	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.7. Współpraca w zakresie wsparcia aktywizacji osób biernych zawodowo, bezrobotnych, przeciwdziałanie wykluczeniu	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wsparcie opieki dla dzieci do 3 lat	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Edukacja ekologiczna	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cyfrowa gmina	2023-2032	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia, zwłaszcza w trakcie realizacji inwestycji

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

6.1. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w projekcie *„Strategii…”* celów i zadań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się w większości do poprawy ich jakości. Jedno zadanie które nie ma sprecyzowanej szczegółowej lokalizacji może w niewłaściwym wariancie doprowadzić do pogorszenia stanu środowiska. Niemniej jednak należy przyjąć wariant inwestycji najmniej wchodzący w sferę przyrodniczą oraz przyjąć rozwiązania technicznej poprawiające środowisko i niepowodujące jego ubożenia i uszczerbku na jakości.

Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z najbardziej niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno – inżynieryjnej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. rozbudowa oczyszczalni ścieków, budowa kanalizacji, modernizacja sieci drogowej) oraz powietrza atmosferycznego i hałasu (rozbudowa i modernizacja dróg) oraz ochrony zwierząt (termomodernizacje, usuwanie azbestu) przyrodę (rozbudowa istniejącej infrastruktury turystycznej w okolicy zbiornika wodnego w miejscowości Fryszerka).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

- wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej, infrastruktura turystyczna),
- zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (przebudowa dróg, budowa kanalizacji, rozbudowa oczyszczalni ścieków), budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (modernizacja dróg, budowa ścieżek rowerowych, sieci kanalizacji i przydomowych oczyszczalni ścieków) a także siedlisk ptaków i nietoperzy) termomodernizacje i usuwanie azbestu).

Odrębną kwestę stanowią inwestycje budzące konflikty społeczne. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji dokumentu, co z kolei może się wiązać z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej:

- zmianę lokalizacji projektowanego przedsięwzięcia,
- wykonanie działań kompensacyjnych,
- całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja projektu *„Strategii…*” z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

- racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych
- poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. zwiększenie dostępności do sieci kanalizacji sanitarnej oraz zwiększenie ilości przydomowych oczyszczalni ścieków
- poprawę bezpieczeństwa pieszych i kierujących
- zmniejszenie zagrożenia powodzią i suszą poprzez magazynowanie wód deszczowych
- poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych związanych z tzw. niską emisją

- zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (montaż solarów, instalacji fotowoltaicznych)

- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców gminy Gomunice

Tabela 6.1.1 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na Obszary Natura 2000

- działania inwestycyjne polegające na budowie infrastruktury ochrony środowiska takiej jak sieć kanalizacji sanitarnej czy modernizacja dróg nie przyczyni się do długofalowych negatywnych oddziaływań na środowisko. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią krótkotrwałe oddziaływania, które należy w miarę możliwości minimalizować,

- działania związane z rozbudową infrastruktury turystycznej są planowane jako rozbudowa istniejącej infrastruktury, dodatkowo powstają boiska, siłownie zewnętrzne, czy tory do jazdy na rolkach, aktualnie lokalizacja tych przedsięwzięć nie została ustalona, niemniej jednak będzie to zlokalizowane w miejscu istniejącej infrastruktury jako jej rozbudowa i unowocześnienie

- pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na obszary Natura 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny

Tabela 6.1.2 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny

- wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzaniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej, zieleni izolacyjnej, itp.

- zdecydowana większość opisanych zmian ma charakter łagodny negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,

- wszystkie inwestycje będą planowane w taki sposób by oddziaływanie na różnorodność biologiczną w tym rośliny i zwierzęta było jak najmniejsze

- w trakcie realizacji postanowień *„Strategii…"* prowadzone będą prace termomodernizacyjne oraz związane z usuwaniem powłok azbestowych – mogą one przyczynić się do uszkodzenia i zniszczenia gniazd ptasich i terenów siedlisk nietoperzy, działania w tym zakresie zostaną zminimalizowane przez wykonanie ekspertyz poprzedzających inwestycję oraz opracowanie planów przeniesienia ewentualnych terenów siedliskowych

- projekt *„Strategii…"* przewiduje szereg działań o charakterze informacyjnym i edukacyjnym. Zadania o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska.
- w tym aspekcie ustalenia projektu *„Strategii…"* należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin.

Tabela 6.1.3 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na ludzi

- poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej),

- poprawą świadomości ekologicznej (w tym oszczędzanie wody i prądu, dbałość o ład i porządek),

- poprawę warunków codziennego życia (optymalizacja sieci drogowej, zwiększony dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej, wprowadzenie usług on-line, zapobieganie wyliczeniu społecznemu, opieka zdrowotna, opieka społeczna, zmniejszenie bezrobocia, poprawa warunków przedsiębiorczości i możliwości inwestowania),

- zwiększenie możliwości spędzania wolnego czasu, stworzenie nowych możliwości dla turystów (trasy rowerowe, boiska do badmintona, siłownie zewnętrzne, trasy do jazdy na rolkach).

Tabela 6.1.4 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na powierzchnię ziemi i krajobraz

- w większości działania zawarte w projekcie *„Strategii…"* dotyczą przestrzenni obszarów już zagospodarowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów zadań ma na celu ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne,

- oddziaływanie na krajobraz może mieć miejsce w sytuacji budowy ścieżek rowerowych, czy przebudowie dróg, gdzie krajobraz zmianie ulegnie, niemniej jednak oddziaływanie pozytywne społeczne w tych przypadkach będzie większe niż negatywne

Tabela 6.1.5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na klimat

- rozwój ruchu komunikacyjnego na terenie Gminy Gomunice w tym na terenach cennych przyrodniczo nie przyczyni się do zmniejszenia globalnej presji na zmiany klimatyczne, jednak udrożnienie ruchu samochodowego zmniejszy negatywne oddziaływanie,

- w wyniku rozwoju i nasilenia promocji gminy i napływu turystów związanych z rozwojem turystyki pieszej, rowerowej, konnej oraz bazy turystycznej, która ma mieć łagodny charakter uwzględniający walory przyrodnicze mogą wystąpić okresowe niekorzystnej oddziaływania związane ze zwiększoną ilością zużywanej wody, zwiększoną ilością produkowanych odpadów, a także zwiększoną ilością samochodów na gminnych drogach oraz gwarem turystycznym. Niemniej jednak oddziaływania te będą okresowe sezonowo, i nie będą miały znaczącego wpływu na klimat.

Tabela 6.1.6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych

- zapisy i plany dotyczące JCWP i JCWPd nie będą miały negatywnego wpływu na ich zasoby, wody powierzchniowe i podziemnie nie zmienią się w wyniku realizacji postanowień *„Strategii…"*, w wręcz przeciwnie działania maja na celu ochronę zasobów wodnych poprzez zmniejszenie zrzutu surowych ścieków do rzek i potoków poprzez zwiększenie długości sieci kanalizacji sanitarnej,

- projekt *„Strategii…"* zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji, modernizacji sieci drogowej), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych

- część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie gminy jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

- realizacja planów zapisanych w projekcie *„Strategii…"* nie wpłynie na możliwość nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na terenie dorzecza dla zidentyfikowanych części wód na terenie gminy Gomunice.

Tabela 6.1.7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na zasoby naturalne

▪ projekt „Strategii…" zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji, modernizacji sieci drogowej), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne, jakimi są wody powierzchniowe i podziemne
▪ część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie gminy jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Tabela 6.1.8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją projektu „Strategii…" na zabytki.

▪ rozwój turystyki i działania informacyjne mogą przyczynić się do zwiększenia liczby turystów. Może to mieć negatywne skutki w postaci zwiększonego ruchu samochodowego, zwiększonej ilości odpadów pozostawionych przez turystów, a także większego hałasu spowodowanego zwiększeniem się ilości atrakcji
▪ oddziaływanie to ma także pozytywny efekt zwiększa się przedsiębiorczość mieszkańców, a tym samym zamożność. W wyniku tego z pewnością będą realizowane prace renowacyjne na kolejnych obiektach, w związku z tym będzie to trwałe i korzystne oddziaływanie mające wpływ na podniesienie atrakcyjności gminy.

Tabela 6.1.9 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń projektu „Strategii…" na dobra materialne

▪ projekt *„Strategii…"* nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,
▪ realizacja ustaleń projektu *„Strategii…"* będzie się wiązał z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, termomodernizacje budynków, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów),
▪ realizacja ustaleń projektu *„Strategii…"* będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania
▪ realizacja postanowień projektu *„Strategii…"* przyczyni się do ochrony dóbr materialnych

Dodatkowo w toku analizy stwierdza się, iż realizacja postanowień projektu *„Strategii…"*

- nie będzie miała negatywnego wpływu na zasoby, twory i składniki przyrody, a także na cele ochrony przyrody oraz cele i przedmioty i zakazy obowiązujące w odniesieniu do form ochrony przyrody i otulin,
- nie będzie miała negatywnego wpływu na cele ochrony, przedmioty ochrony, integralność obszarów i spójność Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 w kontekście zapisów art. 33 ustawy o ochronie przyrody,
- nie będzie miała negatywnego wpływu na jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych,
- nie wpłynie na możliwość nieosiągnięcia celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na terenie dorzecza dla zidentyfikowanych części wód na terenie gminy Gomunice,
- nie będzie miała negatywnego wpływu na możliwości nieosiągania celów środowiskowych zawartych w planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza dla zidentyfikowanych części wód,
- nie będzie miała negatywnego wpływu na zmiany klimatu ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych
- nie będzie miała negatywnego wpływu na zmieniające się warunki klimatyczne i środowiskowe.

6.2. Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów

W tabeli 6.2.1. przedstawiono syntetyczne – ogólne oceny możliwego oddziaływania realizacji poszczególnych celów długoterminowych rozwoju gminy Gomunice, na różne elementy środowiska. Dla 4 celów strategicznych i 22 celów przeanalizowano możliwy ich wpływ na 13 aspektów środowiska – wystawiono zgeneralizowane oceny.

Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że realizacja uogólnionych celów rozwoju gminy Gomunice, powodować będzie różnorakie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym.

Co ważne, na powyższą ocenę, tylko w niewielkim stopniu wpływa brak wiedzy na temat szczegółów lokalizacji planowanych rozwiązań i podejmowanych działań (w tym przypadku rodzaje i charakter oddziaływań będzie można ocenić dopiero na etapie podejmowania decyzji co do konkretnych przedsięwzięć) – w kilku przypadkach ocenianych przedsięwzięć nie wystawiono oceny, uzależniając ją od szczegółów dotyczących ich realizacji i lokalizacji.

W pozostałych przypadkach – stwierdzenie, iż dany cel nie będzie w sposób zauważalny oddziaływał na środowisko, poprzedzone było analizą planowanych priorytetowych działań (jeśli one już są) oraz spodziewanych efektów ich realizacji.

W zdecydowanej większości zadań planowanych do realizacji przez gminę Gomunice, oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na środowisko. Tak duża liczba ocen pozytywnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 4 celów głównych, tylko realizacja dwóch celów może w trakcie wykonywania zaplanowanych działań wpływać na środowisko. Chodzi tu przede wszystkim o cele dotyczące:

- **Poprawy jakości życia poprzez zapewnienie dostępności do infrastruktury gminnej** budowę sieci kanalizacji, rozbudowę oczyszczalni ścieków, budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, modernizację dróg, budowę ścieżek rowerowych, oraz modernizację infrastruktury turystycznej.
- **Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu** w tym termomodernizacji budynków **oraz usuwania powłok azbestowych.**

Działania potencjalnie negatywne będą miały miejsce tylko w trakcie realizacji inwestycji, natomiast po zakończeniu działań teren zostanie uprzątnięty i przywrócony do stanu poprzedniego.

W trakcie funkcjonowania zauważalny wpływ na środowisko może mieć zwiększony ruch turystyczny, i to co z tym związane większa ilość odpadów, większy ruch samochodowy, ale także większa zamożność lokalnych przedsiębiorców. Lokalizacja każdej z inwestycji ma niebagatelne znaczenie, gdyż nieprawidłowa lokalizacja nowego budynku, drogi, czy infrastruktury turystycznej będzie negatywnie oddziaływać także po zakończeniu realizacji inwestycji.

Tylko właściwa lokalizacja inwestycji będzie minimalizować ryzyko negatywnych oddziaływań.

Na etapie opracowania niniejszej prognozy nie wszystkie planowane działania mają sprecyzowane lokalizacje i przebieg. W związku z tym, aby maksymalnie ograniczyć ryzyko negatywnego oddziaływania należy prawidłowo dobrać lokalizację tych działań w zgodzie z regionalnymi i lokalnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego i warunkami korzystania z wód. Istotna jest także zgodność inwestycji z aktami prawnymi, opiniami i wytycznymi organów nadzorujących inwestycje ekologiczne.

Realizacja celów zapisanych w projekcie *„Strategii…”* nie będzie miała istotnego wpływu na funkcjonowanie terenów przyrodniczych, w tym Natura 2000 oraz lokalnych ostoi przyrody.

Dwa cele spośród czterech analizowanych celów mają natomiast typowy charakter projektów miękkich – związanych z zaspokojeniem potrzeb socjalnych mieszkańców, stymulowaniem rozwoju gospodarczego, oraz poprawą jakości administracji samorządowej, a więc nie mają bezpośredniego (a nawet istotnego pośredniego) wpływu na przestrzeń i środowisko.

W sytuacjach kiedy oddziaływanie może być negatywne (w sytuacji niewłaściwej lokalizacji) lub czasowo odwracalnie negatywne (w czasie realizacji inwestycji), a po zrealizowaniu inwestycji ulokowanej prawidłowo oddziaływanie będzie zdecydowanie pozytywne podstawiono ocena +/- czyli określono że inwestycja może przynieść skutki negatywne w czasie realizacji inwestycji oraz pozytywne po jej zakończeniu.

Pozostałe cele będą miały zdecydowany charakter pro środowiskowy, wynika, to z istoty i założeń analizowanego projektu *„Strategii…”*.

Tabela 6.2.1 Przewidywane znaczące oddziaływania celów strategicznych (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące aspekty środowiska

Oznaczenie celów	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Cel strategiczny: Gmina Gomunice atrakcyjna, bezpieczna i konkurencyjna do życia oraz pracy													
Cel 1.1. Uporządkowanie gospodarki wodnej – budowa wodociągów	+	+	+	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+
Cel 1.2. Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	+	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Cel 1.3. Budowa systemu kanalizacji sanitarnej	+	+	+	+	+	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Cel 1.4. Rozbudowa oczyszczalni ścieków	+	+	+	+	+	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+
Cel 1.5. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	+	+	+	+	+	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Cel 1.6. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	+	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+
Cel 1.7. Wsparcie rozwoju bazy oświatowej	+	+	+	+	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+
Cel 1.8. E – usługi publiczne	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel strategiczny: Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatu													
Cel 2.1. Odnawialne źródła energii	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 2.2. Poprawa efektywności energetycznej	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Oznaczenie celów	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
na terenie gminy													
Cel 2.3. Przeciwdziałanie zjawisku niskiej emisji – wymiana źródeł ciepła na ekologiczne	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 2.4. Usuwanie wyrobów zawierających azbest	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju i konkurencyjności lokalnej gospodarki													
Cel 3.1. Promocja przedsiębiorczości	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 3.2. Promocja gospodarcza gminy	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 3.3. Polityka przestrzenna gminy - opracowanie nowych MPZP, w tym wydzielenie i przygotowywanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne i przemysłowe pod inwestycje komunalne, przemysłowe i usługowe	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel strategiczny: Wsparcie i rozwój kapitału społecznego													
Cel 4.1. Podnoszenie świadomości prozdrowotnej, promocja i realizacja działań profilaktycznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Oznaczenie celów	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	rośliny	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobra materialne
Cel 4.2. Wsparcie rozwoju organizacji pozarządowych, w tym klubów sportowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.3. Zwiększenie dostępności i jakości e-usług publicznych poprzez zapewnienie obywatelom łatwego dostępu do informacji publicznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.4. Wsparcie powrotu na rynek pracy kobiet po okresie urlopu macierzyńskiego poprzez organizację opieki dla dzieci do 3 lat	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.5. Edukacja ekologiczna i promowanie postaw chroniących środowisko	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.6. Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Cel 4.7. Współpraca w zakresie wsparcia aktywizacji osób biernych zawodowo, bezrobotnych, przeciwdziałanie wykluczeniu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia – szczególnie w trakcie realizacji inwestycji

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ WYNIKIEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *„Strategii…"* które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: oczyszczalnia, kanalizacja, sieć drogowa, termomodernizacje, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi, i niewłaściwie ulokowana infrastruktura turystyczna.

Negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza w obszarach o atrakcyjnych walorach przyrodniczych mogą mieć działania związane z rozwojem infrastruktury turystycznej. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do:

- prawidłowego doboru lokalizacji działań w zakresie rozwoju turystyki (w fazie opracowywania niniejszej prognozy planowane zadania zostały ulokowane w pobliżu istniejącej już infrastruktury, w sposób niezagrażający środowisku, pozostałe zadania bez planów lokalizacyjnych muszą zostać ulokowane w sposób niezagrażający walorom środowiskowym i przyrodniczym),
- ustawiania tablic informacyjnych dotyczących przebiegu ścieżek pieszych, rowerowych bez możliwości niekontrolowanej penetracji terenów przyrodniczych.

Istotnym elementem jest racjonalny wybór lokalizacji każdego przedsięwzięcia, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presje na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi, jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy zielonych ekranów z drzew i krzewów oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

Przy realizacji zadań w zakresie termomodernizacji należy planować prace poza okresami lęgowymi ptaków chronionych aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze powyższe zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji, a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach projektu *„Strategii…”* ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Innym zagadnieniem jest proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań związanych rozwojem infrastruktury turystycznej, w takich przypadkach możliwe są wskazania alternatywne rozwiązań lokalizacyjnych.

Działania te należy zaprojektować zgodnie z warunkami ochrony siedlisk i gatunków występujących na terenach chronionych. Należy inwestycje zaplanować w sposób niekolidujący z obszarami o walorach przyrodniczych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy remontach i przebudowie dróg, działaniach termomodernizacyjnych, montażu urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko.

Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać:

- warianty lokalizacji,
- warianty konstrukcyjne i technologiczne,
- warianty organizacyjne
- wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”.

Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe. Niemniej jednak w sytuacjach braku możliwości realizacji pewnych rodzajów zadań biorąc wszystkie „za” i ”przeciw” możliwa jest rezygnacja z niektórych działań zapisanych w projekcie „Strategii…”.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej „Prognozy…” nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Strategia jest dokumentem, który należy monitorować i w miarę potrzeb aktualizować, tak żeby przez cały okres w kontekście celów i zadań opracowanie nie traciło swojej aktualności. Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów oraz zadań proponowanych w ramach projektu „Strategii…" konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

System monitorowania i ewaluacji jest istotnym wymogiem, stawianym dokumentom szczebla strategicznego i ma koncentrować się na weryfikacji postępów we wdrażaniu oraz osiąganiu założonych celów.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.), co najmniej w cyklu dwuletnim.

Gromadzenie i interpretacja danych dotyczących strategii pozwala na bieżące korekty działań komórek organizacyjnych i osób wdrażających strategię w razie wystąpienia nieprawidłowości.

Monitoring wdrażania strategii służy:

- kontroli postępu realizacji poszczególnych projektów wyznaczonych w ramach poszczególnych celów strategicznych,
- obserwacji i ocenie stanu zaawansowania konkretnych projektów umożliwiającej bieżącą identyfikację trudności w ich realizacji,
- ocenie zaangażowania komórek organizacyjnych i osób odpowiedzialnych za ich wdrażanie,
- weryfikacji zgodności z założonymi celami,
- efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków.

Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, jak również dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w zakresie ochrony przyrody i środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na realizację postanowień projektu *„Strategii…"*.

Prognoza realistyczna to taka, w której uwzględniono dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na realizację postanowień dotychczasowej wersji *„Strategii…"*.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na realizację postanowień projektu *„Strategii…"*, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Ujęcie jakościowe dla elementów projektu *„Strategii…"*, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Listę tą można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące wykonania postanowień projektu *„Strategii…"*.

Tabela 9.1 Przykładowy zestaw wskaźników do monitorowanie realizacji *„Strategii…”*

Zadanie monitorowane	Wskaźnik	Zmiana
Rozbudowa oczyszczalni ścieków	ilość mieszkańców korzystających z oczyszczalni	wzrost/spadek w stosunku do poprzedniego okresu monitorowanego
Budowa i rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej	długość nowej sieci	
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	ilość wybudowanych oczyszczalni ścieków	
Remonty i modernizacje dróg lokalnych	długość zmodernizowanych dróg [km]	
Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszych	długość nowych ścieżek rowerowych [km]	
Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej	ilość nowych boisk, siłowni i urządzeń	
Zwiększenie zastosowania i popularności odnawialnych źródeł energii	ilość nowych instalacji OZE	
Wymiana źródeł ciepła na ekologiczne	ilość wymienionych źródeł ciepła	
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	waga usuniętych wyrobów zawierających azbest	
Podnoszenie świadomości prozdrowotnej, promocja i realizacja działań profilaktycznych	ilość przeprowadzonych programów na mieszkańcach gminy Gomunice	
Edukacja ekologiczna i promowanie postaw chroniących środowisko	ilość zorganizowanym imprez ilość uczestników imprez w roku	
Organizacja cyklicznych imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowych	ilość zorganizowanym imprez ilość uczestników imprez w roku	

Źródło: opracowanie własne

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko zadań i przedsięwzięć planowanych w projekcie „Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032" wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

W konwencji jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiekolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony. W załączniku 1 i załączniku 3 ww. konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Zaproponowane w ramach projektu *„Strategii…"* działania w zakresie celów w zakresie różnych dziedzin środowiskowych i społecznych nie rodzą żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach projektu „Strategii …" ma charakter gminny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie opracowywania niniejszej prognozy według stanu wiedzy na chwilę obecną stwierdzono, że realizacja projektu *„Strategii…"* nie wskazuje na możliwość negatywnego stałego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu **„Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032”** były przepisy ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 poz. 1029 z późn. zm.)

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w projekcie **„Strategii Rozwoju Gminy Gomunice na lata 2023-2032”.**

Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im.

W kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania niniejszej *„Prognozy…”* była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze gminy Gomunice oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje uzyskane od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Łodzi, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), na podstawie danych uzyskanych z Gminy Gomunice. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2020 i 2019 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za rok 2018.

Tabela 11.1 Ocena stanu środowiska gminy Gomunice wskazuje następujące problemy występujące w najważniejszych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Ochrona ziemi i gleb, gospodarka odpadami oraz inne problemy	Wody powierzchniowe i podziemne
na stan powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Gomunice niewątpliwie ma wpływ lokalna emisja pyłów i gazów z indywidualnych kotłowni lokalnych, emisja komunikacyjna związana z przebiegiem autostrady A1 i drogi krajowej przez teren Gminy, zły stan nawierzchni niektórych dróg, mieszkańcy z powodu braku środków finansowych nie modernizują budynków i kotłowni, w okresie letnim występuje emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, kotłownie lokalne, indywidualne paleniska domowe, emitory z zakładów użyteczności publicznej. Mają one znaczący wpływ na lokalny stan zanieczyszczenia powietrza. Emitują najczęściej zanieczyszczenia pyłowe i gazowe, niskie parametry techniczne niektórych dróg zwiększają emisje zanieczyszczeń, niewystarczająca ilość ciągów pieszo – rowerowych, niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym, stały wzrost liczby samochodów na terenie Gminy. zagrożenia hałasem na wskutek przebiegu drogi krajowej przebiegającej przez teren Gminy, wzrost urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne na terenie Gminy Gomunice.	źródłem emisji hałasu są także środki transportu, emisja taka koncentruje się w sąsiedztwie głównych dróg, niewystarczające oświetlenie uliczne – co powoduje zwiększające się niebezpieczeństwa na drogach, niezadowalający stan świadomości ekologicznej, występowanie dzikich wysypisk.	sąsiedztwo dróg głównych jest także źródłem zanieczyszczenia wód i gleb, słabe klasy jakości wód powierzchniowych, degradację wód powierzchniowych i gruntowych powodują niekontrolowane zrzuty ścieków i nieszczelne szamba (co spowodowane jest brakami w kanalizacji na terenie gminy), niski stopień oczyszczania ścieków, na terenie Gminy na obszarach nieobjętych kanalizacją, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone na oczyszczalnię komunalną. Stan techniczny szamb nie jest znany, można zakładać, że część z nich może stanowić zagrożenie dla środowiska gruntowo – wodnego, brak uporządkowanej gospodarki wodami opadowymi, wśród źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych można wyliczyć szczególnie: komunalne: „dzikie wysypiska”, ścieki, zrzut ścieków, ujęcia wód podziemnych oraz rolnicze: nawozy, pestycydy i środki ochrony roślin, gnojownie przy gospodarstwach rolnych, składowanie obornika bez płyt obornikowych.

Źródło: opracowanie własne

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacja poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod katem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania realizacji zadań wskazanych w projekcie *„Strategii…"* na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

pozytywne dla środowiska i mieszkańców	negatywne dla środowiska i mieszkańców
○ **termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej i oświatowych,** ○ **zwiększenie sprawności i wydajności oczyszczalni ścieków, a co za tym idzie poprawa stanu wód powierzchniowych,** ○ **lepsza jakość dróg na terenie gminy przez co zmniejszy się hałas i pylenie,** ○ **dostępna siec kanalizacji sanitarnej, zmniejszone zrzuty ścieków do rowów i potoków oraz poprawa zasobów wód powierzchniowych i podziemnych,** ○ **zmniejszanie się ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Gomunice,** ○ **spalanie lepszej jakości paliw w mniejszych ilościach w budynkach prywatnych,** ○ **większe wykorzystanie OZE,** ○ **sprawnie działająca infrastruktura edukacyjna,** ○ **większa ilość działań promocyjnych gminy,** ○ **poszerzenie turystycznej oferty,** ○ **więcej placów zabaw, tor do jazdy na rolkach, łyżworolkach, zmodernizowane boiska oraz siłownie zewnętrzne,** ○ **zapewnienia opieki nad dziećmi do lat 3,** ○ **ciekawe zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży szkolnej,** ○ **działania termomodernizacyjne budynków,** ○ **nowe sprawne narzędzia do zarządzania gminą w tym przeszkoleni pracownicy gminy,** ○ **wzrost dostępności gminy Gomunice, dla mieszkańców, turystów oraz przedsiębiorców.**	○ **zwiększenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów krajobrazowych i przyrodniczych polegającego na zagospodarowywaniu oraz penetracji terenów cennych przyrodniczo w postaci zagospodarowania turystycznego nad zbiornikiem wodnym we Fryszerce.** ○ **podejmowanie działań na rzecz rozwoju infrastruktury oraz aktywizacji gospodarczej może mieć negatywne konsekwencje w postaci zwiększania emisji zanieczyszczeń powietrza oraz zanieczyszczeń wód**

Źródło: opracowanie własne

Realizacja żadnego z proponowanych zadań nie pociągnie za sobą stałego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Realizacja większości celów zapisanych w projekcie *„Strategii…"* nie będzie miała wpływu na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, obszarów przyrodniczych ani na lokalne ostoje przyrody.

Negatywne oddziaływanie na środowisko niektórych przedsięwzięć można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jak i społeczno – ekonomiczny, czyli innymi słowy – równowagę przyrodniczą. Należy ocenić wagę bezpieczeństwa ludzi i mienia oraz wagę przyrodniczą i zaplanować działania, które będą równoważyć te cele.

Optymalnym działaniem jest wybór przedsięwzięć ulokowanych w miejscu gdzie z zachowaniem bezpieczeństwa ekologiczno-przyrodniczego zachowane zostanie bezpieczeństwo ludzi, ich mienia, a nierzadko dorobku życia.

Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (Plany Zagospodarowania Przestrzennego, Studium Uwarunkowań i Kierunków zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gomunice).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych innych niż lokalizacyjne nie ma uzasadnienia.

W przypadku gdy zaplanowane zadania pozainwestycyjne nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów społecznych, związanych z wykluczeniem, niskiej świadomości ekologicznej, braku profilaktyki zdrowotnej, a także niskim rozwojem przedsiębiorczości i słabą jakością usług samorządowych. W przypadku, gdy zaplanowane zadania inwestycyjne nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogorszenia stanu wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, stanu dróg poziomu edukacji ekologicznej, co negatywnie wpływać będzie na komfort życia i zdrowie mieszkańców.

Załącznik do Raportu - oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r., poz. 1029 z późn. zm.)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, iż ukończyłam, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub brałam udział w przygotowaniu co najmniej 5 raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognoz oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

…….

podpis autora